

**Jalostuksen tavoiteohjelma
1.1.2022-31.12.2026**

Kääpiöbullterrieri

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 22.10.2017

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 15.11.2017

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 23.04.2018

Eriytetty kääpiöbullterrierien JTO, hyväksytty SKL JTT 9.6.2021

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	13
4. RODUN NYKYTILANNE.....	14
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	14
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	14
4.1.2 Jalostuspohja.....	17
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	23
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	23
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	27
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	27
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	27
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	27
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	27
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	37
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	39
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	41
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	41
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	41
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	49
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	69
4.3.4 Lisääntyminen	71
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	79
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	81
4.4. Ulkomuoto	83
4.4.1 Rotumääritelmä	87
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	89
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	90
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	91
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	92

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	92
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	95
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	95
6.1 Jalostuksen tavoitteet	95
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	96
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	99
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	100
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	103
7. LÄHTEET	106
8. KUVALÄHTEET	109

1. YHTEENVETO

Kääpiöbullterrieri on tyypiltään fyysisesti voimakas seurakoiraterrieri. Rotu on muodostunut bull- and terrier- tyyppisistä koirista, vanhasta valkoisesta terrieristä sekä dalmatialaisesta, ja aikojen saatossa siihen on lisätty pienikokoisia metsästysterriereitä pienen koon vakiinnuttamiseksi.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Suomessa kääpiöbullterriereiden populaatio on suppea. Maailmanlaajuisesti tilanne ei ole juurikaan parempi, vaan geneettinen monimuotoisuus on globaalistikin melko vähäinen. Jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrä kannan kokoon verrattuna on pieni. Geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä elvyttämiseksi on tehtävä töitä ja kartoitettava käytössä olevia mahdollisuuksia tilanteen parantamiseen.

Kääpiöbullterrieri on itsepäinen ja vahvasti tunteva rotu, joka on tunnettu ystävällisestä ja sekä omalaatuisesta luonteestaan. Rodulle tyypillinen luonne on sekoitus avoimuutta, itsevarmuutta, iloisuutta, omapäisyyttä, tulisuutta sekä huomionhakuisuutta. Rotumääritelmässä kääpiöbullterrierin luonteen ja sen ominaispiirteiden kuvataan olevan rohkea, temperamenttinen, hyväntuulinen, vakaa, erittäin ihmisystävällinen sekä itsepäinen, mutta koulutettavissa. Tilastojen perusteella rodussa esiintyy jonkin verran epärodunomaisia arjessa todella haasteellisia luonteenpiirteitä kuten arkuutta, epävarmuutta ja aggressiivisuutta ihmistä kohtaan. Valtaosa koirista on kuitenkin rodunomaisia luonteiltaan. Kun kyseessä on fyysisesti vahva seurakoirarotu, kasvattajien tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota jalostukseen käytettävien koirien luonteisiin. Jalostukseen tulee käyttää vain luonteeltaan rodunomaisia koiria eikä jalostukseen saa käyttää minkään asteista arkuutta, epävarmuutta tai ihmistä kohtaan aggressiivisuutta osoittavia yksilöitä.

Rodun terveysongelmien kirjo on laaja. Yleisimpiä terveysongelmia rodussa ovat sydänviat, iho-ongelmat ja allergiat, immunologiset ongelmat, sappi- ja haimaongelmat, munuaistenvajaatoiminta, purentavirheet sekä kuurous. Näiden lisäksi yleisimmiksi terveysongelmiksi täytyy mainita perinnöllinen primaari linssiluksaatio. Niin koti-, harrastus- kuin jalostuskoiria tulee jatkossakin terveystutkia, ja tutkittu tieto on äärimmäisen tärkeää kerätä yhteiseen tietopankkiin niin kasvattajien kuin harrastajienkin käyttöön. Elinvoiman heikkeneminen näkyy rodussa lisääntymisongelmina. Lisääntymisongelmia esiintyy niin urosten astumisessa kuin narttujen tiinehtyvyydessä, synnytysten kuin emo-ominaisuuksien puolella.

Näyttelytulosten perusteella rodussa valtaosa näyttelyissä käyneistä koirista on erinomaisia tai erittäin hyviä. Tavoite tulee kuitenkin olla rodun tyypin vahvistaminen Suomen populaatiossa. Ulkomuodon laadullisten ominaisuuksien vakiinnuttamisen keskeisimpiä seikkoja ovat luuston vahvuus, rodunomaiset mittasuhteet, pään profiili ja sen täytteisyys, sekä oikea purenta.

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Ei toivottujen luonteenpiirteiden omaavien koirien karsiminen jalostuskäytöstä.	- Arkoja tai vihaisia koiria ei saa käyttää jalostukseen. - Kasvatetaan erityisesti jalostukseen käytettävien koirien käyntimäärää luonnetesteissä tai MH-luonnekuvauksessa.
Terveys	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Perinnöllisten sairauksien vähentäminen. Tiedon lisääminen perinnöllisten sairauksien geeniperimän osalta.	- PEVISA-ohjelma astuu voimaan. - Kasvatetaan terveystutkimusten ja DNA-testien määrää jalostukseen käytettävillä koirilla, mutta kannustetaan myös ei-jalostuskäyttöön suunniteltujen kääpiöbullterriereiden tutkimista. - Terveystutkimusten taloudellinen tukeminen
Lisääntyminen	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tiedon päivittäminen ja lisääminen liittyen lisääntymiseen. Tavoitteena normaalin lisääntymiskyvyn säilyttäminen.	- Lisääntymiskysely kasvattajille ja seuranta kasvattajien lähettämien pentuelomakkeiden perusteella.
Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveen ja toimivan rakenteen säilyttäminen	- Koulutus terveeseen rakenteen tunnistamiseksi - Jalostussuositus: näyttelystä vähintään H - Jalostustarkastusten järjestäminen
Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään säilyttämään rodun rohkeus, aktiivisuus ja saalisvietti positiivisena ominaisuutena	- Kasvatetaan osallistujamääriä kokeissa - Kannustetaan harrastamaan monipuolisesti
Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Geenipoolin laajentaminen	- tiedon tarjoaminen - jalostussuosituksena jälkeläisrajoitus max 5 % neljän viimeisen vuoden rekisteröintimäärästä - DNA-tutkimusten tukeminen - Hyödynnetään tuontispermaa sekä tuontikoiria jalostuksessa

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Pevisa 1.1.2022-31.12.2026

LETAALI AKRODERMATIITTI (LAD)

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla LAD-geenitestilausunto. Jos koira on LAD-geenin kantaja, on se paritettava LAD:n suhteen terveeseen parituskumppanin kanssa. Jos molemmat vanhemmat ovat LAD-kantajia, ei pentuetta rekisteröidä.

LARYNX PARALYYSI (LP)

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla LP-geenitestilausunto. Jos koira on LP-geenin kantaja, on se paritettava LP:n suhteen terveeseen parituskumppanin kanssa. Jos molemmat vanhemmat ovat LP-kantajia, ei pentuetta rekisteröidä.

PRIMÄÄRI LINSSILUKSAATIO (PLL)

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla PLL-geenitestilausunto. Jos koira on PLL-geenin kantaja, on se paritettava PLL:n suhteen terveeseen parituskumppanin kanssa. Jos molemmat vanhemmat ovat PLL-kantajia, ei pentuetta rekisteröidä.

SYDÄN

Sydämen ultraäänitutkimuksen tulos "A, terve" on voimassa 24 kk. Tuloksen "B, avoin" saanut koira tulee ennen jalostuskäyttöä tutkia uudestaan vähintään 12 kk kuluttua. Kaksi B-tulosta saanut koira voidaan yhdistää vain tuloksen A saaneeseen koiraan. Tulos C ja/tai Muu sydänsairaus sulkevat koiran jalostuksesta.

Risteytys normaalikokoisten ja kääpiöbullterriereiden kesken sallitaan poikkeusluvalla; ks. Koirarekisteriohjeen kohta 6.2. Risteytyksestä syntyvät pennut rekisteröidään kääpiöbullterriereiksi.

Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeus: Geenitestaamatonta ulkomaista urosta käytettäessä on nartun oltava terve ehdoissa mainittujen sairauksien osalta. Geeniperimältään terveen koiran vanhempien lausunnot on tarvittaessa esitettävä. Ei vaadita sydäntutkimuksia. (2 pentuetta) (Päivitetty 1.1.2022)

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Ymmärtääkseen, mistä kääpiöbullterrieri juontaa juurensa, mistä se on lähtöisin ja mihin tarkoitukseen se on alun perin luotu, täytyy perehtyä myös aikaan ennen nykymuotoista bullterrieriä. Tämä Englannissa kehitetty bullterrierin ns. kantamuoto, bulldoggin ja eri terriereiden risteytys "bull-and-terrieri" erosi hyvin paljon nykymuotoisesta bullterrieristä, niin ulkoisesti, luonteeltaan kuin käyttötarkoitukseltaankin.

Kääpiöbullterriereiden historia

Kääpiöbullterrieri syntyi normaalikokoisen bullterrierin ja vanhan, alle viisikiloisen toybullterrierin risteyksestä Isossa-Britanniassa. Englannin kennelliitto tunnusti rodun vuonna 1943, ja kymmenen vuotta myöhemmin vahvistettiin kääpiöbullterrierin rotumääritelmä.

Pienikokoisista bullterriereistä on useita mainintoja 1800-luvun alun lähteissä. Silloin bulldoggeja risteytettiin ensimmäistä kertaa eri rotuisten pienten terriereiden kanssa ja näihin pentueisiin syntyi 3,5-18 kiloisia (8-40 lb) koiria. Tuohon aikaan suurimmassa osassa rottakoiria esittäviä painokuvia kuvattiin pieniä bullterrieri-tyyppisiä koiria. Niiden painon sanottiin olevan 4-5,5 kg (9-12 lb). Jotkut kasvattajat pyrkivät pienentämään rotua entisestään jalostaakseen toybullterrierin. Sir Raymond Tyriott Wilsonin omistama Pony Queen painoi täysikasvuksena alle 1,3 kg (3 lb). Näillä toykokoisilla koirilla ei yleisesti ottaen ollut rotutyypillisiä piirteitä, vaan niillä oli pyöreä pää ja pallosilmät, jotka ovat kääpiökasvuisuuden merkkejä.

Muutamit kasvattajat erikoistuivat pienempään bullterrieriin ja ensimmäisen kerran kääpiökokoisilla, alle 4,5 kg (10 lb) painoisilla bullterriereillä oli oma luokkansa Islingonin kansainvälisessä koiranäyttelyssä toukokuussa 1863. Vaikka näin pientä kokoa pidetäänkin nykyään toy-tyyppisenä, oli ensimmäisellä näyttelyllä vaikutus kääpiöbullterrierirodun muodostumiseen, sillä Kennelliiton 21. näyttelyssä vuonna 1883 painoraja oli nostettu 11,3 kiloon (25 lb). Ensimmäistä kertaa bullterrieri valioitui näyttelyssä vuonna 1873. Koira oli nimeltään Nelson ja nykypäivän rotumääritelmän mukaan se olisi kääpiöbullterrieri, koska se painoi alle 7,3 kg (16 lb).

Ensimmäisen maailmansodan aikoihin pienempikokoiset bullterrierit olivat menettäneet suosiotaan. Sekä toy- että kääpiökokoiset rekisteröitiin kääpiöbullterriereiksi, minkä vuoksi rotutyypiksi oli hajanainen niin koon kuin ulkomuodonkin suhteen. Tästä monimuotoisuudesta johtuen rodun muunnokset eivät saavuttaneet suosiota. Näyttelyissä pienikokoisille bullterriereille oli useita luokkia painon mukaan. Nämä painorajat vaihtelivat 5,4-11,3 kg (12-25 lb) välillä, mutta näyttelyjärjestäjät eivät useinkaan varmistaneet osallistuvien koirien painoluokkia. Lopulta perustettiin alle 5,4 kg (12 lb) luokka ja näyttelyissä jatkettiin tällä rajoituksella aina vuoteen 1914 saakka. Tällä 12 lb painorajalla oli se seuraus, että vuonna 1913 toybullterrierit siirrettiin Kennelliiton jaottelussa kääpiökoirat-ryhmään.

Aikansa asiantuntijat, muun muassa Modern Dogs -lehden (1903) Rawdon Hill, harmittelivat, että 7,25 kg (16 lb) -rotutyypin koiria ei enää ollut. Tällaisia yksilöitä olivat esimerkiksi herra Hinksin Daisy, herra Langin Rattler ja herra Shideyn Nelson. Tämän vuoksi oikean

rotutyypin ylläpito oli vaikeaa, mikä lannisti aikansa kääpiö-bullterrierikasvattajia. Kääpiöbullterrieri poistettiin Kennel Clubin rekisteristä 1918, mutta muutama päättäväinen kasvattaja jatkoi rodun kasvattamista pääasiassa harrastuskäyttöön, joko luolakoiriksi tai jatkojalostukseen muiden metsästysterrierien kanssa lisäämään niihin uskaliaisuutta ja päättäväisyyttä. Seuraavien 20 vuoden voi sanoa olleen rodun kannalta kehnointa aikaa.

Sitten vuonna 1938 joukko innokkaita, eversti Richard Glynnin johdolla, kokoontuivat perustaakseen Miniature Bull Terrier Clubin. He vetosivat Kennel Clubiin tavoitteenaan saada näyttelyluokka säkäkorkeudeltaan alle 35,5 cm (14") kääpiöbullterriereille. Toukokuun 1939 Kennel Gazette -lehden numerossa ryhmän hakemus hyväksyttiin ja korkeusrajan lisäksi mukana oli 9 kg (20lb) painoraja, joka säilyi rotumääritelmässä muutamia vuosia. Painorajan poistoa perusteli parhaiten Richard Glynn artikkelissaan Bull Terriers and How to Raise Them vuonna 1950 seuraavasti:

"Painoraja suosi honteloita yksilöitä ja johti systemaattiseen toivotun painon rajalla olevien koirien aliravitsemukseen"

Ensimmäinen kääpiöbullterrieri valio saatiin vuonna 1948. Se oli narttu nimeltään Deldon Delovely, jonka kasvattaja oli rouva Scott ja omistaja rouva (Granny) Adlam. Ensimmäinen valioitunut uros oli puolestaan Mursley Model, jonka kasvattaja ja omistaja oli herra Stanley North. Siitä lähtien rotua on nähty useita erinomaisia yksilöitä, jotka ovat valioituneet. Monet koirista eläköityivät heti valioiduttuaan, mikä oli bullterrieriyhdistyksessä tapana, mutta toiset jatkoivat lisänäyttelymenestyksen tavoittelua. Rodun historia ei olisi täydellinen mainitsematta seuraavia: MVA Kearby's Mini Maggie of Graymor, jolla oli narttujen ennätys 21 näyttelysertillä, ennen kuin MVA Margins Minnie the Moocheri ohitti sen. Jälkimmäisen saavuttama 29 sertiä on vieläkin rodun ylivoimainen ennätys. Uroksista mainittakoon MVA Kirbeon Bandmaster, MVA Beewau Enterprise, sekä tämän poika MVA Warbonnet Hyperion, joka oli monivuotinen ennätyksen haltija ja nykyäänkin menestyksekkäin uros 25 sertillä.

Kirjoittanut Mr Charles Allenden, MBTC (Miniature Bull Terrier Club) puolesta.

Kuva 1. Ensimmäinen kääpiöbullterrieri valio Deldon Delovey, Iso-Britannia 1948

Tänä päivänä kääpiöbullterrierillä eli tuttavallisemmin minibulleilla on täsmälleen sama rotumääritelmä kuin bullterrierillä lukuun ottamatta kokoa. Kääpiöbullterrierin säkäkorkeus ei saa ylittää 35,5 senttimetriä.

Kuva 2. Bisbull's Very Hot Dog

Kääpiöbullterriereiden suunnitelmallinen risteyttäminen bullterrieriin eli interbreeding on ollut sallittua mm. Suomessa, Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Englannissa. Tänä päivänä interbreeding ohjelmasta ei ole hyötyä rodun monimuotoisuuden lisäämisessä.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Kantarodusta Bull-and-terrieristä ovat lähtöisin kääpiöbullterrierin lisäksi bullterrieri, staffordshirebullterrieri ja amerikanstaffordshirenterrieri, bostoninterrieri, englannin toy/manchesterin terrieri ja glen of imaalinterrieri.

Kuva 3. Sukulaisrodut

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Vuonna 1987 osallistui Suomen Bullterrieriyhdistyksen 10-vuotis juhlanäyttelyyn myös kolme kääpiöbullterrieriä Ruotsista. Tuomariksi oli kutsuttu englantilainen pitkän linjan kasvattaja, Mrs Maureen Bell, kennel Geham.

Kennel Warmasterin omistaja Gunnar Strömbert toi mukanaan Ingemo Rosenquistin kaksi minipentua ja yhden aikuisen miniuroksen. Niiden pentujen isä oli Gunnar Strömbertin Englannin tuonti standardibullterrieri, Falling Snow of Phidgity ja emä kääpiöbullterrieri Cobbets Countreau, niin ikään Englannista. Tämä oli ensimmäinen interbreed-pentue Ruotsin Kennelliiton historiassa. Ingemo Rosenquist möi seuraavana vuonna 1988 G.Gattingin tyttären Suomeen, joka siis oli tämä Suomen ensimmäinen kääpiöbullterrieri Tabus Xxx Blenda eli "Bertta", yhdistelmästä Graymor Gatting & Warbonnet Dahlia

Joitakin yksittäisiä tuonteja tuotiin Englannista -90 luvun alussa

Birgitta ja Amiram Laser tuottivat Saksasta uroksen vuonna 1996 Anton von Jungeroth. Ensimmäinen nartun "Laserjoy" kennelnimellä myöhemmin kasvattaneet Laserit toivat Schardale kennelistä Australiasta 1997. Varsinainen kasvatustyö Suomessa alkoi 1990- luvun loppupuolella Laserjoy-kennelissä, jonne syntyi maamme ensimmäinen kääpiöbullterrieripentue (3 narttua) vuonna 1999 yhdistelmästä) Faraoland Vicitas Crocodile Dundee & FIN MVA Schardale Makinewfriends.

Kennel Worrigal, toi nartun Virosta kennel Inglisilmiltä vuonna 2003. Vuotta myöhemmin kennel Bisbull's toi samasta emästä olevan edellisen tuonnin sisarpuolen Suomeen. Molemmat edellä mainitut kennelit ovat vaikuttaneet voimakkaasti Suomen minikantaan. Urokset Worrigal King of Camelot ja Bisbull's Very Hot Dog ovat tuttuja nimiä niin suomalaisten kuin ulkomaalaisten kääpiöbullterrierien sukutauluissa.

Vuonna 2005 Suomeen saapui Sveitsistä mininarttu kennel Bullbugbear'siin.

Ensimmäinen ja ainoa roturisteytys eli interbreeding pentue syntyi Suomessa 2010. Tuolloin vielä edettiin aikaa juuri ennen PLL geenitestin läpimurtoa ja tarkoituksena oli saada pentue, missä ei olisi linssiluksaation vaaraa. Lupa ja puolto tähän haettiin Suomen Terrierijärjestöltä sekä Suomen Kennelliitolta. Lupa heltisi koska tavoite oli saada aikaan PLL vapaa pentue. Molempien vanhempien tuli täyttää kaikki samat terveysvaatimukset ja olla niiltä osin täysin virheettömiä ja muutenkin muilta osin terveitä, myös luonteiden osalta. Tässä yhdistelmässä käytettiin huomattavan pienikokoista Suomessa syntynyttä bullterrieriurosta, Balliol Double Sin'ia ja emä oli tsekkituonti Bouncy Bubble-M Wild Famy. Tuloksena tästä yhdistelmästä tuli kuusi pentua ja Snakecharmer's kennelin kaikki minit polveutuvat sen pentueen yhdestä narttupennusta. Anne Eriksson

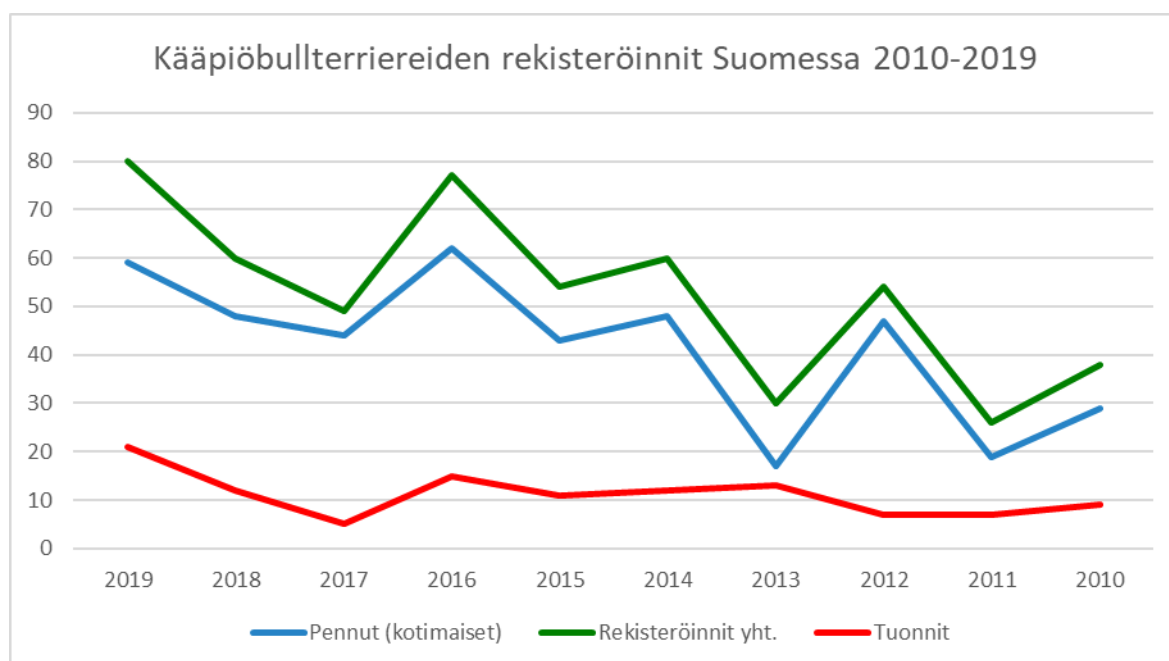
Kuva 4. Tabus Xxx Blenda, 1988

Taulukko 1. Koiramäärän kehitys

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	59	48	44	62	43	48	17	47	19	29
Tuonnit	21	12	5	15	11	12	13	7	7	9
Rekisteröinnit yht.	80	60	49	77	54	60	30	54	26	38

Kaavio 1. Rekisteröityjen Kääpiöbullterriereiden määrän kehitys Suomessa 2010–2019.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Kääpiöbullterrierit ry:n perustamiskirja allekirjoitettiin 10.5.2020. 4.6.2020 yhdistys jätti hakemuksen Suomen Bullterrieriyhdistykselle päästäkseen SBY:n jäsenyhdistykseksi. Suomen Bullterrieriyhdistyksen hallitus päätti kuitenkin hylätä jäsenhakemuksen.

24.6.2020 Suomen Kääpiöbullterrierit ry:ssä oli jo 100 jäsentä.

20.8.2020 Kennelliitto nimesi kääpiöbullterrieri-rodun Suomen Terrierijärjestö ry:n alaisuuteen, jonka jälkeen Suomen Terrierijärjestö hyväksyi Suomen Kääpiöbullterrierit ry:n jäsenyhdistykseksi. Tämän jälkeen Helsingin Seudun Kennelpiiri hyväksyi yhdistyksen HSKP:n jäseneksi ja 8.10.2020 Suomen Kennelliiton hallitus hyväksyi Suomen Kääpiöbullterrierit ry:n Suomen Kennelliitto ry:n jäsenyhdistykseksi.

Suomen Kääpiöbullterrierit ry vastaa jatkossa itsenäisesti mm. rodun JTO:sta ja PEVISA-anomuksista ym. jalostusasioista.

Kääpiöbullterrieri oli aikaisemmin bullterrierin muunnos, ja Suomen Bullterrieriyhdistyksen (perustettu 1977) toiminnan piirissä. Rotu eriytettiin FCI:ssä omaksi rodukseen 2011.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Yhdistys perustettu 10.05.2020 ja yhdistyksen jäsenmäärä 30.11.2020 133.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunta toimii yhdistyksen hallituksen alaisena.

Jalostustoimikunnan jäsenet ovat rodun kasvattajia tai pitkänlinjan harrastajia. Jalostustoimikuntaan voidaan myös valita asiantuntijajäsen, yhdistyksen ulkopuolelta, esim. rodun sairauksiin erityisen hyvin perehtynyt eläinlääkäri. Jalostustoimikunta on hallituksen alainen neuvoa-antava ja ohjaava elin, jonka tehtävänä on paneutua kääpiöbullterrierin rodunjälöstuksellisiin kysymyksiin edesauttaen muun muassa rodun terveyden kehitystä. Jalostustoimikunnan tarkoitus on ohjata rodun jalostusta maassamme ja avustaa kasvattajia ja jalostusyksilöiden omistajia jalostussuunnittelussa antamalla neuvontaa ja informaatiota. Toiminnan tavoitteena tulee olla henkisesti ja fyysisesti terveiden, rotumääritelmän vaatimukset täyttävien koirien kasvatuksen tukeminen. Tarkoitus toteutuu keräämällä ja arkistomalla tietoja rodun tilanteista Suomessa ja ulkomailla ja näiden tietojen julkaisemisella kasvattajien ja harrastajien tiedoksi. Tietoja kerätään mm. koiranäyttelyistä, terveystutkimuksista ja terveystutkimusten avulla. Jalostustoimikunta on rodun kasvattajien yhteistyökumppani. Lisäksi toimikunnan tehtävänä on tehdä rodun Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) Suomen Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan ohjeistuksen mukaisesti. Jalostustyön vastuu ja valinnan vapaus on kasvattajilla, yhdistys ja jalostustoimikunta antavat vain suosituksia.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat (*mahdollisesti) levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista. Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. MMT Katariina Mäki, 2013.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 2.Kääpiöbullterriereiden vuositilasto - rekisteröinnit 2010-2019

Vuositilasto - rekisteröinnit										
Vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	59	48	44	62	43	48	17	47	19	29
Tuonnit	21	12	5	15	11	12	13	7	7	9
Rekisteröinnit yht.	80	60	49	77	54	60	30	54	26	38
Pentueet	14	12	9	12	12	10	4	11	5	6
Pentuekoko	4,2	4	4,9	5,2	3,6	4,8	4,2	4,3	3,8	4,8
Kasvattajat	9	9	7	9	9	8	4	10	5	6
JALOSTUKSEEN KÄYTETYT ERI UROKSET										
- kaikki	11	10	9	10	11	8	4	7	5	5
- kotimaiset	5	3	4	3		1		4	2	2

- tuonnit	1	3		4	7	3	2	2	2	1
- ulkomaiset	5	4	5	3	4	4	2	1	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	4 v	2 v 10 kk	3 v 4 kk	2 v 6 kk	2 v 4 kk	3 v 8 kk	2 v 8 kk	3 v 5 kk	2 v 10 kk
JALOSTUKSEEN KÄYTETYT ERI NARTUT										
- kaikki	13	11	9	11	11	9	4	10	5	6
- kotimaiset	7	7	7	6	8	3	2	5	2	1
- tuonnit	6	4	2	5	3	6	2	5	3	5
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 10 kk	3 v 2 kk	4 v 4 kk	3 v 9 kk	2 v 8 kk	3 v 7 kk	2 v 7 kk	3 v 1 kk	2 v 10 kk	2 v 11 kk
Isoisät	22	18	17	20	19	16	8	16	9	12
Isoädit	20	19	18	21	20	16	8	15	10	12
Sukusiitosprosentti	0,50 %	1,04 %	2,01 %	0,37 %	0,71 %	0,67 %	0,93 %	2,18 %	2,74 %	0,54 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kääpiöbullterrieri on rotuna harvalukuinen, sillä rodussa ei rekisteröintimäärissä saavuteta vuositasolla edes sataa pentua. Kääpiöbullterriereissä kotimaisten koirien rekisteröintimäärät ovat nousseet lähes lineaarisesti kymmenen viimeisen vuoden aikana.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Kääpiöbullterriereiden tuontihuippu viimeisen kymmenen vuoden ajalta asettuu vuoteen 2019, jolloin tuontikoiria rekisteröitiin Suomeen 20 kappaletta. Viime vuosina kääpiöbullterriereitä on pääsääntöisesti tuotu Baltian maista, Venäjältä ja Itä-Euroopasta.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Kääpiöbullterriereissä jalostukseen käytettyjen urosten keskimääräinen jalostuskäyttöikä on vaihdellut viimeisen kymmenen vuoden aikana hieman reilu vuoden ikäisestä hieman vajaa neljävuotiaaseen. Narttujen jalostuskäyttöikä on vaihdellut viimeisen kymmenen vuoden aikana hieman reilusta 2,5-vuotiaasta lähes viiden vuoden ikään. Hyvin nuorten narttujen jalostuskäyttö rodussa on lähes olematonta Suomessa. Keskimäärin kääpiöbullterrierinarttu tekee yhdestä kahteen pentuetta jalostusuransa aikana.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja. Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isätytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla. Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetttykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole. Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 % Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan, sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulukpaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. MMT Katariina Mäki, 2013.

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Kääpiöbullterriereiden keskimääräinen sukusiitosaste on Suomessa viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut 1,28.

Pääosa yhdistelmistä on sukusiitosasteeltaan 0,0, yksi 12,5 ja 2 kpl yli 6,5.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi

Vuositilasto - jalostuspohja										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Per vuosi										
- pentueet	14	12	9	12	12	10	4	11	5	6
- jalostukseen käytetyt eri urokset	11	10	9	10	11	8	4	7	5	5
- jalostukseen käytetyt eri nartut	13	11	9	11	11	9	4	10	5	6
- isät/emät	0,85	0,91	1	0,91	1	0,89	1	0,7	1	0,83
- tehollinen populaatio	16 (57%)	14 (58%)	12 (67%)	14 (58%)	15 (62%)	12 (60%)	5 (62%)	12 (55%)	7 (70%)	8 (67%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3 %	7 %	7 %	5 %	26 %	9 %	33 %	6 %	17 %	26 %
- nartuista käytetty jalostukseen	16 %	17 %	5 %	21 %	39 %	15 %	50 %	36 %	50 %	32 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	47	45	43	38	37	30	26	28	20	18
- jalostukseen käytetyt eri urokset	35	35	34	28	27	20	18	19	17	16
- jalostukseen käytetyt eri nartut	37	37	32	31	32	25	21	22	17	16
- isät/emät	0,95	0,95	1,06	0,9	0,84	0,8	0,86	0,86	1	1
- tehollinen populaatio	48 (51%)	48 (53%)	44 (51%)	40 (53%)	40 (54%)	31 (52%)	27 (52%)	28 (50%)	23 (57%)	21 (58%)
- uroksista käytetty jalostukseen	5 %	11 %	11 %	16 %	16 %	13 %	19 %	13 %	19 %	26 %
- nartuista käytetty jalostukseen	16 %	21 %	22 %	28 %	35 %	35 %	41 %	44 %	48 %	46 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Kääpiöbullterrierinarttujen käyttömäärä on kasvanut yli kaksinkertaiseksi kymmenen vuoden tarkastelujaksolla. Samaan aikaan kannan prosentuaalinen käyttö on laskenut huomattavasti. Korkeimmillaan narttujen käyttöaste oli vuosina 2013 (50 %) ja 2011 (50 %). Alimmillaan se on ollut vuonna 2017 (5 %). Tarkastelussa on hyvä huomioda, että viimeisen kymmenen vuoden aikana käytetyistä nartuista Suomessa syntyneitä on 53,9 %, loput ovat tuontinarttuja.

Tarkasteltaessa viimeisen kymmenen vuoden ajalta neljän sukupolven aikana käytettyjä narttuja, on narttujen yksilömäärä noussut ja käytettyjen narttujen prosentuaalinen osuus laskenut. Urosten käyttöaste on muuttunut hyvin samalla tavalla narttujen käyttöasteen kanssa. Prosentuaalisesti urosten käytössä on ollut vähemmän vaihtelua. Suurimmillaan se oli vuonna 2013 33 % ja pienimmillään vuonna 2019 ollen 3 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana käytetyistä uroksista Suomessa syntyneitä on 30,0 %, loput ovat tuontiuroksia tai ulkomaisia uroksia.

Isät/emät -luku

Tässä mainittujen lukujen pohjana on käytetty jalostustietojärjestelmän lukuarvoja (taulukko 2). Lukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, ettei käytetyssä kaavassa ole huomioitu jalostukseen käytettyjen koirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, luku voi siis näin ollen olla jopa kymmenkertainen yliarvio todellisesta tilanteesta. Kääpiöbullterriereillä isien ja emien suhdeluku kymmenen vuoden tarkastelujaksolla on vaihdellut välillä 0,7-1,0 ja neljän sukupolven aikana 0,8-1,06.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin

pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 \cdot Nu \cdot Nn / (2 \cdot Nu + Nn)$, jossa Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä. Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulintoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016

Rodun tehollinen populaatiokoko

Vuosina 2010–2019 kääpiöbullterrierikannan tehollinen populaatio on vaihdellut sukupolvea kohden 55–70 %, joka tarkoittaa 7–12 yksilöä ja neljää sukupolvea kohden 50–58 %, joka vastaa 21–28 yksilöä. Tehollinen populaatio kuvaa sitä, miten suurta osuutta koko koirakannasta on käytetty jalostukseen.

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

	Kääpiöbullterrieri uros	Syntymä- vuosi	Pentueet	Pennut	Kumulatiivinen %-osuus	Toisen polven jälkeläiset
1	LAFENICE VICTOR VICTORIUS FROM DUVESSA	2014	4	21	5 %	9
2	CAPITAN MORGAN OD BENGÄ	2012	3	19	10 %	24
3	DUVESSA TOSCIANINI AT MYSIBUL	2014	4	18	14 %	0
4	BISBULL'S VERY HOT DOG	2008	3	17	18 %	20
5	YAMPY YARD FAMOUS RED BULL	2013	3	17	22 %	9
6	WORRIGAL KING OF CAMELOT	2006	2	12	25 %	25
7	BADLESMERE BAYSHUCK	2009	2	11	30 %	37
8	BULLBUGBEAR'S PIRIP	2012	2	11	28 %	5
9	BIKATÓ-PARTI SISU	2010	3	10	33 %	1
10	ARCTIC GLOW FRENCH KISS	2015	3	10	37 %	0
11	VAIT KOSTEL ZESTGEIST KEIRING GOOD LUCK	2011	2	10	35 %	7
12	KOFYN KAPTAIN KAOS	2012	2	9	40 %	13
13	BISBULL'S MISSION IMPOSSIBLE	2011	1	8	44 %	0
14	FAMOUS STAR KIT KAT	2013	1	8	45 %	6
15	TIMEWILLTELL FRANKY'S DEMIDREAM	2016	1	8	42 %	0
16	BULLBUGBEAR'S HUURRE	2017	1	7	47 %	0
17	ELECTRIC BOY VON DEUTSCHE STIL	2016	1	7	50 %	0
18	ENVINCEBULL SAFE AND SOUND	2014	1	7	52 %	0
19	POTENTE DE LA BULERIA	2010	2	7	54 %	9
20	PRISMAN KREIVI MONTE CRISTO	2012	1	7	54 %	4

Viimeisten kymmenen vuoden aikaan on käytetty 18:aa urosta tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

	Narttu	Synt.	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Toisen polven jälkeläiset
1	CASS-STAF PEACH DE BULLDOM	2013	4	19	4,57 %	9
2	EGER-VÁRI MINI EXTRA	2009	3	15	3,61 %	19
3	VITABULL JUNE	2011	3	14	3,37 %	7
4	SNAKECHARMER'S BUGABOO	2011	2	13	3,12 %	0
5	BULLBUGBEAR'S PLEASANT RIDERHOOD	2012	2	13	3,12 %	9
6	DUVESSA DOUBLE TAKE	2010	2	12	2,88 %	0
7	PRISMAN SCORPION	2015	2	12	2,88 %	5
8	PRISMAN SPAD	2015	3	12	2,88 %	4
9	STRONG STAEL IDILL FOR SANNA	2006	2	11	2,64 %	0
10	SWEET LIFE OF BULLY LAKE	2014	2	11	2,64 %	14
11	EGGNOGG'S ULTRA VIOLET	2012	2	10	2,40 %	25
12	BOUNCY BUBBLE-M WILD FAMY	2007	2	10	2,40 %	27

13	SNAKECHARMER'S ARCTIC MONKEY	2010	2	9	2,16 %	18
14	BULLBUGBEAR'S MAYBELLINE	2011	2	9	2,16 %	7
15	PRISMAN ROSA CELCIANA	2016	2	9	2,16 %	0
16	CREEKFIELD'S AMAZING LITTLE BOMB	2011	2	8	1,92 %	8
17	PRISMAN MATRIARKKA LA GHAAH	2012	1	8	1,92 %	24
18	JANBY'S BE MY WICCA	2010	2	8	1,92 %	0
19	REBEL SPIRIT CLEVER FOREVER	2008	2	8	1,92 %	8
20	PAIN KILLER TO JANBYS EWIMARK RAKOWNIA	2008	2	8	1,92 %	11

Jalostuskoirien käyttömäärät

Kääpiöbullterriereillä suosituimpien jalostukseen käytettyjen urosten joukossa yli puolelle uroksista on syntynyt toisen polven jälkeläisiä, 2. polven jälkeläisten määrä uroksilla vaihtelee 1-37 koiran välillä. Käytetyimmillä uroksilla on kahdesta neljään pentuetta ja pentuekoot ovat keskitasoa, osalla jopa selvästi suurilukuisempia. Suosituimmista jalostukseen käytetyistä nartuista viidellätoista on toisen polven jälkeläisiä 4-27 yksilöä ja viidellä nartulla ei ole lainkaan toisen polven jälkeläisiä. Käytetyimmillä nartuilla on yhdestä neljään pentuetta ja pentuekoot ovat keskitasoa.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Kääpiöbullterrieriuroksissa tarkasteluajanjaksolla eniten käytetyimpien urosten suvuista seitsemältä löytyy samoja koiria sukutaulusta 4. polveen mennessä. Näissä uroksissa yhdistävin tekijä on uros nimeltä Aluegoaa Del Cornijal, joka löytyy neljäsosan takaa kolmannelta tai neljännestä polvesta. Nartuista kuudelta löytyy sukutaulusta viimeistään 4. polveen mennessä, jo urosten kohdalla mainittu uros Aluegoaa Del Cornijal.

Kuva 5. Aluegoaa Del Cornijal

Tuontikoirien sukutaulusta näkyy Koiranetissä mahdollisesti vain kolme sukupolvea, jolloin sukulaisuus jo Suomessa olevaan kantaan saattaa jäädä huomioimatta riittävästi. Koiranet ei aina tunnista tuontikoirien sukulaisuussuhteita edes rekisteröityjen sukupolvien osalta. On mahdollista, että KoiraNetin antamat sukusiitoskertoimet ovat huomattavasti alhaisemmat kuin mitä niiden tosiasiallisesti tulisi olla. Kasvattajilta saattaa siis jäädä huomaamatta kaukaisempien sukupolvien läheinen sukulaisuus. Tässä kohdassa selitetään taulukoissa 4 ja 5 esiintyvien jalostukseen eniten käytettyjen urosten ja narttujen keskinäisiä sukulaisuuksia. Lähisukulaisuus on rajattu seuraavasti:
-yhteiset vanhemmat tai toinen vanhempi
-listalla esiintyy koira ja sen vanhemmat tai toinen vanhempi

isä - poika

Bisbull's Very Hot Dog 4. eniten käytetty uros- Bisbull's Mission Impossible 13. eniten käytetty uros
Badlesmere Bayshuck 7. eniten käytetty uros - Bullbugbear's Pirrip
8. eniten käytetty uros

isä - tytär

Lafenice Victor Victorius From Duversa 1. eniten käytetty uros - Prisman Rosa Celciana 15. eniten käytetty narttu
Capitan Morgan Od Benga 2. eniten käytetty uros - Prisman Scorpion 7. eniten käytetty narttu
Capitan Morgan Od Benga 2. eniten käytetty uros - Prisman Spad 8. eniten käytetty narttu
Worrigal King Of Camelot 6. eniten käytetty uros - Prisman Matriarkka La Ghahal 17. eniten käytetty narttu
Badlesmere Bayshuck 7. eniten käytetty uros- Snakecharmer's Bugaboo 4. eniten käytetty narttu
Badlesmere Bayshuck 7. eniten käytetty uros- Bullbugbear's Pleasant Riderhood 5. eniten käytetty narttu

emä - poika

Sweet Life of Bully Lake 10. eniten käytetty narttu - Bullbugbear's Huurre 16. eniten käytetty uros
Creekfield's Amazing Little Bomb 16. eniten käytetty narttu - Envicebull Safe And Sound 19. eniten käytetty uros

emä - tytär

Cass-Staff Peach De Bulldom 1. eniten käytetty narttu - Prisman Rosa Celciana 15. eniten käytetty narttu
Eger-Vari Mini Extra 2. eniten käytetty narttu - Prisman Matriarkka La Ghahal 17. eniten käytetty narttu
Bouncy Bubble-M Wild Famy 12. eniten käytetty narttu - Snakecharmer's Bugaboo 4. eniten käytetty narttu
Bouncy Bubble-M Wild Famy 12. eniten käytetty narttu - Snakecharmer's Arctic Monkey 13. eniten käytetty narttu
Rebel Spirit Clever Forever 19. eniten käytetty narttu - Eggknogg's Ultra Violet 11. eniten käytetty narttu
Pain Killer To Janby's Ewimark Rakownia 20. eniten käytetty narttu - Janby's Be My Wicca 18. eniten käytetty narttu

sisarukset

Bullbugbear's Pirrip 8. eniten käytetty uros - Bullbugbear's Pleasant Riderhood 5. eniten käytetty narttu

Prisman Scorpion 7. eniten käytetty narttu - Prisman Spad 8. eniten käytetty narttu

puolisisarukset

Badlesmere Bayshuck 7. eniten käytetty uros - Bisbull's I Am A Legend 17. eniten käytetty uros (i. Badlesmere Blackmail)

Bikato-Parti Sisu 9. eniten käytetty uros - Sweet Life Of Bully Lake 10. eniten käytetty narttu (e. Dytona Unchain My Heart)

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Kääpiöbullterrierit ovat maailmanlaajuisesti levinneet.

Yhdysvalloista, Australiasta, sekä Keski- että Itä-Euroopasta löytyy rodun edustajia. Amerikassa ja Australiassa on suhteellisen suuri populaatiomäärä, mutta maista on mahdoton saada tarkkaa tietoa. Vierassukuisia jalostuskoiria on tänä päivänä hankala löytää. Alla Pohjoismaiden ja emämaa Englannin rekisteröityä populaatiota, sillä näitä voidaan pitää tilastollisesti luotettavana.

Taulukko 6. Kääpiöbullterriereiden rekisteröinnit isoimmissa Pohjoismaissa ja Englannissa vuosina 2010–2019

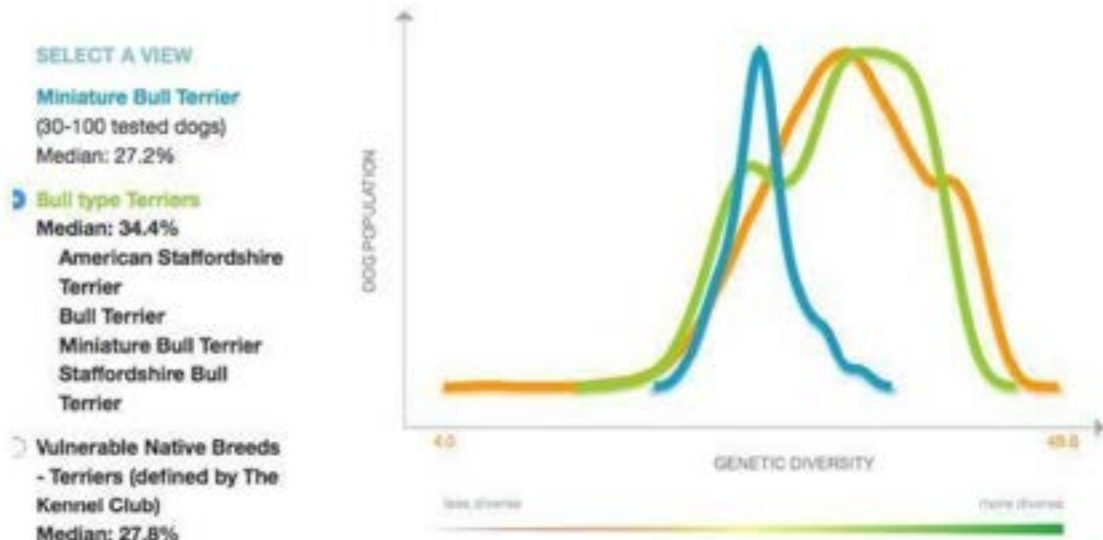
Vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Suomi	80	60	49	62	43	48	17	47	19	29
Ruotsi	165	142	109	105	99	109	76	27	52	63
Norja	28	48	43	38	35	32	17	8	6	5
Tanska	6	23	21	27	19	23	22	29	23	21
Englanti	200	221	189	172	183	189	161	192	216	223

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Kääpiöbullterriereillä on maailmanlaajuisesti tiedostettu olevan kapea geneettinen vaihtelevuus. Alla olevien taulukkojen tiedot ovat vuodelta 2016 MyDogDNA sivuston analyysistä. Analyysien koiratokset ovat noin 100 yksilön luokkaa, mutta kuvaavat hyvin maailmanlaajuisesta tilannetta rodun geneettisen monimuotoisuuden suhteen. Kaavioissa oleva oranssi viiva kuvaa kaikkien koirien keskiarvoista monimuotoisuutta, vihreä viiva läheisiä tai vastaavia rotuja ja sininen viiva tarkasteltavan rodun tilannetta. Kaikkien rotujen keskiarvoa kuvaavan oranssin viivan oikealla puolella on keskiarvoa suurempi eli runsaslukuisempaa geneettistä monimuotoisuutta kuvaava alue ja vasemmalla puolella keskiarvoa suppeampi eli matalan geneettisen monimuotoisuuden alue. Kuten Kaaviosta 2 voimme todeta, että kääpiöbullterrieri lukeutuu selvästi keskiarvoa matalamman geneettisen monimuotoisuuden rotuihin. Kaaviossa 3 kuvataan rodun geneettistä sukulaisuutta maailmalla.

Kaavio 2. Kääpiöbullterriereiden geneettisen vaihtelevuuden määrä verrattuna kaikkien koirien keskiarvoon.

Kaavio 3. Kääpiöbullterriereiden geneettinen sukulaisuus maailmalla

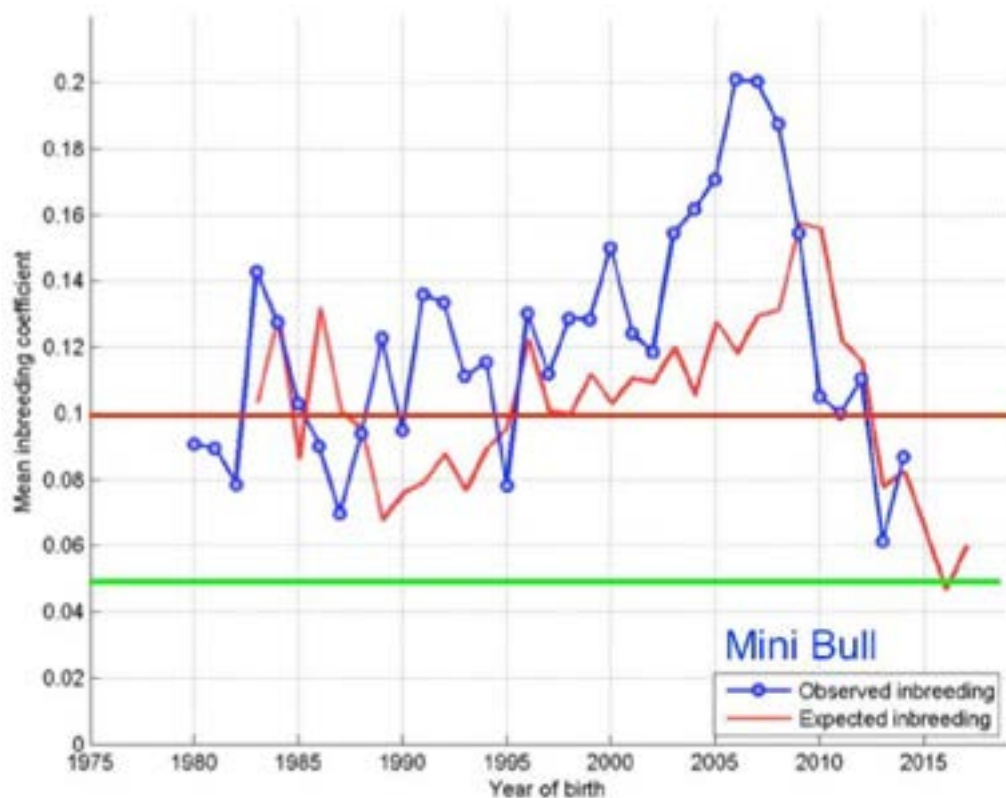
Miniature Bull Terrier

Kääpiöbullterriereiden geneettinen sukulaisuus maailmalla Institute of canine biology- sivuston julkaisussa nimetään kääpiöbullterrieri suoraan yhdeksi roduksi, jolla on usean tutkimuksen myötä vahvistettu olevan hyvin alhainen geneettinen monimuotoisuus. Kaavioita 2-3 tarkastellessa voi todeta, että tutkimusyhteenvedot eivät vahvista pelkästään korkeaa sukusiitoskerrointa, vaan se osoittaa myös rodussa

toteutuneen sukusiitosasteen olevan jatkuvasti odotettua korkeampi. Rekisteröintimäärien laskiessa tämä tarkoittaa nousujohteista kasvua populaation sisäsiitoksen määrässä. Kaaviossa 2 sininen käyrä kuvaa havaittua sukusiitosta rodussa ja punainen käyrä odotettua sisäsiitosta, mikäli koirat lisääntyisivät vapaasti, jo aiemmin kertyneen sukusiitosrasitteen puitteissa. Kaaviossa 4 vihreä vaakasuora viiva osoittaa 5 %:n ja punainen 10 %:n sukusiitostasoa, käyrien hahmottamisen helpottamiseksi. Kaaviossa 5 sininen viiva esittää rodun rekisteröintimäärien kehitystä.

Kaavio 4. Kääpiöbullterriereillä odotetun ja havaitun sukusiitoksen kehitys 1980- luvulta vuoteen 2015 rodun emämaassa Englannissa.

Kaavio 5. Kääpiöbullterriereiden rekisteröintimäärien kehitys 1980- luvulta vuoteen 2015, rodun emämaassa Englannissa.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Rotuna kääpiöbullterrieri on suhteellisen nuori ja sen kehitysvaiheissa on muutama aikakausi, jotka ovat luoneet pohjan kapenevalle geenipoolille. Rodun alkukehityksessä on käytetty suhteellisen kapeaa otosta koirista. Tätä kautta on pienilukuiseen populaatioon jo hyvin alkuaikoina kerrattu rankasti samoja geenivariaatioita ja rajattu geneettistä monimuotoisuutta. Rodussa on kautta historian esiintynyt melko paljon linjajalostusta ja oletettavasti hyvin varhaisesta kehityksestä saakka rodussa on esiintynyt melko laaja terveysongelmien kirjo, joka on rajannut yksilöiden käyttöä. Kääpiöbullterriereihin on käytetty monia pieniä metsästysterrierirotuja vuosina 1918–1938, kun se ei kuulunut vielä rekisterissä oleviin rotuihin. Nämä risteytykset ovat todennäköisesti hetkellisesti edesauttaneet geenipoolin monimuotoisuuden lisääntymistä, mutta vaikutus on käytännössä kumoutunut, kun on valintajalostuksella pyritty uuden rekisteriin oton myötä vakiinnuttamaan rotuun bullterrierityypin tunnusomaiset piirteet.

Nykypäivänä on käytännössä mahdotonta löytää kahta täysin sukulaaisuutta vailla olevaa kääpiöbullterrieriä. Suurin osa maailmanlaajuisesta populaatiosta on suhteellisen läheistä sukua keskenään, puhumattakaan Euroopan tai Pohjoismaiden populaatioiden sisällä. Tämän päivän jalostuksessa näyttää olevan kahta toimijakuntaa, toiset kasvattajat käyttävät vahvasti linjajalostusta ja toiset pyrkivät tietoisesti etsimään mahdollisimman kaukaista sukua olevia koiria käyttöönsä. Vahvan linjajalostuksen jatkaminen edesauttaa geneettisen monimuotoisuuden vähenemistä. Terveysongelmat rajaavat jo valmiiksi pienestä populaatiosta paljon koiria pois jalostuksesta.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Kääpiöbullterriereillä kuvaukset luonteesta ovat rotumääritelmässä melko suppeat. Rodun käyttötarkoitus nykyään on seurakoira. Luonteesta mainitaan rotumääritelmässä seuraavasti:

YLEISVAIKUTELMA: Voimakasrakenteinen, lihaksikas, tasapainoinen ja aktiivinen. Ilme tarkkaavainen, määrätietoinen ja älykäs. Erikoispiirteenä kuonon kärkeä kohti kaartuva (downfaced), munanmuotoinen pää. Sukupuolileima hyvin selvä.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Rohkea ja temperamenttinen, hyväntuulinen. Luonteeltaan vakaa, koulutettavissa. Itsepäinen mutta erittäin ihmisystävällinen.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus tai liiallinen arkuus, selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Kääpiöbullterrieri ei ole rotuna jakautunut eri linjoihin (näyttely/käyttö).

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Rodun PEVISA - ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien osalta testi- tai kuvausvaatimuksia.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Koirarotujen ja yksilöiden käyttäytymisessä on suuria eroavaisuuksia, ja erot ovat koirilla mitä ilmeisimmin jo perimässä. Periaatteessa koirien synnynnäinen käyttäytymismallisto on samanlainen, mutta sen ilmiäisy on hyvin vaihteleva. Käyttäytymismalleissa on suuria yksilöllisiä eroja ärsykeherkkyydessä ja voimakkuudessa. Geenit vaikuttavat koiran rakenteeseen, aivojen toimintaan ja hormonien ja välittäjäaineiden tuotantoon, mikä taas puolestaan vaikuttaa koiran reagointiin eri tilanteissa. Geenit vaikuttavat siihen, missä iässä, millaisissa tilanteissa ja miten koiran synnynnäiset käyttäytymismallit käynnistyvät.

”Vaikka koirien käyttäytymisellä on geneettinen pohja, myös oppiminen ja kokemukset vaikuttavat useimpiin synnynnäisiin käyttäytymismalleihin. Käyttäytymisen on tarkoituskin olla muodoltaan joustavaa, jotta koiran olisi mahdollista sopeutua ympäristönsä

erikoispiirteisiin ja esimerkiksi erilaisiin ravinnonsaanti-mahdollisuuksiin.” Kaimio, T. 2007. Koirien käyttäytyminen

Kun koiran tietty käytös on ärsykkeen kohdatessaan käynnistynyt, voidaan sitä sen jälkeen muokata jonkin verran. Koira muokkaa käytöstään yleensä siihen suuntaan, minkä se kokee itselleen hyödyllisimmäksi ja tästä syystä ympäristöstä saatava palaute muokkaa koiran käyttäytymistä. Käyttäytyminen, jonka koira kokee kannattavaksi, vahvistuu ja päinvastoin. Koiralle ei kuitenkaan saada tyhjästä luotua käyttäytymismalleja, jos niitä ei sillä luontaisesti esiinny. Myöskään käyttäytymismallia, joka koiralla esiintyy, ei millään koulutuksella saada kokonaan poistettua.

Vaikka koirien ominaisuuksien tiedetään olevan sisäsyntyisiä ja perinnöllisiä, ei koirien eri ominaisuuksia ole saatu toistaiseksi kartoitettua kovin pitkälle periytyvyyden suhteen.

Kääpiöbullterrierit ovat sekä aktiivisia, että mukavuudenhaluisia koiria.

Kääpiöbullterrierit ovat tunnettuja erittäin suuresta ihmisrakkaudesta ja rohkeasta luonteestaan. Aktiivisuudessa voi olla huomattavia eroja yksilöiden välillä, sillä siinä missä toinen kääpiöbullterrieri tuntuu jaksavan touhuta loputtomiin, toinen tyytyy ennemmin makoilemaan rauhallisesti ja ottamaan rennosti. ”Bullihepuli” on termi, jolla kuvataan yhtäkkiä alkavaa, päätöntä ryntäilyä edestakaisin niin sisällä kuin ulkona. Lisäksi monilla on suuri pureskeluntarve, joka osalla yksilöistä ilmenee pakkomielteisenä tavaroiden ja esineiden repimisenä. Revittyjen tai muuten hajotettujen asioiden pakonomaista nielemistä esiintyy tuhoamiskäyttäytymisen yhteydessä, ja se altistaa yksilöitä suolitukoksille. Vilkkaus, rohkeus ja innokkuus tekevät niistä usein myös valitettavan tapaturma-alttiita.

Yleisesti ottaen kääpiöbullterrierit ovat hyvin iloisia ja ystävällisiä koiria, mutta toisten koirien ja eläinten kanssa omistajan tulee olla aina varovainen ja kyetä hallitsemaan koira yllättävissäkin tilanteissa. Bullterrierin historia taistelukoirona näkyy voimakkaana edelleen joissain kääpiöbullterrieri yksilöissä ja näin ollen jotkut yksilöt saattavat olla voimakkaasti aggressiivisia toisia koiria tai eläimiä kohtaan. Kääpiöbullterrierit harvoin rähjäävät tai käyttäytyvät uhkaavasti toisia koiria tai eläimiä kohtaan, vaan aggressio voi laueta silmänräpäyksessä, erityisesti, jos kääpiöbullterrieri kokee tulleen uhatuksi. Aggressio toisia koiria kohtaan ei ole sukupuoleen sidonnaista. Varsinkin ensimmäinen vuosi uuden kääpiöbullterrierin omistajalle voi olla hyvin haasteellinen. Villi, voimakas, itsepäinen, toiminnanhaluinen, mutta toisaalta täynnä rakkautta oleva, patalaista ja mukavuudenhaluinen koira on haasteellinen paketti kokeneemmallekin koiraihmiselle.

Huumoria ja pitkää pinnaa, selkeitä rajoja ja paljon rakkautta ovat ne asiat, mitä tämän rodun omistamiseen erityisesti vaaditaan.

Kääpiöbullterrierille on tyypillistä ilmentää voimakkaasti käyttäytymisessään olevia ominaisuuksia sekä tunnetilojaan.

Luonnekysely

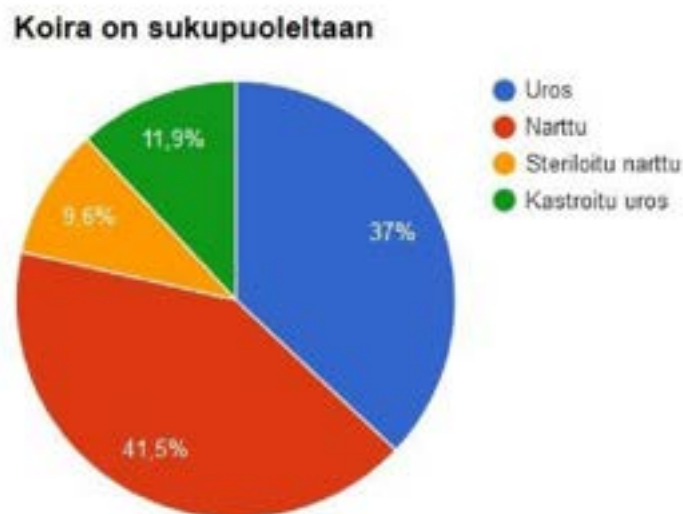
Suomen Bullterrieriyhdistys Ry:n jalostustoimikunta toteutti kääpiöbullterriereille terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn 2017.

28.3.2017–30.4.2017. Vastauksia saatiin 136 kpl. Vastausmäärä on kiitettävä ja tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina.

SUKUPUOLIJAKAUMA KÄÄPIÖBULLTERRIEREILLÄ

Vastauksia kyselyyn saatiin molemmista sukupuolista tasaisesti, nartuista hieman enemmän.

Kaavio 6. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskysely vastattujen kääpiöbullterriereiden sukupuolijakauma

LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN

Kyselyssä kartoitettiin vastaavatko kääpiöbullterriereiden luonteenpiirteet tällä hetkellä rodun ihannetta. Kyselyn perusteella suuri osa koirista vastaa luonteensa osalta melko hyvin rotumääritelmää. Jonkin verran ilmenee arkuutta, pehmeyttä, epäluuloisuutta/varauksellisuutta, hermostuneisuutta, arvaamattomuutta, aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan sekä "hitailua" (transsinomainen tila, jossa esimerkiksi pensaan oksat, ikkunaverhot tms. hivelevät koiran selkää).

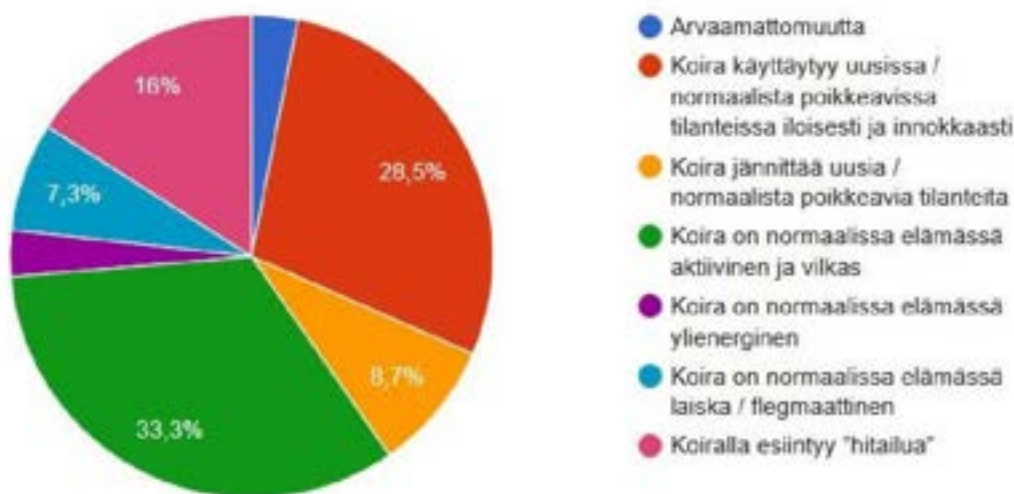
Kyselyyn vastanneista 30kpl (22 % kaikista vastanneista kääpiöbullterriereistä) kertoi koirallansa olevan sellaisia käytösongelmia, jotka vaikuttavat arkielämään.

Yleisimpiä käytösongelmia arjessa kyselyvastausten perusteella ovat: aggressiot toisia koiria kohtaan (10kpl), aggressio/arvaamattomuus ihmisiä kohtaan (7kpl), arkuus (4kpl), resurssiaggressio (2kpl), hännän jahtaus (2kpl), ääniarkuus (2kpl), ulosteiden/sopimattomien asioiden syöminen (2kpl).

Valtaosa populaatiosta (78 %) kuitenkin kyselyn perusteella vaikuttaisi olevan rotumääritelmän mukaisia rohkeita, avoimia, iloisia, innokkaita ja aktiivisia koiria.

Kaavio 7. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskysely perusteella kääpiöbullterriereillä ilmeneviä luonteenpiirteitä (136kpl vastanneita)

Koiralla esiintyy

KÄÄPIÖBULLTERRIERI LEMMIKKINÄ

Kyselyssä kartoitettiin myös sitä, ovatko ennakko-odotukset rodusta vastanneet todellisuutta, miksi on alun perin päädytty valitsemaan kääpiöbullterrieri, mikä on koiran rooli perheessä ja onko seuraava koira samaa rotua.

Kyselyn perusteella yli 80 %:lla ennakko-odotukset ovat pitäneet paikkansa.

20kpl vastaajista oli negatiivisesti yllättynyt koiransa piirteistä. Negatiivisina piirteinä kyselyyn vastanneet pitivät muun muassa seuraavia asioita: hankala/itsepäinen luonne (5kpl) haastava pentu- ja nuoruusvaihe (4kpl), terveysongelmat (4kpl), aggressiivisuus ihmisiä kohtaan (3kpl), kovuus (3kpl), puolikuurous, joka vaikuttaa käyttäytymiseen (2kpl), arkuus/pehmeys (1kpl) ja vierasesineiden syönti (1kpl).

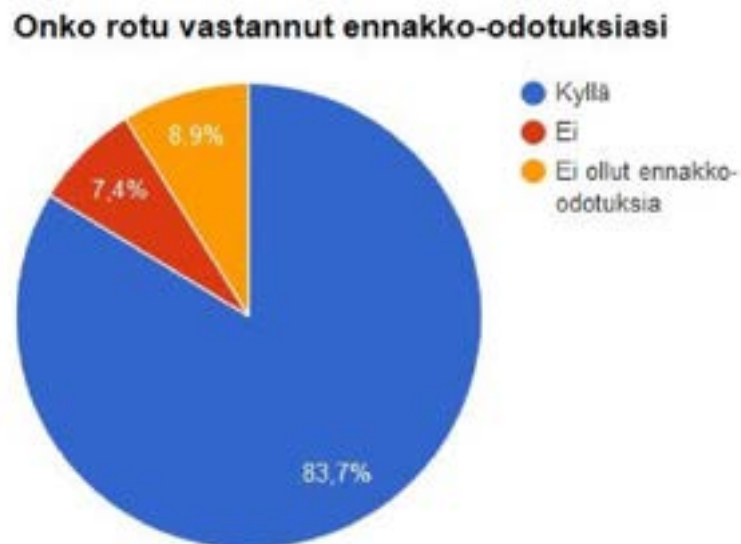
Kaksi vaikuttavinta syytä kääpiöbullterrierin hankintaan ovat kyselyyn vastanneiden mukaan rodun luonne 40,1 % sekä rodun ulkonäkö 37 %. Harrastusmahdollisuudet olivat myös usealla syynä rodun valintaan. Kyselyn perusteella kääpiöbullterrierin rooli perheissä on pääasiallisesti seurakoira. Jalostuskoiraksi sen on hankkinut vastanneista 10,3 %.

74,3 % pitää vähintäänkin todennäköisenä, että heidän seuraavakin koiransa on kääpiöbullterrieri.

Kyselyn perusteella voimme tehdä johtopäätöksen, että kääpiöbullterrieri on erinomainen seurakoiraksi erikoisine piirteineen. Kasvattajien tulee kuitenkin kiinnittää erittäin vahvasti huomiota rodulle epätyypillisten luonteenpiirteiden karsimiseen jalostuksessa.

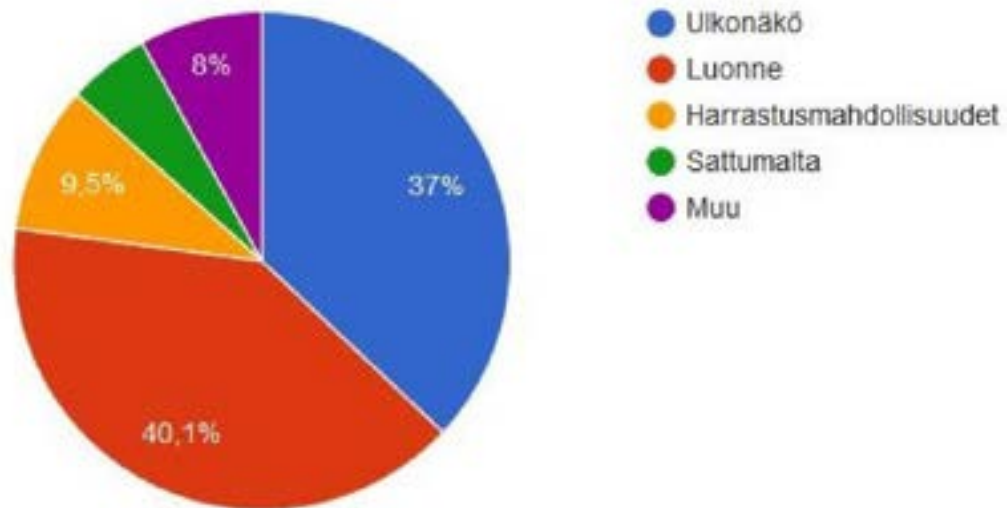
Kääpiöbullterrierin ei kuulu olla jokaiselle sopiva koira ja siitä ei tule yrittää jalostaa "helpompaa ja pehmeämpää". Arkuus ja pehmeys yhdistettynä rodun muihin ominaisuuksiin voi pahimmillaan olla vaarallinen yhdistelmä.

Kaavio 8. Rodun vastaaminen omistajien ennako-odotuksiin, kääpiöbullterrieri (135 kpl vastanneita)

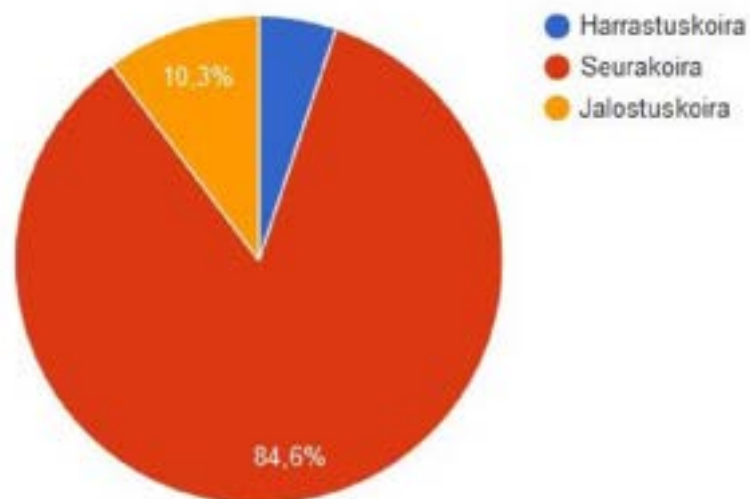
Kaavio 9. Syyt kääpiöbullterrierin hankintaan (136 kpl vastanneita)

Miten päädyit kääpiöbullterrieriin rotua valitessasi

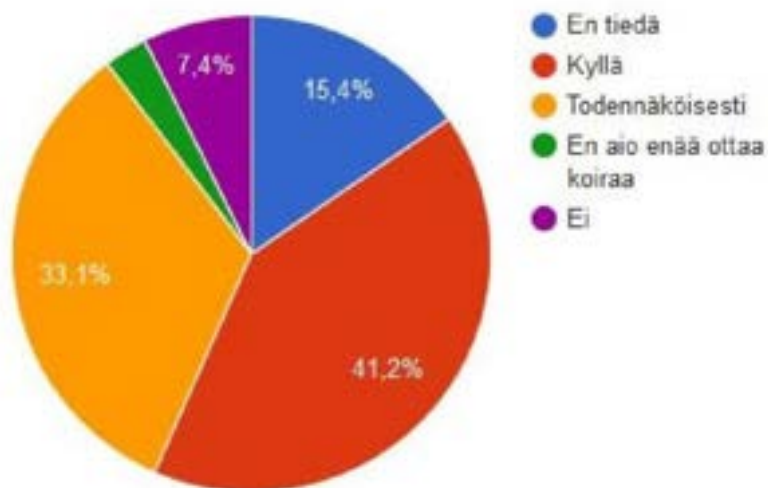
Kaavio 10. Kääpiöbullterrierin rooli perheessä (136 kpl vastanneita)

Kuvaile koirasi ensisijaista roolia perheessäsi

Kaavio 11. Seuraavan koiran valinta, kääpiöbullterrieri (136 kpl vastanneita)

Onko seuraava koirasi samaa rotua

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Vuosien 2010–2019 aikana kääpiöbullterriereitä on käynyt luonnetestissä 33 kpl. Kahden koiran pisteet ovat alle 75. Suoritettujen luonnetestien perusteella voidaan karkeasti sanoa, että peruskääpiöbullterrieri on taistelutahtoinen, hieman rauhaton, vilkas sekä hyväntahtoinen, luokseen päästävä ja avoin. Luonnetestattujen kääpiöbullterriereiden saamat loppupisteet ovat jakautuneet laajasti – 17 ja 250 pisteen välille. Luonnetestitulosten valossa voidaan kuitenkin todeta tämän päivän kääpiöbullterrierin soveltuvan luonteensa puolesta hyvin myös harrastuskäyttöön.

Luonnekuvauksia on tehty rodussa kovin vähäiselle määrälle (7 kpl vuosina 2011–2017). Kuvattujen koirien määrä on pieni, eikä se anna luotettavaa ja vertailukelpoista kuvaa rodusta.

Taulukko 7. MH-luonnekuvaukset

MH - LUONNEKUVAUS								Keskiarvo
1a KONTAKTI Tervehtiminen	4	4	4	4	4	4	4	4
1b KONTAKTI Yhteistyö	4	4	4	3	3	3	3	3,43
1c KONTAKTI käsittely	4	3	4	3	3	3	4	3,43
2a LEIKKI 1 Leikkihalu	4	4	3	2	4	4	3	3,43
2b LEIKKI 1 Tarttuminen	3	4	3	2	5	4	3	3,43
2c LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	3	4	2	3	5	3	3	3,29
3a1 TAKAA-AJO 1	1	1	1	1	1	4	1	1,43
3a2 TAKAA-AJO 2	1	1	1	1	1	4	1	1,43
3b1 TARTTUMINEN 1	1	1	1	1	1	2	1	1,14
3b2 TARTTUMINEN 2	1	1	1	1	1	2	1	1,14
4 AKTIVITEETTITASO	4	3	3	2	4	4	3	3,29

5a ETÄLEIKKI Kiinnostus	1	3	2	3	5	2	2	2,57
5b ETÄLEIKKI								
Uhka/aggressio	1	1	1	1	1	1	1	1
5c ETÄLEIKKI Uteliaisuus	1	4	1	1	4	1	1	1,86
5d ETÄLEIKKI Leikkihalu	1	4	1	1	5	1	1	2
5e ETÄLEIKKI Yhteistyö	1	3	1	1	4	1	1	1,71
6a YLLÄTYS Pelko	1	1	1	3	1	2	3	1,71
6b YLLÄTYS								
Puolustus/aggressio	1	1	1	2	1	1	1	1,14
6c YLLÄTYS Uteliaisuus	5	5	5	4	5	5	2	4,43
6d YLLÄTYS Jäljellejäävä pelko	1	1	1	1	1	1	2	1,14
6e YLLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostus	1	4	3	1	1	2	1	1,86
7a ÄÄNIHERKKYYS Pelko	3	2	1	4	1	3	3	2,43
7b ÄÄNIHERKKYYS								
Uteliaisuus	5	5	5	4	5	5	1	4,29
7c ÄÄNIHERKKYYS								
Jäljellejäävä pelko	1	1	1	2	1	1	2	1,14
7d ÄÄNIHERKKYYS								
Jäljellejäävä kiinnostus	1	1	1	1	1	2	1	1,14
8a AAVEET								
Puolustus/aggressio	1	1	2	3	1	1	1	1,43
8b AAVEET Tarkkaavaisuus	1	4	5	5	4	3	2	3,43
8c AAVEET Pelko	2	1	1	1	1	1	2	1,29
8d AAVEET Uteliaisuus	3	3	5	5	1	2	5	3,43
8e AAVEET Kontaktinotto aaveeseen	4	4	4	4	3	4	4	3,86
9a LEIKKI2 Leikkihalu	4	3	3	3	3	3	1	2,86
9b LEIKKI2 Tarttuminen	5	4	3	3	3	3	1	3,14
10 AMPUMINEN	1	1	4	4	2	1	3	2,29

Virallisen MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä määritellyissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan (kääpiöbullterriereille valmisteilla vuonna 2021) verrattuna. MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, aggressiivisuutta, saalisviettiä ja sosiaalisuutta, uteliaisuutta, palautumiskykyä sekä suhtautumista ampumiseen. (SKL: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/mh-luonnekuvaus>)

MH-luonnekuvauksen tulos on joko suoritettu tai keskeytetty ohjaajan tai kuvaajan toimesta. MH-luonnekuvauksessa kuvataan järjestämisohjeen määrittelemissä erilaisissa tilanteissa koiran reaktioiden

voimakkuutta asteikolla 1-5. Pienin reaktion voimakkuus on 1 ja suurin 5. Osioista riippuen, reaktion hyväksyttävä tai toivottava voimakkuus tai -voimakkuudet vaihtelevat: joissain osiossa reaktion tulisi olla pieni, joissain taas suuri.

Kääpiöbullterrierien osallistumista MH- luonnekuvauksiin tulisi lisätä, jotta tietoa rodun luonteesta saataisiin lisää. Näiden 7 osallistuneen koiran osalta voidaan kuitenkin todeta joitakin yhtenäisiä ominaisuuksia/piirteitä.

Luoksepäästävytydessä ei kuvatuilla kääpiöbullterriereillä ole ongelmia. Kaikki kuvatut koirat ovat avoimia ja luoksepäästäviä mikä tarkoittaa, että ne vastaavat tarjottuun kontaktiin tai ottavat itse kontaktin ja antavat käsitellä itseään (osiot 1a, 1b, 1c).

Takaa-ajovietillä kuvataan koiran kiinnostusta ja halua seurata liikkuvaa esinettä (saalista) sekä tarttua siihen. Kuvattujen koirien takaa-ajovietti on pieni tai merkityksetön, eivätkä koirat ole kiinnostuneet itse saaliista (osiot 3a-b). Liekö siis kääpiöbullterrierien historiassa vaadittu rotan takaa-ajovietti hiipumassa nykypäivän kääpiöbullterrierien keskuudessa?

Kuvattujen kääpiöbullterrierien taistelutahto on suuri ja niillä on paljon leikkihalua (2a, 2b, 2c). Rodun alkuperäiskäyttöön rottakoirana sekä terrierimäisyyteen liittyy vahva taistelutahto. Kääpiöbullterrierien puruote taistellessa on myös suhteellisen vahva, ja ne vetävät vaihtelevasti vastaan esineestä taistellessa.

Aktiviteettiosiossa koirat ovat pääasiassa tarkkaavaisia ja rauhallisia, joitain yksittäisiä toimintoja voi olla. Temperamenttiltaan koirat ovat pääsääntöisesti hieman vilkkaita tai vähemmän vilkkaita. Kuvatut 7 koiraa ovat tasapainoisia, sopivan uteliaita ja tarkkaavaisia eivätkä häiriinny ympäristöstä liiallisen uteliaisuutensa tai keskittymiskyvyn puutteen vuoksi. Koirat kiinnostuvat etäleikkijästä, mutta eivät innostu leikistä tai tekemään tuttavuutta leikkijän kanssa (osiot 5a-e).

Kuvattujen koirien terävyys on pieni. Aggressiivisuus viittaa MH- luonnekuvauksessa koiran esittämiin uhkaeleisiin ja niiden määrään ja voimakkuuteen uhattuna ja puolustautuessa. Koirat eivät juuri osoittaneet aggressioita/uhkauselkeitä eikä koirille näin myöskään ole jäljellejäävää puolustushalua uhkan poistuttua. Puolustushalu kuvaa koiran kykyä vastata uhkaaviin signaaleihin tai puolustaa esim. reviiriään. Kuvattujen koirien puolustushalu kuvaustilanteessa on lähes olematon.

MH-kuvatut kääpiöbullterrierit ovat luonteeltaan kovia tai kohtuullisen kovia, ne palautuvat yllätyksistä ja yllättävistä äänistä hyvin. Koirille ei jäänyt jäljellejääviä pelkoja. Kova koira on itsenäisempi, riippumaton eikä se tarvitse omistajan tukea/apua eri tilanteissa. Muistikuvat eivät häiritse kovan koiran palautumista, se ei siis muista negatiivisia tai sitä uhanneita kokemuksia. Kova koira unohtaa helposti myös positiiviset vahvistukset ja näin sen kouluttaminen voi olla haasteellisempaa.

Rohkea koira on toimintakykyinen ja se voittaa pelkonsa. MH-kuvatut kääpiöbullterrierit ovat rohkeita ja uteliaita. Yllättävien tilanteiden jälkeen koirat menivät pääsääntöisesti uteliaasti ja ilman omistajan apua tutustumaan haalariin, ihmiseen tai räminälaitteeseen.

Koirien hermorakenne on hyvä. Hyvät hermot auttavat koiraa selviämään jokapäiväisessä elämässä ja korvaavat mahdollisia puutteita muissa luonneominaisuuksissa. Hyvähermoinen koira on rauhallinen ja keskittynyt, se palautuu nopeasti eikä sillä ole sijaistoimintoja. Luonnekuvatut koirat eivät pääsääntöisesti paineistuneet testin kuluessa ja olivat palautuneet eri osioista hyvin. Lopun leikkiosiossa (osio 9a, 9b) koirat olivat vielä innokkaita leikkimään ja tarttuivat esineeseen.

Paukkuarkuus ei näyttäisi vähäisten MH-kuvausten perusteella olevan kääpiöbullterrierien ongelma, vaan suurin osa koirista on täysin laukausvarmoja eli reagoivat nopeasti laukaukseen tai eivät reagoi lainkaan. MH-kuvauksen arvio koiran käyttäytymisestä laukauksien aikana kuvaa koiran reaktioita, ei koiran pelon määrää – vain kohta 5 kuvastaa koiran pelkoa. Jos koira saa reaktion voimakkuuden arvoksi 5, koira on häiriintynyt, pelokas tai yrittää paeta tai omistaja on kieltäytynyt ampumisesta (5b). Kuvatuista kääpiöbullterriereistä yksikään ei saanut arvoksi 5.

Jalostustarkastus

Rodulla ei toistaiseksi ole ollut jalostustarkastuksia.

Näyttelyt

Näyttelyistä luonteen perusteella saaduista EVA tai HYL arvosanoista ei ole saatavilla tilastoa. Kääpiöbullterriereillä yleisimmät HYL arvosanan syyt ovat purennoissa, mutta HYL arvosana voi tulla myös koosta. EVA arvosanat johtuvat joko koiran yli-innokkaasta tai häiritsevästä (esim. liikkeitä ei pystytty arvostelemaan) käytöksestä tai koira väistää tuomaria.

Taulukko 8. EVA ja HYL -arvosanojen määrä vuosittaisista näyttelykäynneistä

VUOSI	EVA+HYL	EVA+HYL osuus kokonaismäärästä
2010	16	7,7 %
2011	21	9,6 %
2012	10	5,4 %
2013	17	4,9 %
2014	5	1,9 %
2015	2	0,9 %
2016	8	3,9 %
2017	9	4,6 %
2018	6	3,2 %
2019	14	4,6 %

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Vertailu rodun luonteiden osalta muiden maiden populaatioihin on vaikeaa, koska yhteneväistä dataa tai ylipäättään dokumentteja luonteista ei muiden maiden osalta ole juurikaan saatavilla.

Sukupuolten väliset erot

Sukupuolten välisiä eroja on havaittavissa käyttäytymisessä myös kyselyn perusteella. Kyselyyn osallistuneista nartuista 5,6 % on steriloitu käytösongelmien takia, ja uroksista kastroidu 17,4 %, joten käytösongelmiin on todellakin kiinnitettävä huomiota. Tätä tukee myös Kennelliiton kuolinsyytilastot, jonka mukaan 2010–2019 uroksia on lopetettu 6 kpl käytösongelmien takia.

Kaksi urosta tulee keskenään aikuisina toimeen pienemmällä todennäköisyydellä, kuin kaksi narttua. Poikkeuksia löytyy molemmista sukupuolista. Lähtökohtaisesti kahta urosta ei suositella samaan perheeseen ja narttujen suhteenkin tulee noudattaa harkintaa.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Kääpiöbullterrieri tunnettiin rotuna jo 1800-luvun alussa kotimaassaan Isossa-Britanniassa. Rotu syntyi normaalikokoisen bullterrierin ja vanhan, alle viisikiloisen toybullterrierin risteytyksestä. Tätä pienikokoista bullterrieriä ei käytetty koiratappeluissa eikä metsästyksessä, vaan seurakoirana ja rottien hävittäjänä. Tämä terrierin sisukkuus ja peräänantamattomuus on nähtävissä tämän päivän kääpiöbullterriereissä

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Rodun nykyinen käyttötarkoitus on seurakoirana. Rodunomaisen luonteen säilyttäminen on olennaista, mutta varsinaisia käyttöominaisuuksia roduilla ei ole.

Kokeet

Aikavälillä 2011–2019 tarkasteltuna agility ja rallytoko ovat yleisimmät koemuodot. Luonnetestattujen tai -kuvattujen kääpiöbullterriereiden osuus on vuosittaisiin rekisteröinteihin verrattuna sangen alhainen.

Kääpiöbullterriereissä yksi koira on saavuttanut agilityssa LUVA-tuloksen kolme kertaa 1-luokassa oikeuttaen luokkanousuun. Kaksi koira on saavuttanut BH koulutustunnuksen, kuusi koira on saavuttanut RTK1 koulutustunnuksen ja 1 koira koulutustunnukset RTK2 ja RTK3.

Taulukko 9. Kääpiöbullterriereiden koekäynnit

KOETILASTOT, KÄÄPIÖBULLTERRIERI			
	YHTEENSÄ	2333	
Agility	2013	2	
	2015	2	
	2016	18	1 x LUVA
	2017	33	1 x LUVA
	2018	16	1 x LUVA
	2019	2	
	YHTEENSÄ	73	Kuusi eri koiraa
Käyttäytymiskoe	2015	1	BH
	2016	1	BH
	2018	1	
	YHTEENSÄ	3	
Rallytoko	2014	9	2 x RTK1
	2015	8	1 x RTK2
	2016	6	1 x RTK3
	2017	8	
	2018	2	
	2019	12	4 x RTK1
	YHTEENSÄ	45	Kuusi eri koiraa
Toko	2013	1	1 x ALO0
	YHTEENSÄ	1	
MH-luonnekuvaus	2011	1	
	2012	1	
	2013	2	
	2015	2	
	2017	1	
	YHTEENSÄ	7	
Luonnetesti	2011	9	47,4% vuoden rekisteröintiin nähden
	2013	3	17,6% vuoden rekisteröintiin nähden
	2014	6	12,5% vuoden rekisteröintiin nähden
	2015	4	9,3% vuoden rekisteröintiin nähden
	2016	4	6,5% vuoden rekisteröintiin nähden
	2017	2	4,1% vuoden rekisteröintiin nähden
	2018	4	6,7% vuoden rekisteröintiin nähden
	2019	1	1,3% vuoden rekisteröintiin nähden
	YHTEENSÄ	33	

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Rotua ei tiedettävästi ole Suomessa virallisessa työkäytössä, mutta rodun ihmisystävällisyyden huomioon ottaen kääpiöbullterrierejä on toiminut mm. lukukoirana, päiväkotiki/koulukoirana sekä vanhusten palvelutaloissa/laitoksissa.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella, ei ole tullut ilmi kääpiöbullterriereillä yleisiä yksinoloon liittyviin ongelmiin.

Runas pureskeluntarve ja rodulle tyypillisten aineellisten tihutöiden tekemisen ei katsota suoraan liittyvän koiran yksinoloon liittyviin ongelmiin, vaan yksilön vilkkauden ja toiminnallisuuden aiheuttaman turhauman purkuun.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella valtaosa kääpiöbullterriereistä ilmentää normaalia lisääntymiskäyttäytymistä. Lisääntymiskäyttäytymisessä on kuitenkin myös puutteita/ongelmia.

Nartuilla saattaa ilmetä aggressiivisuutta astuvaa urosta kohtaan, uroksilla voi ilmetä astumishaluttomuutta, mutta myös yliseksuaalisuutta.

Emä- ja hoivaominaisuuksissa nartuilla ilmenee myös puutteita/ongelmia. Osa nartuista on kömpelöitä ja/tai osaamattomia emoja, jotkut aggressiivisia pentujaan kohtaan. Osa nartuista lopettaa pentujen hoivaamisen jo varhaisessa vaiheessa.

Osin aggressiivisen käyttäytymisen ilmeneminen selittyy rodulla ilmenevästä koira-aggressiivisuudesta, mutta osin se lienee osoitus lisääntymiskäyttäytymisen puutteista.

Lisääntymiskäyttäytymisen ongelmien takia rodun kasvattajat joutuvat kontrolloimaan koiria jo varmuudenkin vuoksi normaalia enemmän kaikissa lisääntymiseen liittyvissä tilanteissa, mikä tekee rodun kasvattamisesta normaalia sitovampaa ja haasteellisempaa. Tämä ei ole toivottavaa ja on huolestuttava merkki rodun elinvoimaisuuden heikentymisestä. Heikot pentuajan olosuhteet sekä aikainen emästä vieroitus altistavat myös pakko-oireisen käyttäytymisen puhkeamiselle jatkossa (Tiira, K. ym. 2012).

Sosiaalinen käyttäytyminen

Kääpiöbullterrierit haluavat yleensä olla erittäin tiiviisti mukana omistajansa/perheensä tekemisissä. Ne ovat ihmisiä kohtaan hyvántahtoisia ja avoimia, joskin niiden osoittamat hyvántahdon eleet saattavat joskus kohdistua ihmiseen holtittoman rajuna törmäyksenä. Kääpiöbullterrierit suhtautuvat avoimesti ja iloisesti myös vieraita ihmisiä kohtaan, sekä omassa elinympäristössään, että vieraissa paikoissa. Muutamia poikkeuksia löytyy, jolloin koirat ovat pidättyväisempiä, jopa arkoja tai aggressiivisia. Se ei kuitenkaan ole rodunomaista, eikä toivottavaa.

Kääpiöbullterriereillä suhtautuminen toisiin koiriin vaihtelee. Osa on sosiaalisia ja tulevat toimeen toisten koirien kanssa. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella kuitenkin noin 10 % on koira-aggressiivisia. Omistajan tulee aina olla varovainen ja toimintakykyinen toisten koirien kanssa sosiaalisessa kanssakäymisessä. Kääpiöbullterrierin aggression ilmeneminen toista koira kohtaan voi tapahtua hyvin nopeasti ja koirien eleisiin perehtymättömälle ja harjaantumattomalle omistajalle "ilman ennakkovaroitusta".

Kääpiöbullterriereillä ei ole tullut esiin selkeitä yleisiä pelkoja tai ääniherkkyksiä. Yksittäisiä fobioita tai äänipelkoja esiintyy, mutta ei mitään sellaista, jota voisi yleistää tai pitää ongelmana rodussa.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Tietoa ikään liittyvistä käytöshäiriöistä ei ole.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Koirien kipukäyttäytyminen voi pitää sisällään erilaisia käytöshäiriöitä mm. ylivilkkausta tai aggressiivisuutta. Erityisesti äkillisesti alkavissa käytöshäiriöissä kipu tulisi poissulkea aina ensimmäisenä.

Kroonisessa kivussa koiran käyttäytymisessä hitaammin tapahtuvat muutokset, saattavat jäädä omistajalta huomaamatta. Oman koiran kivun tunnistaminen, erityisesti rodulla, joka jatkaa toimintaansa normaalisti kovastakin kivusta huolimatta, olisi omistajan erityisen tärkeää oppia tunnistamaan.

Erityisesti virheasentoisten hampaiden tai iho-ongelmien aiheuttamat mahdolliset ikävät tuntemukset ovat mahdollisia. Alice Moon-Fanellin ja Nicholas Dodmanin tutkimuksen mukaan osa kääpiöbullterriestä on alttiita pakkomielle-, eli OCD- tyyppisille, jopa autismiin verrattavissa oleville oireille. Rodussa esiintyvä hännänjahtaaminen, ulosteiden/muiden sopimattomien asioiden syöminen, hitailu ym. ongelmat saattavat mahdollisesti olla sidoksissa tähän asiaan. Tutkimus on vielä kesken. Hannes Lohen ryhmä työskentelee myös hännänjahtaututkimuksen parissa, missä selvitetään mahdollisia geneettisiä syitä käytökselle.

Joissakin koirien välisissä sosiaalisissa tilanteissa kääpiöbullterrieri saattaa tulla väärinymmärretyksi ryhdikkään ja etupainoisen olemuksensa ja erikoisen päämuotonsa takia.

Yhdistyksen Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella 52,9 % kääpiöbullterrierillä (72kpl vastauksia) on ruokaan/vierasesineisiin/ulosteiden syömiseen liittyviä häiriöitä. Yksittäisillä kääpiöbullterriereillä oli omistajan ilmoituksen mukaan hännänjahtaussyndrooma.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Keskeisimmät syyt kääpiöbullterriereiden luonteiden ongelmakohtiin, suuntaa antavien tilastollisten otantojen sekä käytännön havaintojen perusteella, vaikuttaisivat olevan koirien rohkeudessa ja hermorakenteessa sekä lisääntymiskäyttäytymisessä. Lisääntymiskäyttäytymisessä huomio kiinnittyy eritoten osalla nartuista ilmenevään aggressiivisuuteen astutustilanteessa urosta kohtaan sekä aggressiivisuuden tai totaalisen välinpitämättömyyden ilmenemisenä omia pentujaan kohtaan. Aggressiivisuus astutustilanteessa urosta kohtaan ja pentuihin kohdennettu aggressio eivät kulje suoralinjaisesti käsikädessä, vaan niitä esiintyy yhtä lailla yhdessä kuin erillisinä toisistaan. Lisäksi "hitailu", pakkomielteet ja vierasesineiden/ulosteiden syöminen ovat mittakaavassaan ja outoudessaan erittäin huolestuttavia asioita.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Ongelmista tulee tiedottaa rodun harrastajia tarkemmin. Omistajien toivotaan luonnetestauttavan tai -kuvauttavan koiriaan laajemmin, jotta rodun todellinen tilanne saadaan selville. Omistajien olisi suotavaa kertoa koiransa, niin hyvistä, kuin huonoistakin luonteenpiirteistä koiransa kasvattajalle, jotta kasvattaja osaa ottaa asiat huomioon tulevaisuuden jalostusvalintoja suunnitellessaan ja tehdessään. Myös kuolinsyiden ilmoittaminen Koiranettiin olisi tärkeätä. Kasvattajien on tulevaisuudessa entistä enemmän keskityttävä jalostukseen käyttämiensä koirien luonteisiin. Kasvattajat eivät saa käyttää jalostukseen aggressiivista, pakkomielteistä, hitailevaa tai selkeästi heikkoluonteista yksilöä tai yksilöä, joka toistuvasti on periyttänyt heikkoa luonnetta. Heikkoluonteisen yksilön luonteenpiirteitä ovat muun muassa varautuneisuus, hermostuneisuus, stressiherkkyys, palautumiskyvyttömyys ja taipumus traumatisoitua herkästi. Jalostukseen ei saa myöskään käyttää lisääntymiseltään tai hoivakäyttäytymiseltään epänormaaleja yksilöitä. Jalostukseen käytettyjen koirien olisi hyvä olla luonnetestattuja tai luonnekuvattuja.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

LETAALI AKRODERMATIITTI (LAD)

LAD eli letaali akrodermatiitti on kääpiöbullterriereille ja bullterriereille spesifinen perinnöllinen sinkin imeytymishäiriö. LAD-pennulta puuttu kokonaan kateenkorva (tai se on hyvin pieni), joka on erittäin tärkeä osa immunipuolustusjärjestelmää. LAD:a sairastava pentu on tyyppillisesti muutaman viikon iässä huomattavasti sisaruksiaan pienempi, hailakan värinen ja sen syömisessä / nielemisessä voidaan havaita ongelmia. Muita oireita ovat ihossa

krooniset muutokset, immuunijärjestelmän tasainen heikkeneminen sekä jatkuvat bakteeri-infektiot. Letaaliin akrodermatiittiin sairastunut koira kuolee tyypillisesti hyvin nuorena. LAD on yhden geeniparin säätelemä, jolloin sairauden kantajat voidaan varmuudella tunnistaa ja estää sairaiden koirien syntyminen, ts. LAD-sairastuneiden on saatava taudin geenin molemmilta vanhemmilta sairastuakseen.

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla LAD-geenitestilausunto. Jos koira on LAD-geenin kantaja, on se paritettava LAD:n suhteen terveeseen parituskumppanin kanssa. Pentueet, joiden molemmat vanhemmat ovat LAD-kantajia, ei rekisteröidä.

LARYNX PARALYSIS (LP)

Larynx Paralysis, kurkunpään halvaus. Kyseessä on eräänlainen riskitekijä eli altistava mutaatio, joka lisää koiran riskiä sairastua kurkunpään halvaukseen. Altistava alleeli periytyy autosomaalisesti resessiivisesti eli väistävasti. Koira, joka perii riskialleelin molemmilta vanhemmiltaan, jotka ovat siis joko riskitekijän kantajia tai joilla on kaksi riskialleelia omassa perimässään (jolloin ne periyttävät riskialleelia kaikille jälkeläisilleen), saattaa sairastua LP:iin. Tämä nyt löydetty riskitekijä ei ole kaikkien LP-tapausten taustalla, ja rodussa on myös muita alleleleja, jotka saavat koiran sairastumaan. Näitä muita tekijöitä ei vielä tunneta. Geenitestillä saadaan selville, onko koira ko. riskitekijän kantaja/oireeton homotsygootti tai sillä ei ole ko. riskitekijää perimässään. Tällöin voidaan välttää riskiyhdistelmien tekemistä. Koska kyseessä on altistava mutaatio ja sairastumiin tarvittaneen muitakin tekijöitä, voivat myös homotsygootit koirat ovat oireettomia.

Pentujen vanhemmilla tulee astutushetkellä olla LP-geenitestilausunto. Jos koira on LP-geenin suhteen korkean riskin kantaja (LP/LP) tai kantaja (N/LP), se on paritettava LP:n suhteen terveeseen (N/N) koiran kanssa. Pentueet, joiden molemmat vanhemmat ovat LP-kantajia, ei rekisteröidä.

PRIMAARI LINSSILUKSAATIO ELI PLL

Primaarissa linssiluksaatiossa (PLL) linssin kiinnityssäikeet rappeutuvat ja linssi vähitellen irtoaa paikaltaan (luksoituu). Linssin luksoituminen silmän etu- tai takaosaan (ns. anteriorinen tai posteriorinen luksaatio) aiheuttaa myös silmänpaineen nousua, joka uhkaa näkökykyä nopeasti. Tila on kivulias ja vaatii hoidoksi usein linssin kirurgisen poiston. Primaari linssiluksaatio ilmenee yleensä 3-6 vuoden iässä. Varsinaista linssiluksaatiota edeltää yleensä ns. subluksaatio, jossa linssi on osittain pois paikaltaan. Tämä jää usein omistajalta huomaamatta. Silmän etuosaan irronnut linssi aiheuttaa koiralle kipua, mikä havaitaan siristelyinä, punoituksena ja vetistelyinä. Silmän etuosassa myös nähdään sinne normaalisti kuulumatonta linssiä. Hoitamattomana tilanne johtaa silmänpainetautiin (glaukoomaan), silmän sarveiskalvon (silmän pinnan) samentumiseen ja sokeutumiseen. Tilanne vaatii välitöntä eläinlääkärin hoitoa. Toisen

silmän linssi luksoituu tavallisesti viikkojen tai kuukausien sisällä ensimmäisestä.

PLL-sairaus on perinnöllinen ja sitä esiintyy kääpiöbullterriereillä. Periytyminen noudattaa lähinnä autosomaalista peittyvää periytymismallia. PLL-silmäsairauteen on olemassa geenitesti, joka osoittaa onko koira geneettiseltä statukseltaan terve, kantaja vai sairas PLL-silmäsairauden suhteen. PLL- kantajat ja - sairaat tulee silmäpeilata säännöllisesti, vähintään 2 v välein. On hyvä tiedostaa, että on olemassa noin 2 % riski, että kantajien linssit voivat luksoitua.

Jos koira on PLL geenin suhteen kantaja (N/PLL), se on paritettava PLL:n suhteen terveen (N/N) koiran kanssa. Pentueet, joiden molemmat vanhemmat ovat PLL-kantajia, ei rekisteröidä.

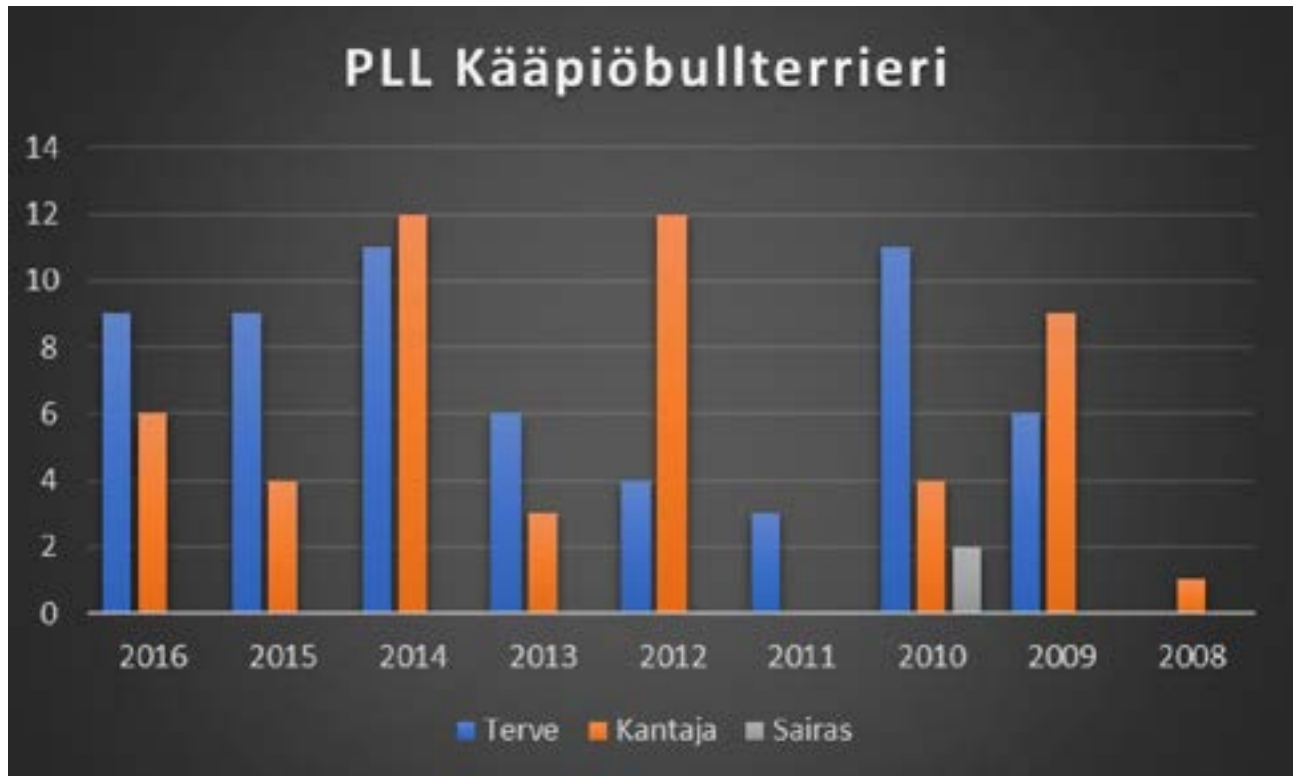
PRIMAARIN LINSSILUKSAATION (PLL) ESIINTYMINEN SUOMESSA

Yhdistyksen tietoon on annettu yhteensä 154 kääpiöbullterrierin PLL-status (vuosina 2008-2019). Näistä terveitä on 50,65 %, kantajia 48,05 % ja sairaita 1,30 %.

Taulukko 12. Kääpiöbullterriereiden PLL DNA-testien tulokset vuosilta 2008-2019

Vuosi	Tutkitut	Terve	Kantaja	Sairas
2008	1	0	1	0
2009	15	6	9	0
2010	17	11	4	2
2011	3	3	0	0
2012	16	4	12	0
2013	9	6	3	0
2014	23	11	12	0
2015	13	9	4	0
2016	15	9	6	0
2017	16	7	9	0
2018	5	2	3	0
2019	21	10	11	0
Yht.	154	78	74	2
Yht. %		50,65 %	48,05 %	1,30 %

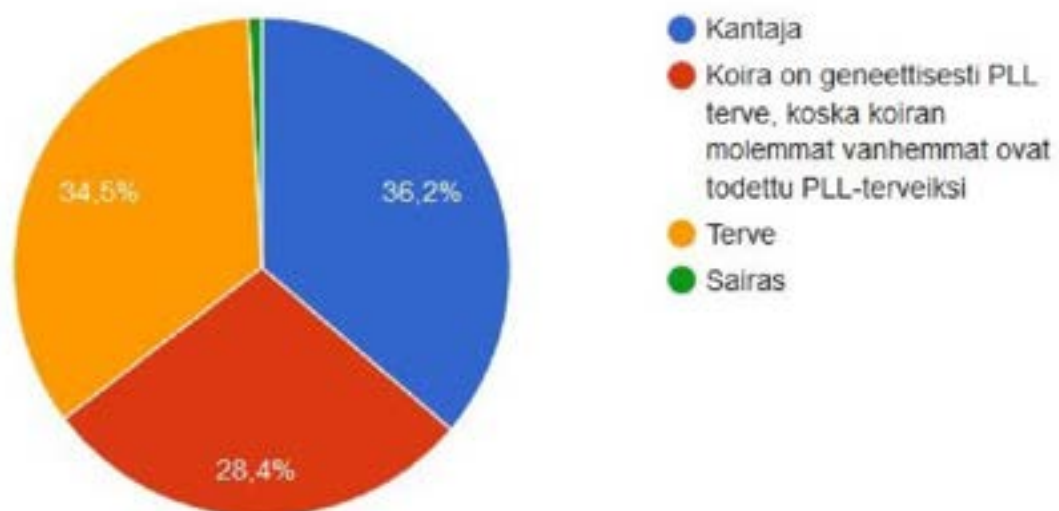
Kaavio 16. Kääpiöbullterriereiden PLL DNA-testien tulokset vuosilta 2008–2016

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella kääpiöbullterriereistä 63% terveitä, kantajia 36 % ja sairaita 0,9 %. Tulokset olivat samansuuntaiset yhdistykselle annettujen PLL-statusten kanssa.

Kaavio 17. Kääpiöbullterriereiden PLL-status (117kpl vastanneita)

Koiran PLL-status

SYDÄN

Ensisijaisesti vastustettavat sydänsairaudet ovat pulmonaalistenoosi, aorttastenoosi ja mitraalidysplasia.

Pentujen vanhemmista tulee olla ennen astutusta tehty sydänultra sisältäen sydänkuuntelun. Sydänultran alaikäraja on 18 kk. SKL:n sydänultran lausunto "A, TERVE - tutkimustulos on voimassa 24 kk. SKL:n sydänultran tulos "B", AVOIN - tutkimustuloksen saanut koira tulee tutkia 12 kk kuluttua uudestaan eikä sen jälkeläisiä rekisteröidä ennen toista TERVE/AVOIN-tutkimustulosta. AVOIN tutkimustuloksen kaksi kertaa saanut voidaan yhdistää vain TERVE-tuloksen saaneen koiran kanssa. SKL:n sydänultra tulos "C" ja/tai MUU SYDÄNSAIRAUS -tutkimustuloksen saaneen koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

SYNNYNNÄISET SYDÄNSAIRAUDET

Kääpiöbullterriereillä tutkitusti yleisimmät sydänviat ovat aortanahtaus (SAS) ja mitraaliläppädysplasia (vasemman eteiskammion läppän viat). Rodullamme esiintyy myös jonkin verran keuhkovaltimon ahtaumaa.

Lisäksi esiintyy dilatoivaa kardiomyopatiaa (laajentunut sydän). Luotettavin sydämen tutkimusikä on 18kk ylöspäin. Subaorttastenoosi ja mitraaliläppädysplasia ovat sellaisia, että ne tulevat esiin usein lähempänä kahden kolmen vuoden ikää.

Kääpiöbullterriereitä tutkitaan stetoskoopilla kuunteluttamalla melko yleisesti, mutta ultraäänellä vielä varsin vähän. Ultraäänitutkimusten teettäminen on yleistymässä, koska sen on todettu olevan tarkempi menetelmä sydänsairauksien seulontaan rodullamme.

Tutkimusmenetelmät (sydän):

- 1) Sydämen auskultaatio (kuunteleminen stetoskoopilla) - Tutkimuksen tulisi suorittaa Kennelliiton hyväksymä sydäntutkimuseläinlääkäri kardiologisella stetoskoopilla. Auskultaatiotutkimus kääpiöbullterriereillä ei ole useinkaan luotettava johtuen kuuntelun haasteellisuudesta rodulla (fyysiset ominaisuudet ja säheltyminen tai voimakas läähätys tutkimustilanteessa). Kääpiöbullterriereillä useat sivuäänet jäävät kuulematta, toisaalta sivuääni ei myöskään automaattisesti tarkoita sydänsairautta. Kääpiöbullterriereille sydämen ultraäänitutkimus tulee suorittaa virtausnopeuksilla eli niin sanotulla dopplertutkimuksella.
- 2) Sydämen ultraäänitutkimus virtausnopeuksilla - Tutkimuksen suorittaa Kennelliiton hyväksymä sydäntutkimuseläinlääkäri. Ultraäänitutkimuksessa saadaan hyvä kuva koiran sydämen rakenteesta ja toiminnasta.

Tutkimukset suoritetaan koiran ollessa hereillä.

AORTAN AHTAUMA ELI SUBAORTTASTENOOSI (SAS)

Aortan ahtaumaa esiintyy monilla eri koiraroduilla. Useimmilla näistä se on todettu tai sitä epäillään perinnölliseksi. Aortan ahtaumaa (SAS) esiintyy eriasteisena. Mitä voimakkaammasta ahtaumasta on kyse, sen vakavammat vaikutukset sillä on koiran elämänlaatuun ja eliniän pituuteen. Oireena vakavissa tapauksissa saattaa olla rytmihäiriöperäinen äkkikuolema tai sydämen vajaatoimintaoireet jo nuorella iällä. ELT Maria Wiberg, 2016.

Taulukko 9. Suomen Kennelliiton ultraäänieläinlääkärit käyttävät seuraavia yhtenäisiä, kaikkia rotuja koskevia luokituskriteereitä (SAS):

Diagnoosi	Virtausnopeus m/s	Painegradientti mm/Hg
Normaali	alle 2,0	
Avoin	2,0 - alle 2,4	
Lievä	2,4 - alle 3,5	alle 50
Kohtalainen	3,5 - alle 4,5	50-80
Vakava	vähintään 4,5	yli 80

MITRAALILÄPÄN DYSPLASIA

Mitraaliläpän eli vasemman eteiskammion läpän dysplasia (MVD) pitää sisällään erilaisia läpän kehityshäiriöitä (Bulmer 2014). MVD:tä esiintyy useimmin tanskandogeilla, saksanpaimenkoirilla, bullterriereillä, kultaisilla noutajilla, dalmatiankoirilla ja mastiffeilla (Oyama ym. 2005). Mitraaliläpän dysplasiassa läpän aukko, liuskat, jännesäikeet, nystylihakset voivat olla poikkeavia. Lisäksi mitraaliläpän muutokset voivat aiheuttaa mitraaliläpän ahtaumaa (Bulmer 2014). Läpän muutokset aiheuttavat takaisinvirtauksen vasemman eteisen ja kammion välillä systolen aikana ja vasemman kammion epätäydellisen täyttymisen diastolen aikana. Nämä muutokset aiheuttavat vasemman eteisen ja kammion tilavuusylikuormituksen, joka johtaa ajan kanssa vasemmanpuoleiseen sydämen vajaatoimintaan.

Koirat ovat oireettomia, kunnes muutokset johtavat vasemmanpuoleiseen sydämen vajaatoimintaan, jolloin tavataan siihen liittyviä tyypillisiä oireita, kuten yskää, alentunutta rasituksen sietokykyä ja takypneaa. Mitraaliläpän ahtauman yhteydessä voidaan tavata oikeanpuoleiseen sydämen vajaatoimintaa ja sen aiheuttamia tyypillisiä oireita. Myös pyörtymisiä ja äkkikuolemia on havaittu. ELL Kati Syvänen, 2015.

KEUHKOVALTIMON AHTAUMA ELI PULMONAALISTENOOSI (PS)

Keuhkovaltimon ahtaumaa esiintyy monilla eri koiraroduilla. Useimmilla näistä se on todettu tai sitä epäillään perinnölliseksi.

Keuhkovaltimon ahtaumaa (PS) esiintyy eriasteisena. Mitä voimakkaammasta ahtaumasta on kyse, sitä vakavammat vaikutukset sillä on koiran elämänlaatuun ja eliniän pituuteen. Oireina saattaa esiintyä vakavissa tapauksissa rasituksensietokyvyn alentumista, vatsan turvotusta (nestettä) ja pyörtyilyä. Vakavissa tapauksissa sairaus johtaa koiran menehtymiseen nuorella iällä. ELT Maria Wiberg 2016

Taulukko 10. Suomen Kennelliiton ultraäänieläinlääkärit käyttävät seuraavia yhtenäisiä luokituskriteereitä, (PS):

Diagnoosi	Virtausnopeus m/s	Painegradientti mm/Hg
Normaali	korkeintaan 1,7	
Avoin	yli 1,7 - alle 2,25	
Lievä	2,25 - alle 3,5	alle 50
Kohtalainen	3,5 - alle 4,5	50-80
Vakava	vähintään 4,5	yli 80

SYDÄNSAIRAUKSIEN ESIINTYMINEN KÄÄPIÖBULLTERRIEREILLÄ SUOMESSA

Suomen Bullterrieriyhdistykselle on toimitettu vuosina 2006-2016 yhteensä 247 kääpiöbullterrierin sydäntutkimustulokset. Näistä yhdeksälle (3,64 %) yksilölle oli tehty sydämen ultraäänitutkimus, joista kuusi (6) yksilöä tuloksella: ei osoita merkkejä sydänsairaudesta ja kaksi (2) yksilöä tuloksella: osoittaa merkkejä sydänsairaudesta. Yhdellä (1) yksilöllä tutkimustulos oli avoin. Kaikki 247 yksilöä olivat sydänkuunneltu ja näistä kuunteluista 97 %:ssa ei kuulunut sivuääntä ja 3 %:lla kuului sivuääni.

Sydänsairauteen ei ole ilmoitettu kuolleeeksi yhtään kääpiöbullterrieriä Suomessa vuosina 1988-2020.

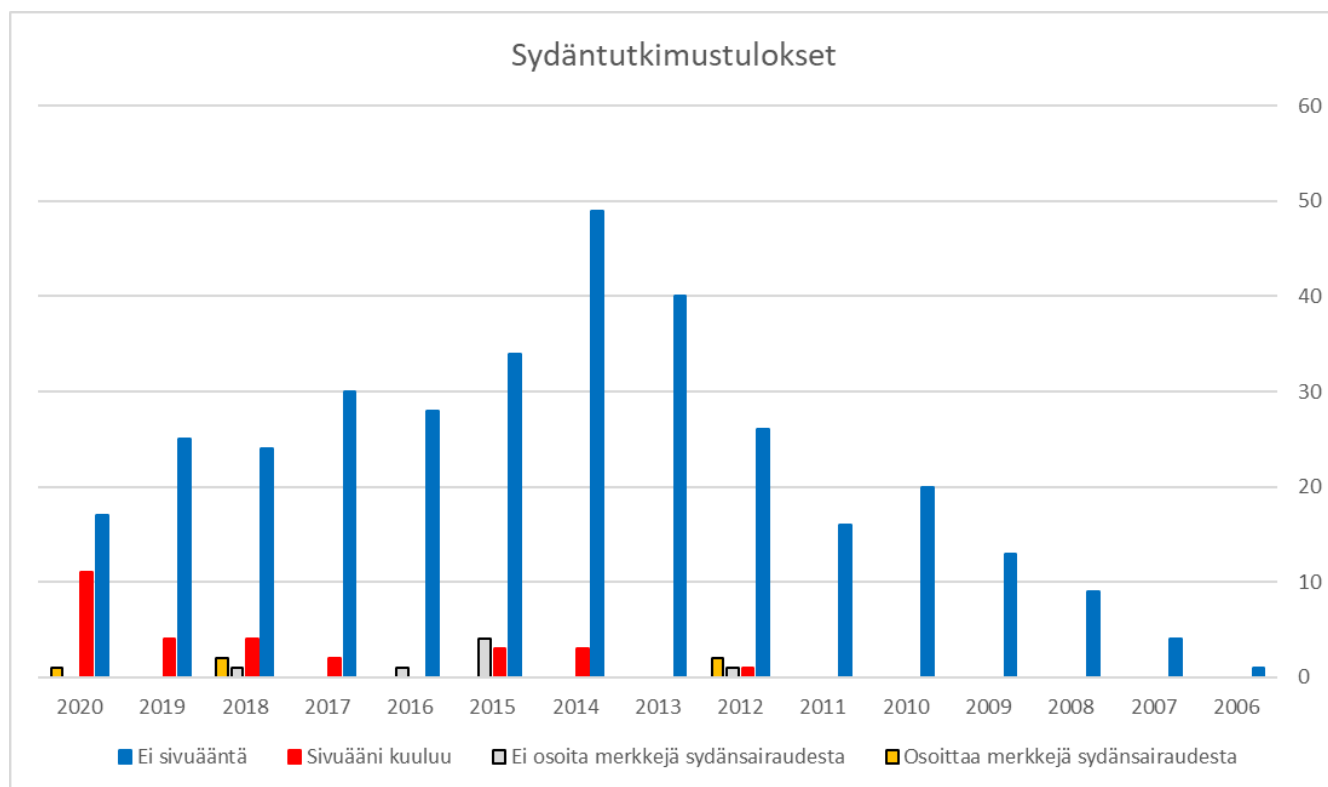
Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella yhteensä 136 kääpiöbullterrieristä viidellä (3,67 %) oli todettu sydämessä jotakin vaivaa. Viidestä kääpiöbullterrieristä n.33 %:lla on aortanahtauma ja 50 %:lla on läppävika, useimmiten mitraaliläppävuoto. Yhdenkään näistä kääpiöbullterriereistä ei ilmoitettu olevan lääkityksellä sydänvian vuoksi. Omistajien mukaan 17 %:lla sydänvika vaikuttaa koiran elämään tai sen kanssa elämiseen.

Ultraäänitutkimukset ovat lisääntyneet enenevässä määrin sitten vuoden 2016 jälkeen, jolloin sydänultraustutkimukset tulivat Koiranetin tallennuksen piiriin.

Taulukko 11. Kääpiöbullterriereiden sydäntutkimustulokset vuosilta 2006-2020.

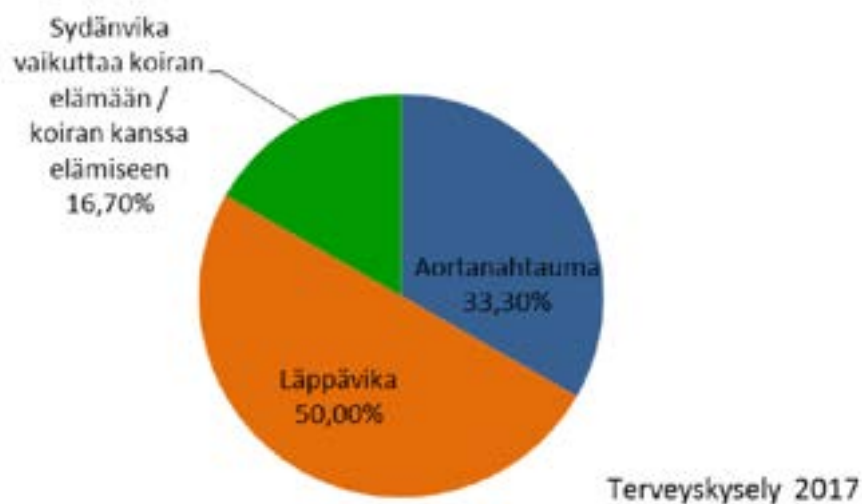
Vuosi	Tutkittu koiramäärä	Kuuntelu	Ultra	Ei sivuääntä	Sivuääni kuuluu	Sivuääni epävarma	Ei osoita merkkejä sydänsairaudesta	Osoittaa merkkejä sydänsairaudesta	Ultra tulos avoin
2006	1	1	0	1	0	0	0	0	0
2007	4	4	0	4	0	0	0	0	0
2008	9	9	0	9	0	0	0	0	0
2009	13	13	0	13	0	0	0	0	0
2010	20	20	0	20	0	0	0	0	0
2011	16	16	0	16	0	0	0	0	0
2012	27	27	3	26	1	0	1	2	0
2013	40	40	0	40	0	0	0	0	0
2014	52	52	0	49	3	0	0	0	0
2015	37	37	4	34	3	0	4	0	0
2016	28	28	2	28	0	0	1	0	1
2017	32	28	4	30	2	0	0	0	2
2018	28	18	10	24	4	0	1	2	3
2019	29	21	8	25	4	0	0	0	4
2020	28	14	14	17	11	0	0	1	0
Yht.	364	328	45	336	28	0	7	5	10
Yht.%		100,00 %	12,36 %	92,31 %	7,69 %	0,00 %	1,92 %	1,37 %	2,75 %

Kaavio 12. Kääpiöbullterriereiden sydänkuuntelu- ja sydämen ultraäänitutkimus lausuntojen tulokset vuosilta 2006–2020.

Kaavio 13. Todetut sydänviat kääpiöbullterriereillä. (5kpl vastanneita)

Todettu sydänvika, kääpiöbullterrieri

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Kääpiöbullterriereillä esiintyy melko paljon terveydellisiä ongelmia. Merkittävimpiä niistä ovat sydänsairaudet (aortan ahtauma ja mitraaliläppä dysplasia), munuaissairaudet, kuurous, PLL linssiluksaatio ja purentavirheet. Merkittävässä määrin esiintyy myös erilaisia autoimmuunio ongelmia, atopiaa, allergiaa ja erinäisiä ihosairauksia (furunkuloosi, demodikoosi, pyoderma jne). Myös epilepsiaa, luustosairauksia ja polvilumpioluksaatiota esiintyy rodussa.

IHO- JA IMMUNOLOGISET ONGELMAT

Luonne- terveys- ja lisääntymiskyselyn (2017) mukaan atopia ja eriasteiset iho-ongelmat ovat merkittävin ongelma rodussamme. Terveyskyselyn vastausten perusteella 53 % kääpiöbullterriereistä on kärsinyt jonkinasteisista iho-ongelmista ja allergiasta tai atopiasta ainakin jossain elämänvaiheessa. Kääpiöbullterriereillä yleisimpiä iho-ongelmia ovat erinäiset hiivatulehdukset. Furunkuloosia ja sikaripunkkia esiintyi myös kohtalaisen paljon.

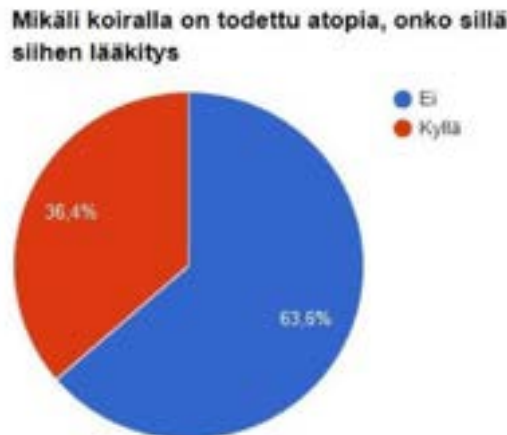
ATOPIA

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet.

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus, ja oireet alkavat suurimmalla osalla atoopikoista 6 kk - 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehduksen esiintymisestä on päätelty, että atoopikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atoopikon iho-oireista. ELL Nina Mahlanen

Kaavio 14. Kääpiöbullterrierit, joilla on lääkehoito todettuun atopiaan (11kpl vastanneita)

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyyn vastanneista kääpiöbullterriereistä 8 % oli todettu atopia. Atopiasta kärsivistä kääpiöbullterriereistä noin kolmasosa tarvitsee vaivaan lääkitystä.

ALLERGIAT

Koiran allergia heikentää merkittävästi koiran hyvinvointia ja terveyttä. Se on immunologinen sairaus, joka huomataan tavallisimmin iho-oireista. Allergian aiheuttajaa on usein haastavaa diagnosoida, koska oireita voi aiheuttaa lähes mikä tahansa valkuaisaine koiran elinympäristössä. Allergiaa voivat aiheuttaa muun muassa eri ruoka-aineet, varastopunkki, siitepölyt tms. Tyypillisimmin kääpiöbullterriereillä allergia esiintyy iho-ongelmina tai vatsavaivoina. Tyypillisiä ihottuman esiintymäalueita ovat tassut, korvat, kuono, leuka, alavatsa, nivuset ja peräaukon ympäristö. Toistuvat korvatulehdukset, pigmenttimuutokset ja kuiva, hilseilevä iho ovat mahdollisia allergian oireita. Koska koira raapii kutisevia alueita, niille voi allergisen reaktion lisäksi kehittyä sekundäärinen tulehdus ihon rikkoutuessa, kun bakteerit pääsevät lisääntymään vaurioituneella iholla. Ruoka-aineallergisilla koirilla on myös todettu suoliston toimintahäiriöitä enemmän verrattuna ei-allergisiin. Luonne-, terveys- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella allergiaa esiintyi kääpiöbullterriereistä 21/76 yksilöllä (15,5 %:lla) vastanneista.

HIIVA-ONGELMAT

Yleistyneet ja pitkäkestoiset hiiva- ja bakteeritulehdukset ovat kääpiöbullterriereillä varsin yleisiä. Hiiva- ja bakteeritulehdukset liittyvät hyvin usein vahvasti atopiaan ja allergiaan, mutta rodusta puhuttaessa ne tulee mainita vielä erikseen, sillä niitä esiintyy huomattavan paljon ilman varsinaisen atopian tai allergian puhkeamista. Hiivat kuuluvat koiran ihon normaaliin mikrobiotaan. Joidenkin koirien iholla hiivasienet kuitenkin lisääntyvät hanakammin ja aiheuttavat tulehduksen. Ihotulehduksia tulee sellaisille koirille, joilla on alttius hiivaongelmalle. Paikkoja, missä hiiva viihtyy ja aiheuttaa ongelmia on esimerkiksi varvasvälit, huulet, peräaukon ympäristö ja korvat. Allergisilla/atooppisilla koirilla on suurempi

alttius hiiwaongelmille. Kun koira nuolee kutiavaa kohtaa, iho rikkoontuu ja kostuu, jolloin normaalit ihon bakteerit ja hiivat lisääntyvät. Valkoiset karvat saattavat muuttua ruskehtavan punertaviksi, etenkin tassuissa, kuonon alueella, suupielissä ja nivuksissa. Hiiwa-ongelmia esiintyi kääpiöbullterriereistä 76:sta vastaajasta 24,5 %:lla.

KUUROUS

Kääpiöbullterriereillä on esiintynyt kuuroja yksilöitä jo rodun alkuvaiheilta lähtien. Rodussa esiintyy sekä synnynnäistä kuuroutta tai etenevää kuulon rappeutumista. Kuuroutta ja kuulon alenemaa esiintyy niin värillisissä kuin valkoisissakin yksilöissä, valkoisissa kuitenkin huomattavasti enemmän. Tämänhetkisen näkemyksen mukaan suurimmalla osalla rodun edustajista kuurous/kuulon alenema liittyy pigmentaatiogeeniin äärimmäinen valkoisuus / piebald, "piebaldismi". Koirilla esiintyvistä synnynnäisistä kuurouksista ei kuitenkaan vielä ole olemassa tarkkaa tutkimustietoa ja kuurouden perimmäinen syy jää useimmiten hämärän peittoon. Tutkijat ovat havainneet, että pigmenttisolutjen (melaniini) puutteellinen pääsy sisäkorvaan alkionkehitysvaiheessa johtaa kuulemiseen tarvittavien hermosolujen surkastumiseen ja kuolemaan. Alkion pigmenttisolutjen määrä on geneettisesti kontrolloitua, mutta solujen siirtyminen sisäkorvaan tapahtuu sattumalta. Jos pigmenttisolutja on vähän, on suurempi todennäköisyys, että osa soluista ei pääse perille toiseen tai kumpaankaan korvaan, mikä aiheuttaa kuuroutta. Tämä selittää sen, miksi kuurouden periytyminen ei ole yksiselitteistä. Kaikille kääpiöbullterriereille suositellaan kuulon tutkimista elektrodiaagnostisella BAER-menetelmällä (Brainstem Auditory Evoked Response). BAER-testi tehdään usein jo pentuna ja se voidaan suorittaa 7 viikon iästä alkaen, täysin luotettava tulos saadaan tämänhetkisen tiedon mukaan 12 elinviikon jälkeen, johon mennessä kuuloaistinsolujen rappeutuminen synnynnäisesti ja perinnöllisesti kuurolla yksilöllä on tapahtunut.

Totaalikuuroa koiraa ei saa käyttää jalostukseen jalostusstrategian ja eläinsuojelullisten syiden vuoksi. Rotumme geneettisen monimuotoisuuden heikon tilanteen vuoksi, puolikuuroa yksilöä voidaan painavin syin käyttää jalostukseen, vaikka joissakin maissa puolikuurojen käyttö jalostuksessa on rajattu pois.

Tavoitteena on, että jokainen syntyvä kääpiöbullterrieripentue BAER-kuulotestattaisiin ennen luovutusta. Pentueita on viime vuosina kuulotestattu entistä enemmän. Kääpiöbullterrierikasvattajat Suomessa testauttavat hyvin pentueitaan.

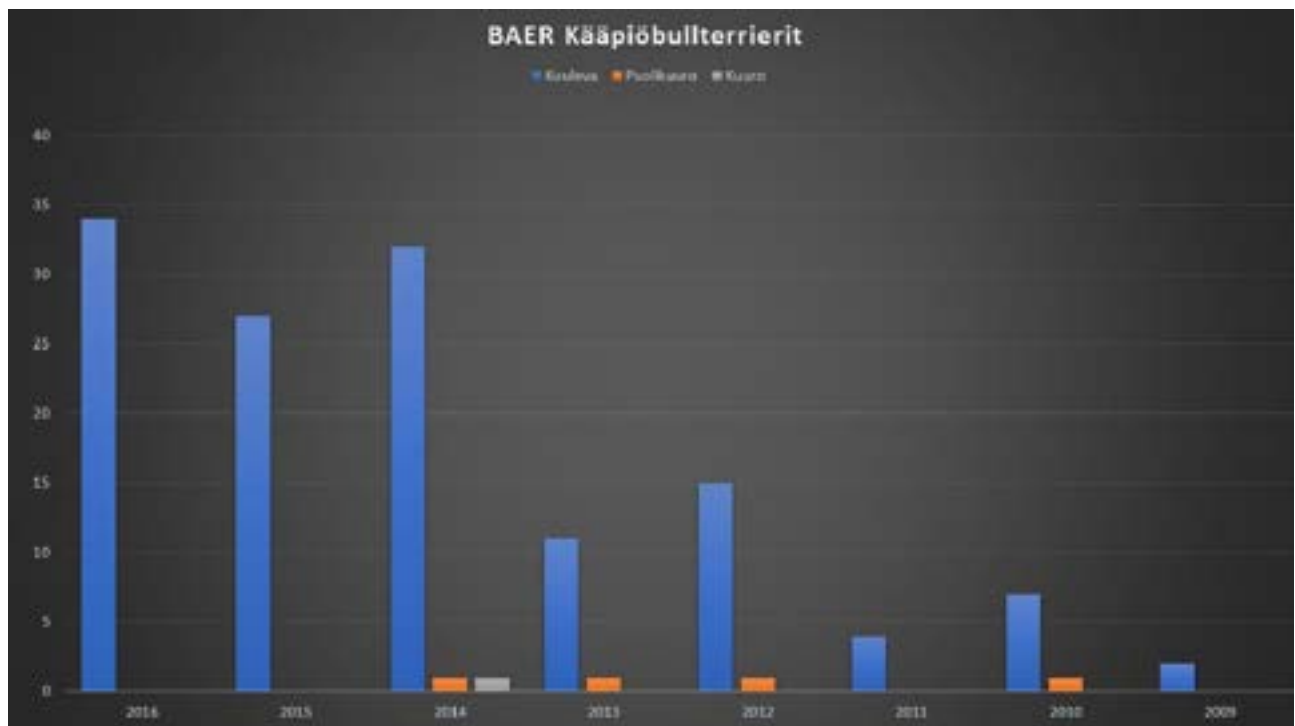
KUUROUDEN ESIINTYMINEN SUOMESSA

Suomen Bullterrieriyhdistykselle on toimitettu yhteensä 140 kääpiöbullterrierin BAER-kuulotestitulosta vuosina 2004-2016 ja näistä testatuista koirista 3,6 % on toispuoleisesti kuulevia tai niillä on alentunut kuulo toisessa korvassa (0,7 %). Vain 0,7 % testatuista koirista oli täysin kuuroja.

Vuoden 2017 Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn vastauksien (136) mukaan kääpiöbullterriereistä yksi (1) oli kuuro ja seitsemän (7)

puolikuuroja. Kuurouden kerrottiin joillakin yksilöillä vaikuttavan koiran elämään ja se näkyi arkuutena, epävarmuutena ja epäsosiaalisena käytöksenä toisia koiria kohtaan. Osa omistajista koki, ettei täyskuurous vaikuttanut koiran elämään (pystyi peilaamaan toista koiraa). Puolikuurojen yksilöiden osalta omistajat kertoivat yleisimpien ongelmien liittyvän äänen paikantamiseen, koira ei havainnut kutsua tai saattoi tulla yllätetyksi. Joillakin yksilöillä puolikuurouden koettiin aiheuttavan käytöshäiriöitä. Suurin osa omistajista koki, ettei puolikuurous vaikuttanut lainkaan koiran kanssa elämiseen/koiran elämään.

Kaavio 15. Suomen kääpiöbullterriereiden BAER-testi tulokset vuosilta 2009–2016.

PURENTAVIRHEET

Purentavirheet ovat kääpiöbullterriereillä yleisiä. Tavallisin parentavirhe on tilanne, jossa alakulmahammas painaa ylhäällä ikeneen tai kitalakeen. Syynä useimmiten on liian lyhyt ja kapea alaleuka. Lisäksi tavataan eriasteisia alapurentoja. Hammaspuutoksia on rodullamme melko yleisesti, useimmiten puuttuvat P1 ja/tai P4. Rotumme kuuluu Kennelliiton Rotukohtaisten ohjeiden mukaisesti tarkkailtavien rotujen listaan kapean alaleuan ja kitalakeen painuvien kulmahampaiden osalta. Suomen Kennelliiton jalostusstrategian mukaan parentavirheen osalta operoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Mikäli parentavirhe aiheuttaa koiralle kipua tai muuten vaikeuttaa sen elämää, tulee se hoidattaa. Todennäköisesti voimakkaan ja erikoisen päämuodon takia kääpiöbullterriereillä purennat usein muuttuvat läpi niiden elämän. Omistajan tulee tarkkailla säännöllisesti koiransa purentaa ja kiinnittää huomiota poikkeamiin.

Luonne-, terveys- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella kääpiöbullterriereistä 59/136 yksilöllä (43,5 %:lla) on purennassa

jokin virhe tai puutos. Väärin asettuneita kulmahampaita oli 37:llä (n. 27 %:lla kaikista kääpiöbullterriereistä), alapurentaa 13:lla (n. 10 % kaikista kääpiöbullterriereistä), yläpurentaa 7:llä ja vinopurenta 3:lla. Lisäksi hammaspuutoksia oli 12:ta (n.9 %).

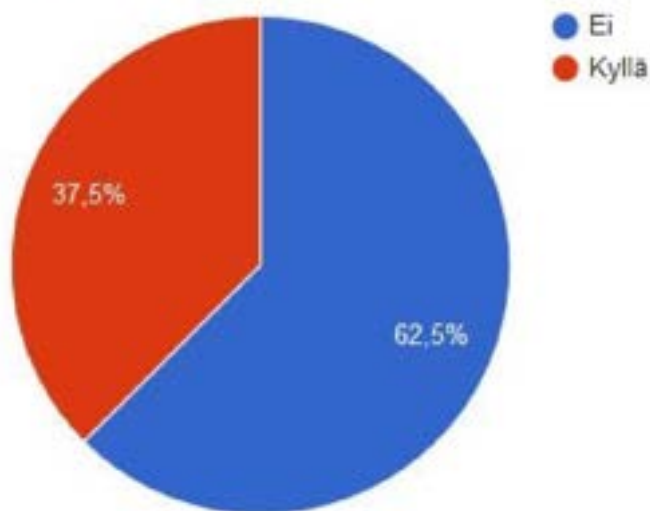
Kaavio 18. Purentavirheet kääpiöbullterriereillä Suomessa (vastauksia 59 kpl).

Koiralla on virheellinen purenta

Kaavio 19. Purentavirheitä on hoidettu eläinlääkärin toimesta, kääpiöbullterrieri (vastauksia 56 kpl).

Koiraa on hoidettu eläinlääkärin toimesta purentavirheen vuoksi

MUNUAISSAIRAUDET

Kääpiöbullterriereillä esiintyy pääasiassa kahta eri perinnöllistä munuaissairautta, perinnöllistä munuaistulehdusta (nefriitti) ja polykystistä munuaissairautta (PKD). Nämä sairaudet johtavat munuaisten vajaatoimintaan ja lopulta koiran kuolemaan. Molemmat ovat ns. "hiljaisia tappajia", eikä omistaja useinkaan huomaa/tunnista pieniä merkkejä sairaudesta ennen kuin munuaisten toiminta on merkittävästi heikentynyt tai munuaiset ovat jo lakanneet toimimasta. Munuaisten vajaatoiminnan oireita ovat muun muassa huono ruokahalu, laihtuminen, oksentelu sekä lisääntynyt juominen ja virtsaaminen.

Edellä mainittuihin kääpiöbullterriereillä esiintyviin perinnöllisiin munuaissairauksiin ei ole parantavaa hoitoa. Pääpaino näiden sairauksien ehkäisyssä on jalostusvalinnoilla ja koirien tutkimisella ennen jalostuskäyttöä. Myös muita kuin jalostuskoiria olisi hyvä tutkia munuaisten suhteen. Nämä rodussa esiintyvät munuaissairaudet periytyvät autosomaalisesti dominantisti. Munuaissairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Kääpiöbullterriereitä on määrällisesti tutkittu ultraäänitutkimuksella ja geenitestein (PKD) varsin vähän. Vuodesta 1988 vuoteen 2019 munuaisten vajaatoimintaan ei ole merkitty kuolleeksi yhtään kääpiöbullterrieriä.

PERINNÖLLINEN MUNUAISTULEHDUS (HEREDITARY NEPHRITIS = HN)

Perinnöllinen munuaistulehdus tulee esiin yleensä vasta aikuisella yksilöllä, mutta tutkimukset osoittavat, että sairaudelle alttiit yksilöt voivat sairastua missä iässä tahansa. Sairaus on krooninen, etenevä ja aiheuttaa munuaisten vajaatoiminnan ja lopulta kuoleman. Sairaus periytyy ilmeisesti autosomaalisesti dominantisti, vaikka joidenkin lähteiden mukaan periytyminen ei ole tarkasti tiedossa. Geenitestiä tähän sairauteen ei ole olemassa, eikä tarkkaa spesifiä tutkimusmenetelmäkään. Perinnöllisen munuaistulehduksen seulonnassa käytetään virtsan proteiini-kreatiniini suhdetta kuvaava virtsatestiä (UPC-testi = u-prot/kreatiini). Kääpiöbullterriereillä u-prot/krea suhde tulee olla alle 0,3. Jalostuskäyttöön ei suositella koiria, joilla u-prot/krea arvo on yli 0,3. Vaihtoehtoisesti voidaan katsoa SDMA-testi verestä (symmetrinen dimetyyliarginiini verestä. SDMA-pitoisuuden on huomattu nousevan hieman ennen kuin munuaisten toimintahäiriö näkyy UPC-arvossa. Viitearvot: normaali tulos 0-15ug/dl, raja-arvoinen tulos 15-20ug/dl ja kohonnut tulos yli 20ug/dl.

Testiä suositellaan otettavaksi 1 v iästä eteenpäin vuosittain.

Perinnöllistä munuaistulehdusta esiintyy jossain määrin kääpiöbullterriereillä. Alun perin sairaus havaittiin australialaisista bullterriereistä ja sitä esiintyi melko runsaasti paikallisissa koirissa. Sittemmin sairautta on havaittu ympäri maailmaa (Amerikka ja Eurooppa) jonkin verran.

POLYKYSTINEN MUNUAISSAIRAUS (PKD)

Polykystinen munuaissairaus (PKD) on perinnöllinen hitaasti etenevä ja parantumaton sairaus, joka johtaa munuaisten vajaatoimintaan. Sairautta esiintyy harvinaisena kääpiöbullterriereillä. PKD:ssä munuaisten toiminnallisiin alueisiin muodostuu nesterakkuloita, kystia. Kystat ovat yleensä molemmissa munuaisissa ja ne voivat vaihdella halkaisijaltaan 1-2,5 mm. Kliinisiä oireita munuaissairaudesta voi esiintyä, kun kystat laajentuvat ja alkavat vaikuttaa vierekkäiseen funktionaaliseen (toiminnalliseen) kudokseen. Kliinisten oireiden ilmestyminen voi kestää vuosia. Munuaisten vajaatoiminta tai pettäminen tapahtuu yleensä keski-ikässä. Australialaisen tutkimuksen mukaan PKD sairautteen liittyy usein myös sydänsairauksien kohonnut riski. Erityisesti mitraaliläpän sairautta ja vasemman kammion ulosvirtauskanavan ahtaumaa on esiintynyt PKD sairailta yksilöillä.

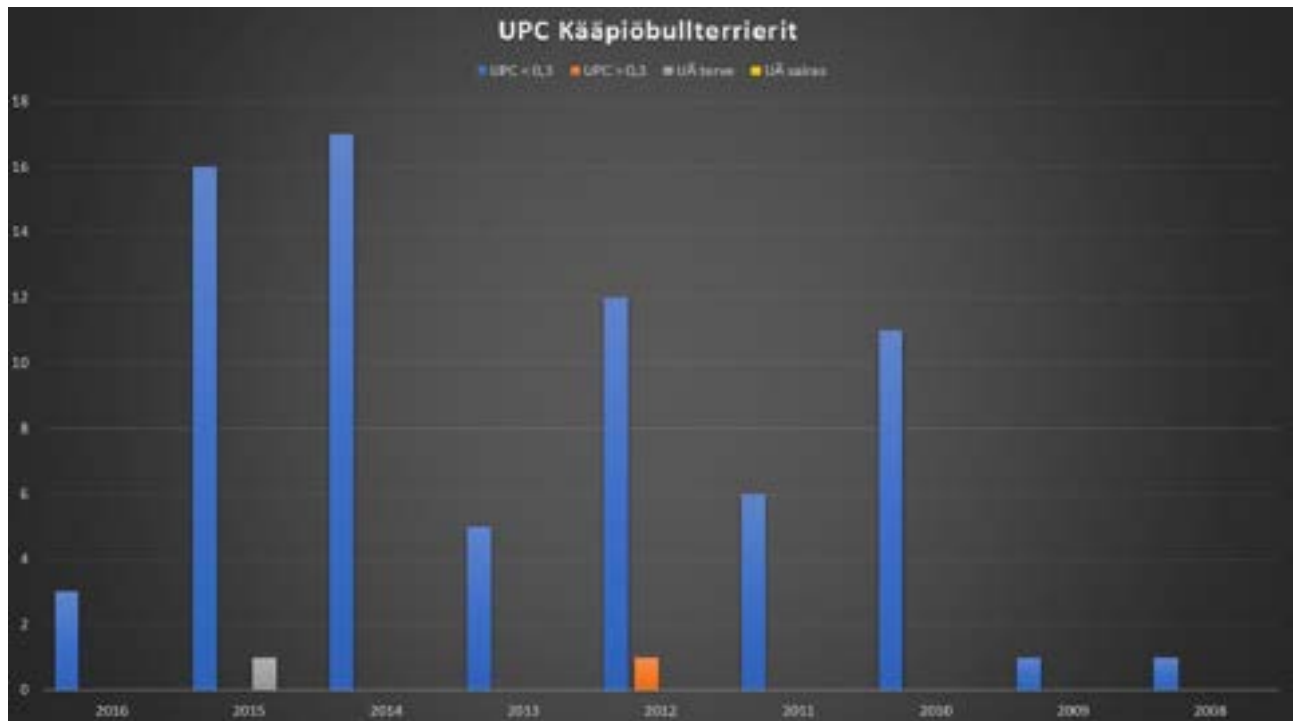
PKD on autosomaalinen dominantti sairaus. Käytännössä kaikilla yksilöillä, joilla on geeni (genotyyppi), on myös sairaus (fenotyyppi). PKD:n aiheuttava geenimutaatio PKD1 paikannettiin vuonna 2011. Sairauteen on olemassa geenitesti ja Suomessa testi on ollut saatavilla vuodesta 2014 (MyDog DNA). Tulokset luetaan normaali tai altis. Yleisesti käytettävä perinnöllisen munuaistulehduksen seulontatesti prot/krea-testi (UPC) voi olla normaali PKD sairaalla koiralla eikä se täten toimi PKD:n tehokkaana seulontatestinä. Kystat voidaan sen sijaan havaita ultraäänitutkimuksessa ja ultraääntä käytetään sairauden diagnosointiin.

PKD sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Sairastuneita sukulinjoja on syytä välttää. DNA-testi on olemassa helpottamaan seulontaa. Kääpiöbullterriereistä ei ole tullut tietoon yhtään tapausta.

MUNUAISSAIRAUKSIEN ESIINTYMINEN SUOMESSA

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella yhteensä 136 kääpiöbullterrieristä, yhdelläkään ei ilmoitettu olevan munuaissairautta tai poikkeavuutta munuaisen rakenteessa tai toiminnassa.

Kaavio 20. Kääpiöbullterriereiden UPC (u-prot/krea) ja munuaisten ultraäänitulokset vuosilta 2008-2016.

Suomessa kääpiöbullterriereitä ei ole juurikaan tutkittu ultraäänellä munuaisten suhteen. Suomen Bullterrieriyhdistykselle on toimitettu vuosina 2007–2016 yhteensä 73kpl virtsan prot/krea tutkimustuloksia kääpiöbullterriereistä. U-prot/krea suhde on yhdistykselle lähetettyjen tulosten perusteella ollut yhtä lukuun ottamatta normaalin rajoissa (tulos alle 0,3). Yksi u-prot/krea tulos oli tasan 0,3. Yhdistyksen tietoon ei ole saatettu yhtään munuaisten vajaatoiminta, perinnöllinen nefriitti tai PKD tapausta Suomessa kääpiöbullterriereillä. Myöskään yhtään munuaisten takia kuollutta kääpiöbullterrieriä ei ole ilmoitettu.

POLVILUMPION SIJOILTAANMENO ELI PATELLALUKSAATIO

Patellaluksaatiossa toinen tai molemmat polvilumput menevät pois paikaltaan ts. luksoituvat. Riippuen luksaation asteesta polvilumpio menee pois paikoiltaan joko normaalin liikunnan aikana ja/tai käsin polviniveltä manipuloidessa. Perinnöllinen patellaluksaatio on synnynnäinen vika. Sen oletetaan periytyvän resessiivisesti ja polygeenisesti eli väistävästi useamman geenin välityksellä. Patellaluksaatio on usein pienikokoisten rotujen vaiva, mutta sitä esiintyy myös bull-tyyppisillä roduilla. Patellaluksaatio on nykytiedon mukaan lihassairaus, jonka aiheuttavat useat eri tekijät polvea ympäröivässä rakenteessa. Lihakset vetävät luita vinoon, joka aiheuttaa sen, ettei polvilumpio ole oikealla paikallaan jalka-akselin keskellä.

Reisi- ja sääriluiden asentovirheet ovat lumpion sijoiltaanmenon tärkein syy. Patellaluksaatio voi olla joko toisessa, tai molemmissa polvilla. Luksaation vakavuus voi olla eriasteinen saman koiran eri polvilla. Patellaluksaation toteaa eläinlääkäri tunnustelemalla polvia ja sen vakavuutta arvioidaan Putnamin asteikolla 0–4. Asteena 0 tarkoittaa tervettä ja 4 vakavaa rakennevikaa. Ensimmäisen asteen

patellaluksaatiossa koiran polvinivel on lähes normaali, eikä aiheuta koiralle mitään haittaa. Vakavammat patellaluksaatiot usein aiheuttavat koiralle kipua ja liikkumisvaikeuksia ja ne voivat vaatia leikkaushoitoa. Patellaluksaatiosta kärsivä koira voi välttää painon laittamista kyseiselle jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin. Jos koiralla on molemmissa jaloissa vakava polvivika, se voi liikkua loikkien tai hypähdellen selkä köyryssä.

POLVILUKSAATIO TAPAUSTEN ESIINTYMINEN SUOMESSA:

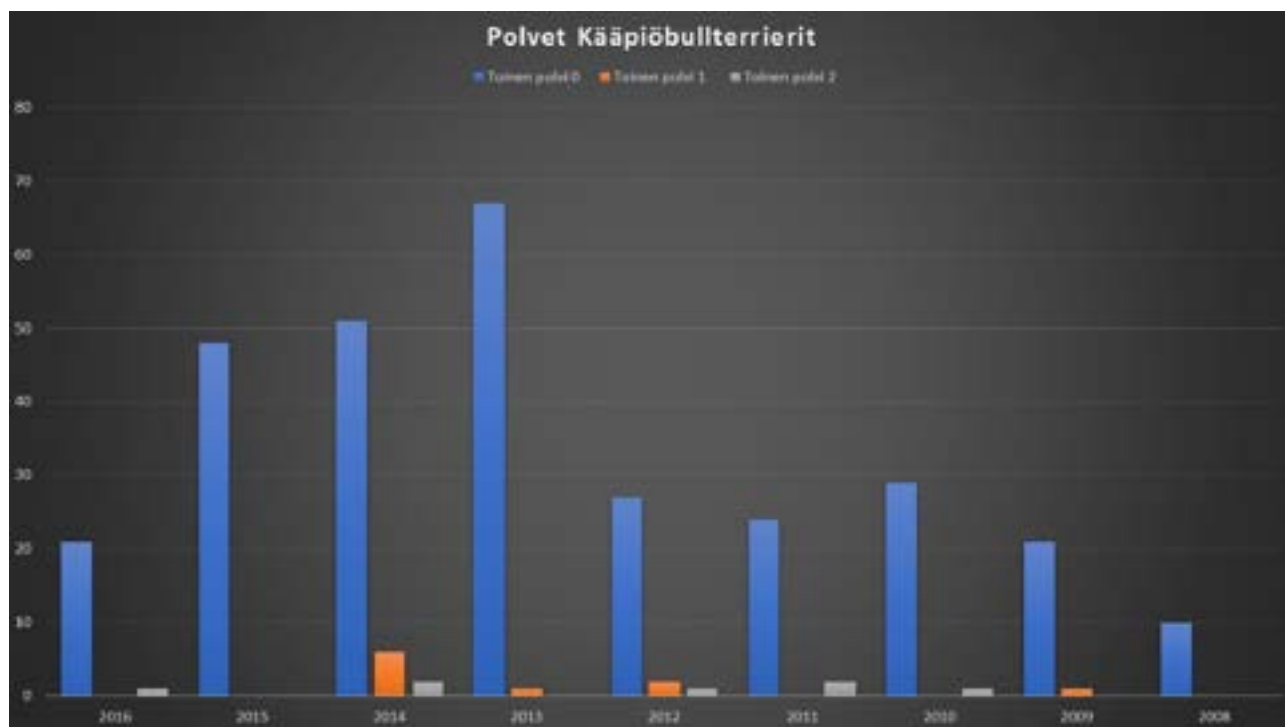
Rotumme kannalta polvien tilannetta voidaan pitää varsin hyvänä sekä tutkittujen koirien määrän, että tutkimustulosten suhteen.

Taulukko 13. Polvitutkimus, kääpiöbullterrieri, vuosina 2007–2020

Vuosi	Tutkittu koiramäärä	Polvet 0/0	Toinen polvi 1, toinen 0	Molemmat polvet 1	Toinen polvi 2, toinen 0	Molemmat polvet 2	Toinen polvi 1, toinen 2
2007	9	9	0	0	0	0	0
2008	5	5	0	0	0	0	0
2009	11	10	1	0	0	0	0
2010	15	14	0	0	1	0	0
2011	12	12	0	0	0	0	0
2012	15	12	2	0	1	0	0
2013	34	33	1	0	0	0	0
2014	30	23	4	0	1	0	2
2015	24	24	0	0	0	0	0
2016	23	22	0	0	1	0	0
2017	28	28	0	0	0	0	0
2018	20	20	0	0	0	0	0
2019	25	25	0	0	0	0	0
2020	19	19	0	0	0	0	0
Yht.	270	256	8	0	4	0	2
Yht. %		94,81 %	2,96 %	0,00 %	1,48 %	0,00 %	0,74 %

Kääpiöbullterriereillä esiintyy patellaluksaatioita vähäisessä määrin. Mutta koska bull-tyyppisten rotujen ja terriereiden katsotaan olevan alttiita patellaluksaatioille, suositellaan, että jalostuskoirilta tutkittaisiin polvet ennen jalostuskäyttöä.

Kaavio 21. Kääpiöbullterriereiden polvitulokset 2008–2016

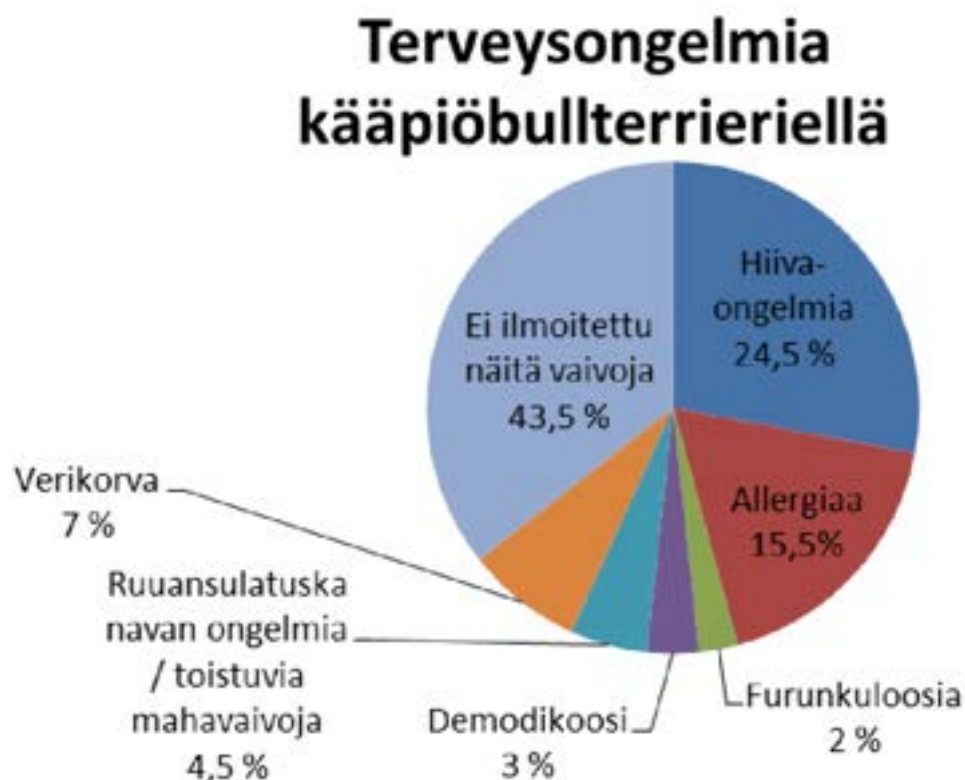
VERIKORVA

Verikorva on suhteellisen yleinen kääpiöbullterriereiden korvavaiva, joka aiheutuu korvalehden sisäisestä verenvuodosta ihon ja ruston välissä. Verikorva voi aiheutua korvan voimakkaasta rapsuttelusta, voimakkaasta päänravistelusta tai iskusta korvaan eli taustalla on hyvin usein kutina, joka johtuu allergiasta tai atopiasta. Verikorva ei ole koiralle vaarallinen, mutta se voi olla joskus kivulias. Verikorva täytyy aina tutkia, sillä hoitamaton korvatulehdus on usein ravistelun ja raapimisen syy. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyssä (2017) verikorvaa esiintyi kääpiöbullterriereistä yhdeksällä (7 %). Verikorva on rodullamme melko yleinen.

RUUAN TAI VIERASESINEIDEN SYÖMISEEN LIITTYVÄT HÄIRIÖT TAI KOPROFAGIA

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella kääpiöbullterriereistä 15:sta oli ruuan tai vierasesineiden syömiseen liittyviä häiriöitä tai koprofagiaa (11 %).

Kaavio 22. Kääpiöbullterrierit, joilla on iho-ongelmia, mahavaivoja, allergiaa sekä verikorva (76 kpl vastanneita)

LIIAN PITKÄ PEHMYT KITALAKI

Pehmyt kitalaki (pehmeä ja pitkä kitalaki/ kitapurje), on luonnollinen kitalaen jatke koiran suuontelossa. Sen tehtävänä on sulkea kurkun ja nenäontelon välinen tie nielemisen aikana sekä ohjata ilman kulkua alempiin hengitysteihin. Pehmyt kitalaen ollessa liian pitkä koiran sisäänhengitys vaikeutuu, koska kitapurje painuu henkitorven suulle estäen ilmaa siirtymästä henkitorveen. Oireina voivat olla kuorsaaminen, koriseva hengitys ja joissakin tapauksissa koira voi menettää tajuntansa rasituksen seurauksena. Kääpiöbullterriereillä on Suomessa joillakin yksilöillä todettu liian pitkä pehmeä kitalaki, jota yksilöt ovat oireilleet.

FURUNKULOOSI

Furunkuloosi on tassutulehdus, joka esiintyy varpaiden ja polkuanturoiden välissä. Furunkuloosissa polkuanturoitten välissä oleva iho on arka, punoittaa voimakkaasta, tassu on turvonnut ja varpaiden väliin voi muodostua paiseita. Koira pyrkii nuolemaan tassuja ja saattaa ontua, nuoleminen pahentaa tulehdusta ja se tulee estää. Furunkuloosin taustalla voi olla eri tekijät, kuten allergia, hiivatulehdukset, tassujen rakenteelliset tekijät tai psyykkiset oireet, toisinaan syytä ei saada selville. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella furunkuloosia esiintyi 76:sta kääpiöbullterrieristä 2 %:lla.

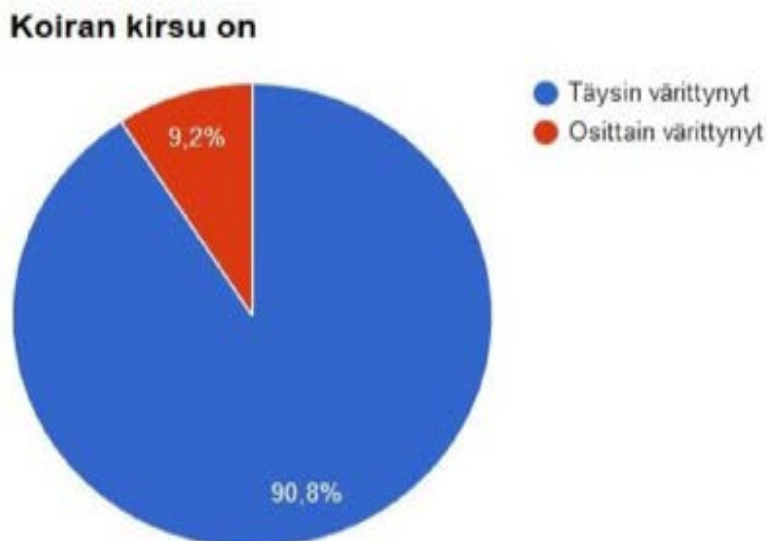
SIKARIPUNKKI (DEMODIKOOSI)

Sikaripunkki on mikroskooppisen pieni ulkoloinen, joka elää koiran ihon karvatupessa. Kaikilla koirilla esiintyy pieniä määriä sikaripunkkia. Leviäminen tapahtuu vain emolta pennulle ensimmäisten elinvuorokausien aikana, myöhemmin tauti ei tartu. Joillekin koirille sikaripunkki aiheuttaa iho-oireita, joita ovat karvanlähtö, punoitus, hilseily, ihon tummuminen ja erilaiset tulehdukset jne. Oireina ovat usein myös voimakas kutina ja raapinen, joka voi myös johtaa sekundaarisiin ihotulehduksiin. Mikäli koiran elimistö päihittää sikaripunkin ja oireet häviävät puhutaan paikallisesta/nuoruusiän demodikoosista. Mikäli koiralla ei ole riittävästi vastustuskykyä eli sen luontainen immuunivaste on heikko, voi demodikoosi yleistyä. Silloin koiralla esiintyy laajalle levinneitä ihottuma-alueita (hilseilyä, punoitusta, rupia, näppylöitä) ja yleisoireita (väsymys, kuumeilu, ruokahaluttomuus, imusolmukkeiden suurentuminen). Yleistyneenä demodikoosina pidetään tautia, jossa on viisi tai useampia paikallisia ihomuutoksia, tai koko yksittäisen ruumiinalueen (kuten pään) iho on muuttunut, tai ihottumamuutoksia on useammassa kuin yhdessä jalassa. Altistavina tekijöinä pidetään muun muassa yleisiä immuunivastetta heikentäviä tiloja kuten sisäloistartuntaa, stressiä, huonoa yleiskuntoa, kiima-aikoja ja hormonaalisia sairauksia. Koiralla voi olla myös perinnöllinen alttius herkistyä sikaripunkille, joka johtaa demodikoosiin. Lisäksi tietyt rodut ovat alttiimpia sairastumaan demodikoosiin, ja kääpiöbullterrierit ovat yksiä niistä. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella demodikoosia esiintyi kääpiöbullterriereistä 3 %:lla kaikista vastauksista.

PIGMENTTI

Suomen kennelliitto ohjaa tuomareita kiinnittämään huomiota kirsun ja huulien pigmentaatioon. Alla kaavioissa on esitettyä Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella rotumme kirsujen pigmentaatio (värittyminen). Pigmentinpuutos on yhteydessä muun muassa perinnölliseen kuurouteen.

Kaavio 23. Kääpiöbullterriereiden kirsun pigmentoituminen (vastauksia 131kpl)

KUIVASILMÄISYYS

Keratokonjunktivitis sicca (KCS) eli kuivasilmäisyys on monella rodulla perinnölliseksi epäiltäysairaus, jossa kyynelnesteen tuotto vähenee osin tai kokonaan aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvomuutosten takia. Oireet alkavat sidekalvon punoituksena ja silmän rähmimisenä. Sarveiskalvo voi samentua, verisuonittua ja pigmentoitua aiheuttaen näkökyvyn heikkenemistä. Kuivasilmäisyyden syynä voi olla perinnöllisen alttiuden lisäksi mm eri lääkeaineet, kyynelrauhanen hermotuksen häiriöt, aineenvaihduntasairaudet, infektiot ja autoimmuunisairaudet.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella oli kuivasilmäisysoireita kääpiöbullterriereistä kahdeksalla yksilöllä (6 %). Kuivasilmäisyyttä esiintyy kohtalaisesti.

SILMÄLUOMIEN ONGELMAT

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella oli todettu silmien tai silmäluomien ongelmia kääpiöbullterriereistä kahdella yksilöllä (2) (1,5 %). Liian pienet ja/tai syvällä olevat silmät ovat roduillamme tarkkailun alla (SKL). Jalostuksessa tähän pitää kiinnittää huomiota.

HÄNNÄNJAHTAUSSYNDROOMA

Hännänjahtaus on klassinen esimerkki stereotyyppisestä käyttäytymisestä koirilla, ja sitä saattaa esiintyä koirilla ilman mitään varsinaista lääketieteellistä syytä. Koira voi selkeästi jahdata häntäänsä, tai sitten koira vain pyörii ympyrää, ilman selkeää fokusta häntäänsä kohden. Hännänjahtaus esiintyy yleisemmin bullterriereissä ja saksanpaimenkoirissa, joskin sitä havaitaan myös monessa muussa rodussa. Hännänjahtauksen on aikaisemmin ehdotettu liittyvän mm. neurologiseen kohtaus- syndroomaan (seizure-related neurologic syndrome) ja bullterriereillä havaittuun ihosairauteen (lethal acrodermatitis). Viimeaikaiset tutkimusten mukaan hännänjahtaus koirilla on verrattavissa ihmisten pakko-oireisuuteen (OCD, Obsessive Compulsive Disorder). Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata hännänjahtaus-käyttäytyminen bullterriereillä sekä selvittää mahdollisia siihen liittyviä tekijöitä ensimmäisenä askeleena hännänjahtauksen periytyvyyden selvittämiseen.

Tutkimusaineisto koostui yhteensä 333:sta standardikokoisesta bullterrierista (Moon-Fanelli, USA 2011), joista 145:llä esiintyi hännänjahtaus ja 188 oli verrokkeja, joilla ei esiintynyt hännänjahtausa. Aineisto kerättiin koirien omistajalta kyselylomakkeen avulla. Tutkimuksessa uroksilla havaittiin olevan hieman suurempi riski hännänjahtaukseen narttuihin verrattuna. Hännänjahtaukseen näytti liittyvän myös yksittäiset raivokohtaukset sekä "hitailu", transsimainen käytös, jossa koira on ikään kuin transsissa, ja saattaa liikkua hiljakseen. Hännänjahtaajilla havaittiin jonkin verran enemmän myös erilaisia fobioita sekä omistajaan kohdistuvaa aggressiivisuutta, joskaan nämä tekijät eivät olleet merkitseviä lopullisessa mallissa. Tulosten perusteella

tutkijat ehdottivat pakko-oireisuus-hypoteesin rinnalle autismihypoteesia, sillä autismi ihmisillä sekä hännänjahtaus bullterriereillä jakaa monia samoja piirteitä, mutta tämä hypoteesi tarvitsee vielä lisätutkimusta tuekseen. FT, biologi ja eläinten käyttäytymistutkija Katriina Tiira (2011)

SUOMALAINEN TUTKIMUS HÄNNÄNJAHTAUKSESTA

Vuonna 2012 julkaistussa suomalaistutkimuksessa (Hannes Lohen tutkijaryhmä) on paljastunut lukuisia yhteisiä piirteitä koirien hännänjahtauksella ja ihmisten pakko-oireilla. Kuten ihmisen pakko-oireilu myös hännänjahtaus puhkeaa varhain. Molempien syntyyn vaikuttavat varhaisiän kokemukset, sukuhormonit sekä perinnöllinen riski. Lisäksi ihmisten ja koiran vaivoja yhdistää se, että erityyppiset pakko-oireet esiintyvät päällekkäin ja että lisäravinteet voivat tuoda lievitystä. Toistuvaa hännänjahtausta on havaittu usealla koirarodulla, mutta maailmanlaajuisesti eniten bullterriereillä ja saksanpaimenkoirilla. (Tiira, K. ym. 2012). Tutkimukseen osallistui lähes 400 suomalaista bullterrieriä, kääpiöbullterrieriä, saksanpaimenkoiraa sekä staffordshiren bullterrieriä. Koirilta otettiin verinäytteet, ja omistajat täyttivät stereotyyppistä käyttäytymistä kartoittavan kyselylomakkeen. Lisäksi omistajat arvioivat koiran persoonallisuutta. Osa tutkimuksen koirista jahtasi häntäänsä päivittäin useita tunteja, osa muutaman kerran kuukaudessa, osa ei ollut koskaan tehnyt sitä. Hännänjahtaus alkoi koirilla useimmiten jo 3-6 kuukauden iässä, ennen sukukypsyyttä. Tutkimuksen mielenkiintoisimpia löydöksiä on yhteys vitamiineihin ja mineraaleihin. Ruokansa mukana lisäravinteita, erityisesti vitamiineja ja mineraaleja saaneet koirat jahtasivat vähemmän häntäänsä. Tutkimus ei varsinaisesti todista syy-seurausyhteyttä siten, että vitamiinit hillitsisivät hännänjahtausta, mutta tutkijat pitävät mielenkiintoisena sitä, että samansuuntaisia alustavia tuloksia on saatu myös ihmisten pakko-oireista. Jatkotutkimuksen avulla pyritään selvittämään, voisiko vitamiineista olla apua hännänjahtauksen hoidossa. Aikainen ero emosta sekä emon huono hoito olivat myös hännänjahtaukselle altistavia tekijöitä. Varhaisen eron emosta on havaittu muillakin eläimillä altistavan stereotyyppiselle käyttäytymiselle, mutta tämä on ensimmäinen kerta, kun yhteys havaittiin koirilla. Ulkoilun tai harrastusten määrällä sen sijaan ei näyttänyt olevan yhteyttä hännänjahtaukseen. (Tiira, K. ym. 2012).

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella kääpiöbullterriereistä kaksi yksilöä (1,5 %) olivat jahdanneet pakonomaisesti häntäänsä "spinnaus".

LONKKANIVELÉN KASVUHÄIRIÖ

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, "pupuhyppeleminen", ylösnousuvaikeudet levon jälkeen,

liikkumishaluttomuus ja naksahdeleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen. ELT Anu Lappalainen (2013)

LONKKANIVELIEN TILANNE KÄÄPIÖBULLTERRIEREILLÄ SUOMESSA

Lonkkaniveliä kuvataan kääpiöbullterriereillä varsin vähän, mutta suurin osa kuvatuista yksilöistä asettuu arvosteluasteikossa kohtaan A (58 %) = ei muutoksia ja toiseksi eniten kohtaan B (28 %) = lähes normaali/rajatapaus. Yhteensä 86 % on tuloksella A tai B. C/C tuloksen on saanut muutama yksilö ja D/D tulos oli yksittäistapaus. Otos 36 kääpiöbullterrieriä vuosilta 2007–2016.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella kääpiöbullterriereillä yleisimmät luustoon liittyvät ongelmat ovat lonkkien, kyynärien tai polvien kehityshäiriöitä (yleisimmin patellaluksaatio). Näitä esiintyi kuitenkin vain 3%:lla kaikista kyselyyn vastanneista (136 kääpiöbullterrieriä).

Taulukko 14. Kääpiöbullterriereiden lonkkatulokset 2007–2020

Vuosi	Tutkittu koiramäärä	A	B	C	D	E
2007	4	3	1	0	0	0
2008	2	0	0	2	0	0
2009	6	4	1	0	1	0
2010	5	5	0	0	0	0
2011	1	1	0	0	0	0
2012	1	1	0	0	0	0
2013	10	5	5	0	0	0
2014	1	0	1	0	0	0
2015	2	1	1	0	0	0
2016	4	1	1	2	0	0
2017	1	1	0	0	0	0
2018	2	0	2	0	0	0
2019	7	3	2	2	0	0
2020	6	5	0	1	0	0
Yht.	52	30	14	7	1	0

Lonkkaniveliä kehityshäiriöiden perinnöllinen esiintyminen rodussamme on vähäistä varsinkin ottaen huomioon ympäristön ja elinolosuhteiden

vaikutuksen kyseisten vikojen muodostumisessa. Ongelmien ennaltaehkäisemiseksi olisi suotavaa, ettei kasvuiässä olevien koirien painoa liioiteltaisi. Rodussamme ei pääsääntöisesti ole ollut ongelmia lonkkien suhteen, joitakin yksittäistapauksia lukuun ottamatta. Näin ollen ei myöskään ole ollut tarvetta tehdä suosituksia lonkkien suhteen. Rodullamme on myös vahvat reisilihakset, joten koirat harvemmin oireilevat huonompiakaan lonkkia. Mikäli ongelmia lonkkien suhteen alkaa esiintyä, täytyy tilanne arvioida uudestaan.

KYYNÄRNIVELIEN KASVUHÄIRIÖT

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4-7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelissä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös. ELT Anu Lappalainen (2010)

KYYNÄRNIVELIEN TILANNE KÄÄPIÖBULLTERRIEREILLÄ SUOMESSA

Kyynärniveliä kuvataan kääpiöbullterriereillä melko vähän, mutta kuvatuista yksilöistä terveitä on suurin osa. Kyynärtulos 0 = ei muutoksia, on 87 % tutkituista ja tuloksella 1 = lievät muutokset on 13% tutkituista. Tulos 0 tai 1 yhteensä 100%. Tuloksella 1/1 oli kaksi yksilöä (2). Otos 38 kääpiöbullterrieriä vuosilta 2007-2016.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella kääpiöbullterriereillä lonkkien, kyynärien tai polvien kehityshäiriöitä oli vain 3 %:lla kaikista kyselyyn vastanneista (136 kääpiöbullterrieriä).

Taulukko 15. Kääpiöbullterriereiden kyynärien tulokset 2007–2020

Vuosi	Tutkittu koiramäärä	0	1	2	3
2007	5	5	0	0	0
2008	2	2	0	0	0
2009	8	5	3	0	0
2010	4	4	0	0	0
2011	1	1	0	0	0
2012	1	0	1	0	0
2013	10	10	0	0	0
2014	1	1	0	0	0
2015	2	1	1	0	0
2016	4	4	0	0	0
2017	1	1	0	0	0
2018	2	2	0	0	0
2019	7	7	0	0	0
2020	4	3	0	1	0
Yht.	52	46	5	1	0

Rotumme on etupainoinen, jolloin kyynärnivelet joutuvat kovalle rasitukselle. Tästä syystä usein huonot kyynärnivelet vaivaavat rotua enemmän kuin huonot lonkat. Ongelmien ennaltaehkäisemiseksi olisi suotavaa, ettei kasvuiässä olevien koirien painoa liioiteltaisi, eikä kasvavaa koiraa tulisi altistaa voimakkailla tärähdyksillä tai venähdyksillä, esim. hypyt ja revittely (nopeat suunnanmuutokset juostessa). Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden periytyminen on melko vaikeasti ennustettavissa. Tällä hetkellä kyynärnivelet eivät ole rodullamme muodostuneet ongelmaksi. Mikäli merkkejä kyynärniveliön ongelmista alkaa esiintymään, tulee tilanne arvioida uudelleen.

SPONDYLOOSI

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärankaan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppäämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat, kun luutuminen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita.

On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti

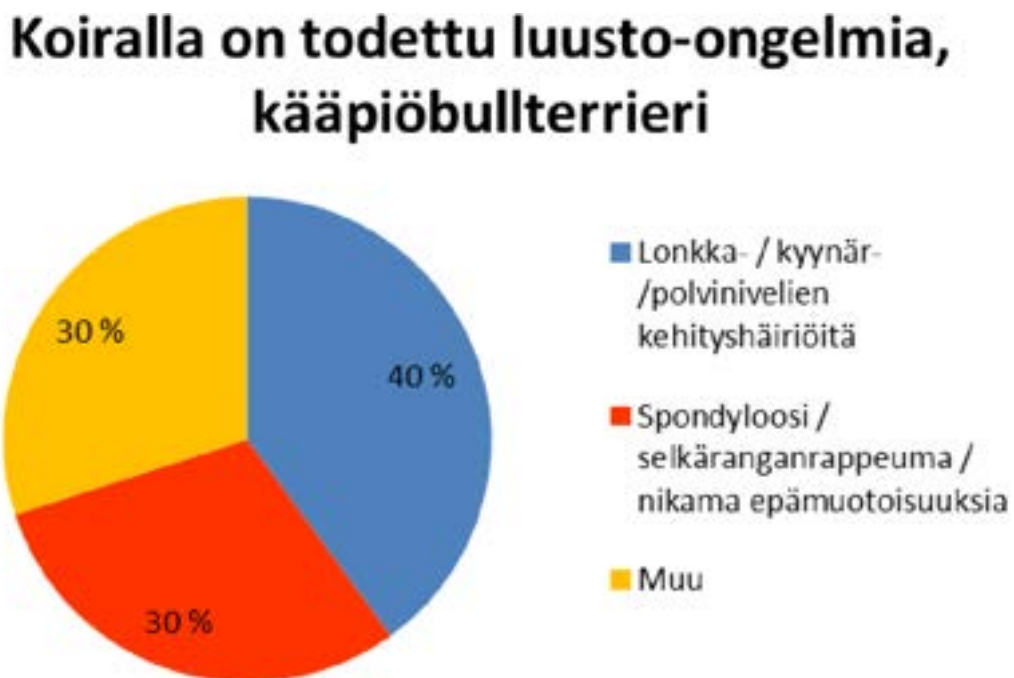
lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7-S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi. *ELT Anu Saikku-Bäckström*

SPONDYLOOSI JA MUUT SELKÄONGELMAT KÄÄPIÖBULLTERRIEREILLÄ SUOMESSA

Yhdistyksen tietoon on annettu virallisia selkätutkimuksia kääpiöbullterriereistä yhteensä kaksi (2), joista toisella (1) yksilöllä selkä oli terve kaikilta osin, toisella (1) yksilöllä oli lievä nikamaepämuodostuma (aste1). Kennelliiton KoiraNet:n spondyloositilastoissa (lausuntovuosi 2007–2016) kääpiöbullterriereistä oli tutkimustulos yhdestä (1) yksilöstä ja se oli terve.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella kääpiöbullterriereillä yleisimmät luustoon liittyvät ongelmat ovat lonkkien, kyynärien tai polvien kehityshäiriöitä. Näitä esiintyi kuitenkin vain 3%:lla kaikista vastanneista. Seuraavaksi eniten oli selkään liittyviä ongelmia joko spondyloosia, selkäranganrappeumaa tai nikamien epämuotoisuuksia, vain 2a%:lla kaikista vastanneista. Loput n. 2% (muut) olivat murtumia. Kaikista vastatuista koirista luusto-ongelmia yhteensä esiintyi 7%:lla.

Kaavio 24. Kääpiöbullterrierit, joilla on todettu luusto-ongelmia (10 kpl vastanneita)

Kääpiöbullterriereiden selänkuvantamista on tehty vasta muutamille yksilöille aivan viime vuosina. Tuloksista ei voi vetää suuria johtopäätöksiä, mutta selkien kehitystä on seurattava. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyssä (2017) selän ongelmia tuli esille suhteellisen paljon. Rodullamme on paljon heikkoja ylälinjoja ja entistä enemmän näkee koiria, joilla on "karppi"/köyry selkä.

Rotumme harrastajat kertovat myös koirien kärsivän selkälihasten jumeista / spastisuudesta. Kasvattajien tulisi kiinnittää huomiota vahvoin suoriin selkiin. Selkien kuvantamista olisi syytä tehdä entistä enemmän, jotta nähtäisiin, missä tilanteessa rotumme suhteen ollaan.

EPILEPSIA

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 - vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä.

Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.
ELL Nina Mahlanen

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella epilepsiaa esiintyi kolmella (3) kääpiöbullterrierillä (2 %). Sairaus olisi tämän perusteella rodullamme Suomessa melko harvinainen.

HYPOTYREOOSI

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Kilpirauhasen vajaatoiminnan taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfosytaarinen tyreoidiitti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyypillisesti iältään keski-ikäinen (4-11 - vuotias). Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia.
ELL Nina Mahlanen

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella kilpirauhasen vajaatoimintaa, hypotyreoosia esiintyi kahdella (2) kääpiöbullterrierillä (1,5 %). Sairaus on siis roduillamme Suomessa harvinainen.

ADDISONIN TAUTI

Lisämunaiskuoren tuhoutuminen tai toimimattomuus aiheuttaa vajaatoiminnan oireita eli Addisonin-taudin. Yleisiä oireita ovat oksentelu, ripuli, ruokahaluttomuus, vatsakipu ja painon menetys.

Koira on väsynyt ja haluton. Tärinää, lihasheikkoutta ja lihaskipuja voi esiintyä. Taudin syy on useimmiten tuntematon: syynä voi olla autoimmuunitauti, infarkti tai amyloidoosi, syynä voi myös olla aivolisäkkeen tuottaman ACTH hormoni puute. Tautia todetaan nuorilla ja keski-ikäisillä (2-4 vuotiailla) koirilla, nartuilla uroksia enemmän.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella Addisonin tautia ei esiintynyt yhdelläkään kääpiöbullterrierillä (0 %). Sairaus on siis Suomessa rodullamme erittäin harvinainen.

CUSHINGIN TAUTI

Cushingin tauti on häiriötila, joka johtuu korkean kortisolituotannon vahingollisista vaikutuksista elimistölle. Cushingin - tauti, eli lisämunuaisen kuorikerroksen liikatoiminta, on koirilla kohtalaisen yleinen sairaus. Oireet vaihtelevat suuresti riippuen kortisolin liikaerityksen määrästä ja häiriötilan kestosta. Cushingin tautia havaitaan keskimääräistä useammin keski-ikäisillä narttukoirilla

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella Cushingin tautia ei esiintynyt yhdelläkään kääpiöbullterrierillä (0 %). Sairaus on siis roduillamme Suomessa erittäin harvinainen.

HÄNTÄMUTKA

Häntämutka näkyy yleensä koukkuna tai se tuntuu käteen poikkeavana nikamana. Osa mutkista erottuu selkeästi jo heti pennun syntymän hetkellä ja osa huomataan vasta pikkupentuna. Häntämutka on perinnöllinen ja se periytyy monen geenin vaikutuksesta polygeenisesti, resessiivisesti. Jos häntämutka on pieni ja se sijaitsee häntänikamissa, on kyseessä vaaraton mutka. Jos taas mutka ilmaantuukin selkärangan alueelle, voi se invalidisoida yksilön.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) mukaan kääpiöbullterriereistä seitsemällä (7) oli häntämutka (5 %).

NAPATYRÄ

Normaalisti napaverisuonet painuvat kasaan ja navan aukko sulkeutuu pian syntymän jälkeen. Jos aukon sulkeutumisprosessi on normaalia poikkeavaisuutta, syntyy napatyrä, kun vatsaontelon seinämään jää reikä; vatsaonteloon jäävän aukon suuruus vaihtelee yksilökohtaisesti. Aukon sulkeutuminen voi estyä, jos napanuora joutuu epätavallisen kovaan venytykseen syntymähetkellä. Emo voi myös purra napanuoran poikki liian läheltä ja aiheuttaa tyrän syntymisen. Napatulehdus voi häiritä sulkeutumista. Useissa tapauksissa navan aukko on perintötekijöiden vaikutuksesta liian suuri ja sulkeutuminen epätäydellistä.

Napatyrä saattaa olla kiinni kasvanut, mikä tarkoittaa sitä, että heti syntymän jälkeen napa-aukosta on valahtanut pieni määrä rasvakudosta ulos ja aukko on sen jälkeen sulkeutunut normaalisti. Navan kohdalle on jäänyt pieni rasvakudoksen aiheuttama pullistuma. Tällainen sulkeutunut tyrä on kaikkien yleisin ja on täysin vaaraton "kauneusvirhe", jota sanotaan puhekielessä rasvanavaksi. Napatyrän leikkauksen tarpeellisuutta tulee aina harkita, jos napatyrän aukko on

niin suuri, että suoli mahtuu aukosta läpi, on tyrä aina korjattava leikkauksella.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella napatyrää esiintyy rodussamme pienessä määrässä. Kääpiöbullterriereillä viidellä (5) yksilöllä (4 %) esiintyi napatyrää.

HITAILU

Rodullamme esiintyy jossain määrin ns. hitailua / "transsailua". Yleensä tätä on kerrottu esiintyvän, kun koira menee esim. kuusen tai pyykkitelineen alle ja oksat tai pyykit osuvat selkään. Koira menee pysähtyneeseen tilaan ja ikään kuin olisi transsissa eikä välttämättä tule pois kutsuttaessa. Transsin aikana koiran liikkuminen muistuttaa hidastettu hiipimistä. Tilalle ei ole löydetty selitystä.

RAIVOSYNDROOMA

Raivosyndrooma (SOA = Sudden Onset Aggression) on erittäin harvinainen, mutta vakava ongelma. Maailmalla on raportoitu eniten tätä spanieleilla, mutta myös vähäisessä määrin bullterriereillä. Suomessa ei ole yhdistyksen tietoon tullut yhtäkään SOA tapausta. On olemassa useita eri teorioita siitä, mikä aiheuttaa SOA:n, jotkut tutkijat uskovat, että se johtuu osittaisesta kouristuskohtauksesta, ja sen uskotaan olevan perinnöllinen häiriö.

SOA liittyy yleisimmin unesta heräämistilanteisiin, jolloin koira yllättäen herätessään osoittaa hallitsematonta aggressiota ilman varsinaista syytä. Koira saattaa muuten arjessa käyttäytyä ja toimia täysin normaalisti ja olla mitä ihanin perheenjäsen. SOA:n ilmenemistä ei voida hallita kouluttamalla, koska tila ei ole koiran itsensä tietoisessa kontrollissa. SOA:n ei ole parantavaa hoitoa, mutta lääkehoitoa voidaan kokeilla. Usein tällaisen koiran kohdalla täytyy punnita, onko koiraa järkevää pitää vai onko eutanasia paras vaihtoehto.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

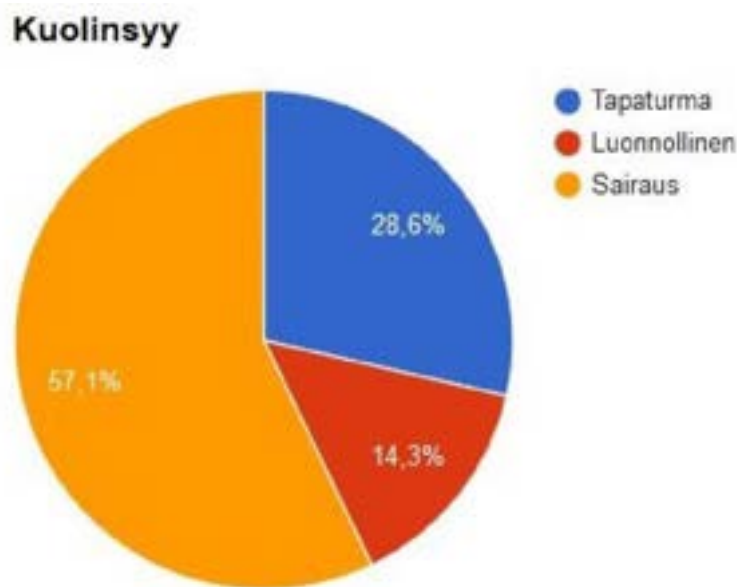
Kääpiöbullterrierin keskimääräinen elinikä kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan on 4v 6kk. Kuolleeeksi on ilmoitettu tilastoihin vain 29 kääpiöbullterrieriä ja niistä 4 yksilöä on ilmoitettu kuolleen vanhuuteen tai lopetettu vanhuuden vuoksi. Vanhuuteen kuolleiden/lopetettujen keski-ikä oli 10v 2kk. Yleisimmät kuolinsyyt ovat olleet tapaturmat 8 yksilöä, silmäsairaus 8 yksilöä, käytöshäiriöt 6 yksilöä, vanhuus 5 yksilöä. Loput kuolinsyyt ovat yksitáistapauksia. 10 yksilön kuolinsyytä ei ole ilmoitettu ja 3 yksilön sairautta ei ole listalla. Jalostustietojärjestelmän kuolinsyytilasto on vain suuntaa antava, koska useiden yksilöiden kuolleeeksi merkitseminen on jäänyt tekemättä.

Taulukko 16. Kääpiöbullterriereiden kuolinsyytilasto kuolinvuoden mukaan, vuosilta 2006 – 2020

Kuolinsyy	Keskimääräinen elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	4 vuotta 1 kuukautta	4
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 1 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 8 kuukautta	4
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 2 kuukautta	6
Luusto- ja nivelsairaus	1 vuotta 6 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 6 kuukautta	3
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 7 kuukautta	3
Silmäsairaus	6 vuotta 0 kuukautta	8
Sisäeritysrauhasten sairaus	8 vuotta 0 kuukautta	3
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 1 kuukautta	8
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	10 vuotta 6 kuukautta	5
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	4 vuotta 2 kuukautta	2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 9 kuukautta	10
Kaikki yhteensä	5 vuotta 8 kuukautta	63

Seuraavassa esitetty kaavioiin terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn 2017 tulokset kääpiöbullterriereiden kuolinsyyiden ja eliniän osalta.

Kaavio 25. Kääpiöbullterrieri kuolinsyyt (14 kpl vastanneita)

Kaavio 26. Kääpiöbullterrieri elinikä (17 kpl vastanneita)

Yhdistykselle toimitetut ruumiinavaustiedot

Suomen Bullterrieriyhdistyksen käyttöön on annettu yksi ruumiinavaustieto (2014), jossa kääpiöbullterrieri oli lopetettu epilepsian vuoksi 5-vuotiaana. Tutkitussa koirassa ei todettu sellaisia elimellisiä muutoksia mitkä selittäisivät esitiedoissa mainitut aggressiiviset kohtaukset.

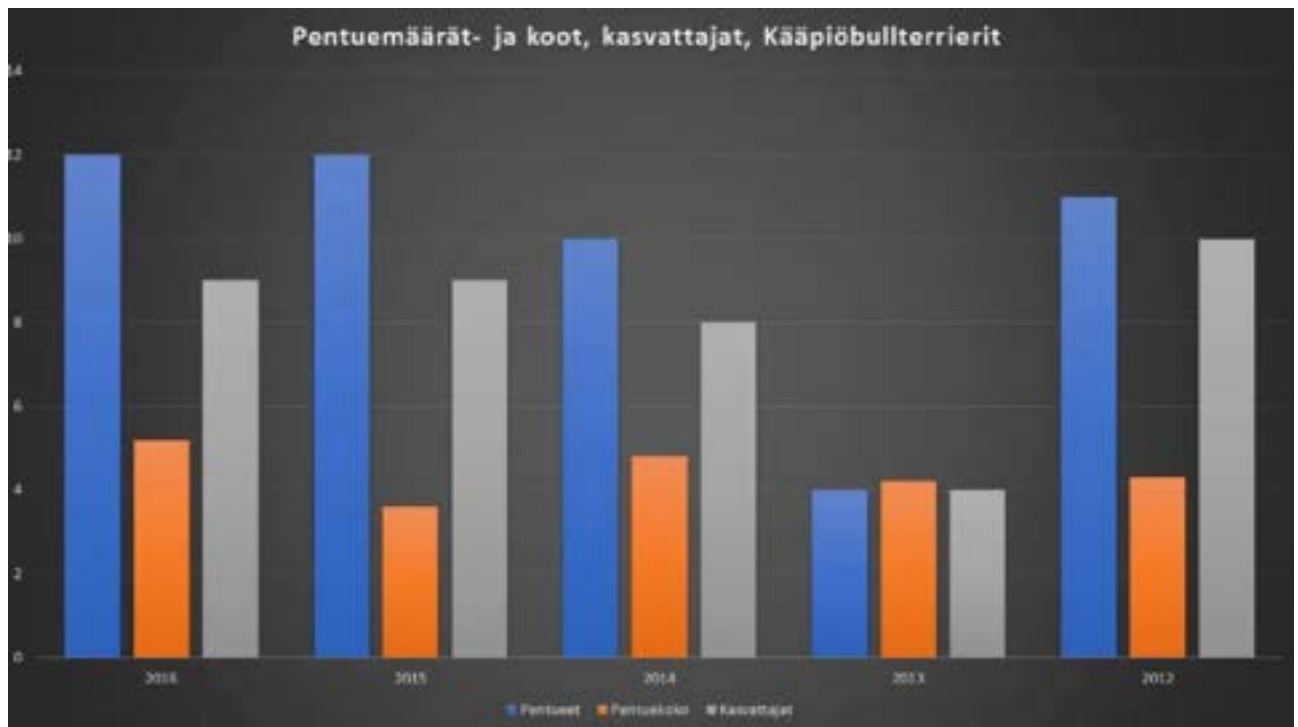
4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Pentuekoon määräävät muun muassa ovulaatiossa vapautuneiden munasolujen määrä, johon vaikuttavat perimä, nartun ikä, rotu ja yleiskunto. Uroksen tuottamien siittiöiden määrä ja laatu on myös ratkaiseva tekijä. Näiden lisäksi hedelmöittymisaste eli kuinka moni munasoluista lopulta hedelmöittyy siittiöllä ja jatkaa normaalia kehitystään, on ratkaisevan tärkeää. Seuraavaksi alkiot saapuvat kohtuun ja jos kohtu ei tarjoa alkioille hyvää kasvuypäristöä, voi olla, että osa tai jopa kaikki alkiot menehtyvät. Perimä vaikuttaa pentujen määrään ja niinpä pienillä koirilla on usein pienet pentueet ja suurilla suuret. ELL Nina Mahlanen, 2011.

Kääpiöbullterriereissä pentuekoot ovat pysyneet melko tasaisina viimeisen kymmenen vuoden aikana (Taulukko 1 ja 2). Yksittäisten pentueiden väliset kokoerot ovat kuitenkin suuria. Pentueiden koko kertoo yksilöiden ja populaation elinvoimasta. Rotujen geneettisen rappeutumisen yksi ensimmäisistä merkeistä on pentuekokojen pieneneminen. Keskiarvoja tarkasteltaessa kääpiöbullterriereillä on kokoisekseen koiraksi melko normaalin kokoiset pentueet.

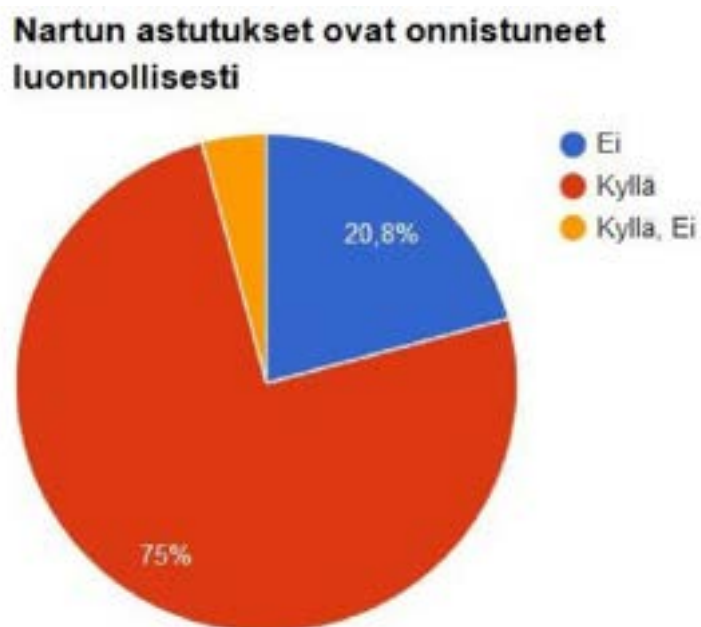
Kaavio 27. Kääpiöbullterriereiden vuositilastoja.

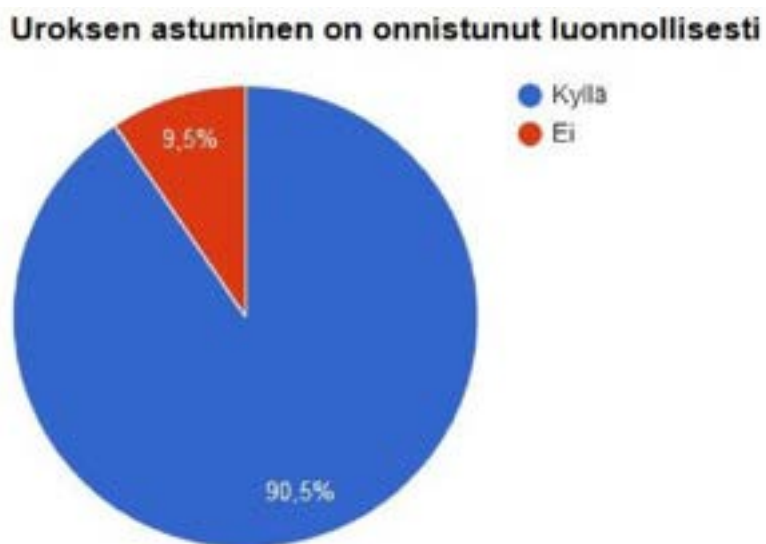
Astumisvaikeudet

Monet kääpiöbullterrieriurokset saattavat olla seksuaaliselta käytökseltään turhan suoraviivaisia ja yrittävät, ilman liehittelyvaihetta, suoraan kiimaisen nartun tavatessaan rynniä astumaan. Useinkaan nartut eivät siedä niin rajua ja suoraviivaista käyttäytymistä vaan saattavat vastata aggressiivisesti uroksen liian innokkaaseen astumisyritykseen. Rodussa esiintyy myös narttuja, jotka eivät anna astua, vaikka uros toimisi pidemmän kaavan mukaan ja miten liehittelisi sekä kosiskelisi. Toisaalta rodussa uroksilla esiintyy myös astumishaluttomuutta.

Kaavio 28. Kääpiöbullterrieri narttujen astutukset (24kpl vastauksia)

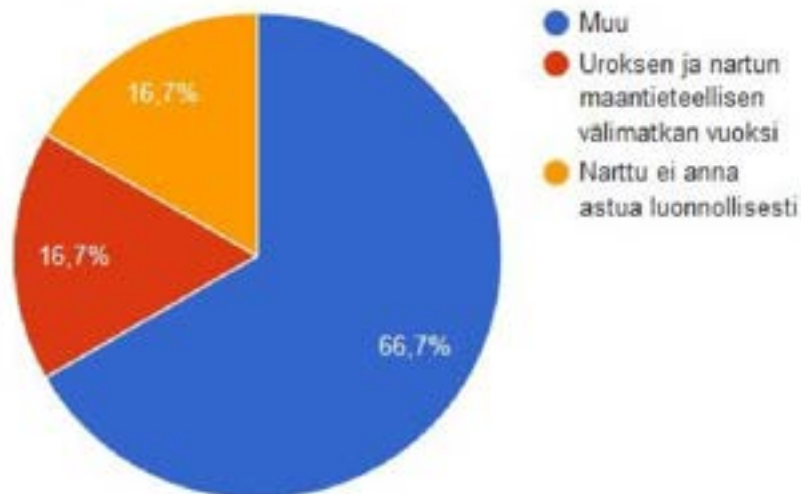

Kaavio 29. Kääpiöbullterrieri urosten astumiset (21kpl vastauksia)

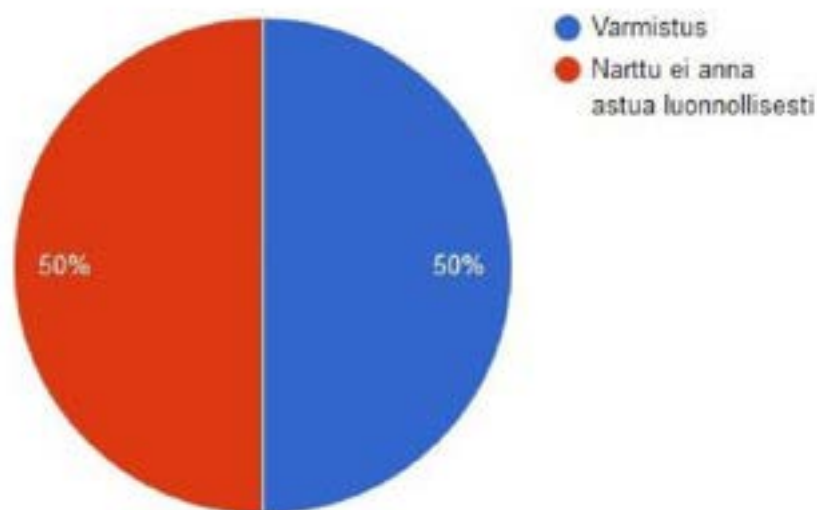
Kaavio 30. Kääpiöbullterrierinartun siemennys (6kpl vastauksia)

Narttu siemennetty, koska

Kaavio 31. Kääpiöbullterrieriurosten siemenen keräys (5kpl vastauksia)

Keinosiemennys/siemenen keräys urokselta, koska:

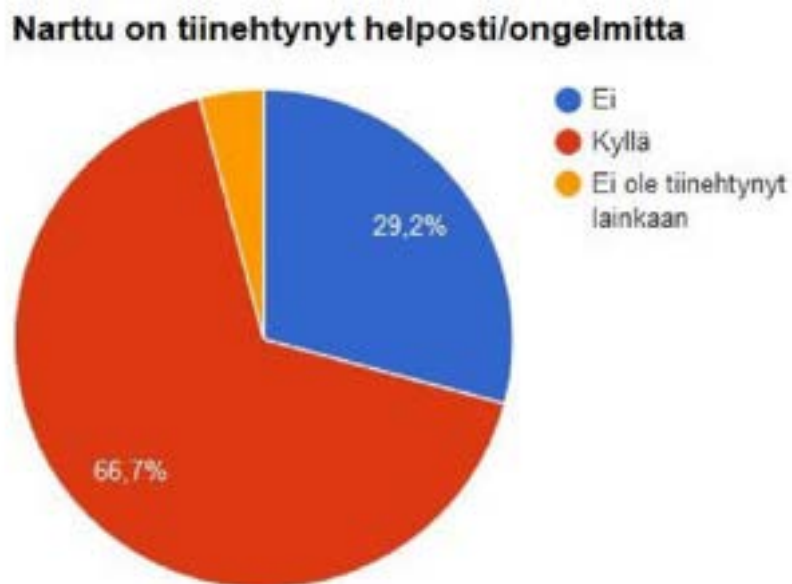
Tiinehtymisvaikeudet

Jos alkiot kuolevat ennen 30 tiineysvuorokautta, ne häviävät kokonaan (imeytyvät) jättämättä jälkeensä juuri mitään merkkejä olemassaolostaan. Tätä myöhäisemmät kuolemat aiheuttavat sikiön muumioitumisen. On arvioitu, että noin 10 % tiineyksistä 1-2 alkion häviää. Tämä myös selittää osan ultraäänessä nähtyjen alkioden häviämisistä. ELL Nina Mahlanen, 2011.

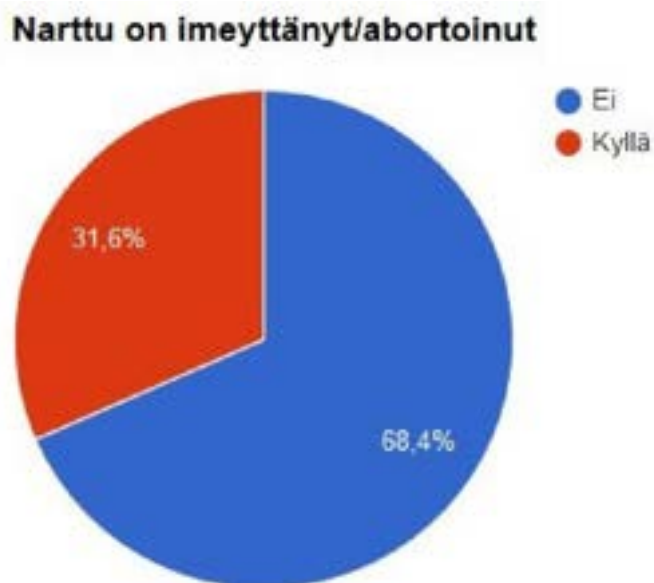
Rodussa esiintyy tiinehtyvyyteen liittyviä ongelmia. Nartut eivät joko tiinehdy, tai mikäli tiinehtyvät, saattaa osa tai kaikki pennuista

imeytyä/kuolla tiineyden aikana. Huolestuttavalla määrällä uroksia ilmenee steriiliyttä. Alla olevista taulukoista näkee tiinehtymisongelmia olevan useammanlaisia.

Kaavio 32. Kääpiöbullterrierinarttujen tiinehtyminen (24kpl vastauksia)

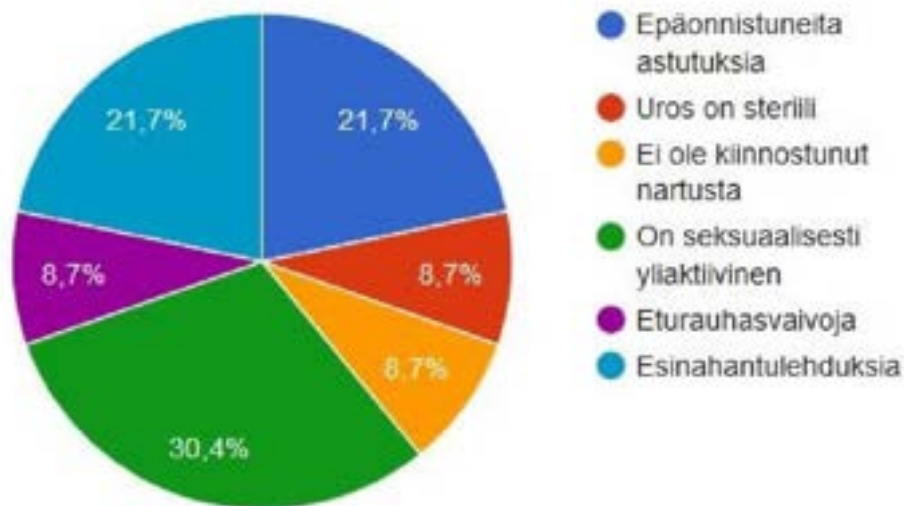

Kaavio 33. Kääpiöbullterrierinarttujen tiineysajan ongelmat (19kpl vastauksia)

Kaavio 34. Kääpiöbullterrieriuroksien lisääntymisongelmat (18kpl vastauksia)

Uroksella on

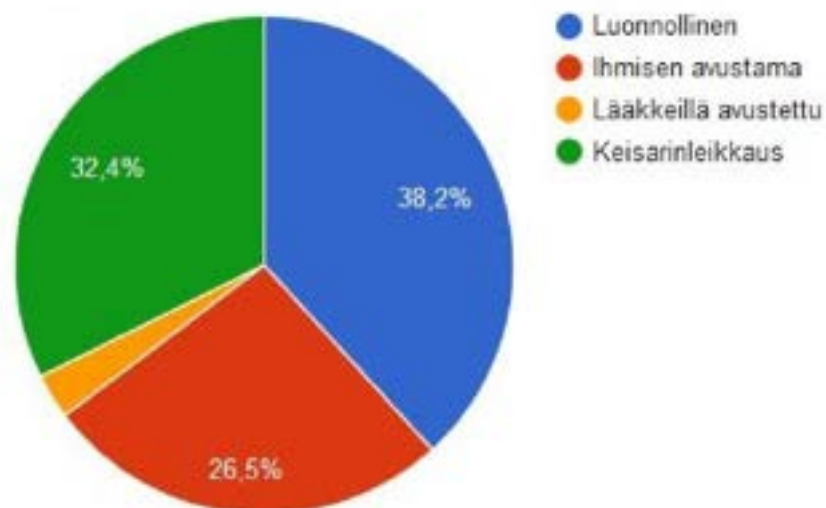

Synnytysongelmat

Noin kolmasosalla kääpiöbullterriereistä tulee synnytyksessä komplikaatioita, jotka johtavat keisarileikkaukseen. Yleisimpiä keisarileikkaukseen päätyminen syitä Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn perusteella kääpiöbullterriereillä ovat: isokokoinen pentu, joka ei mahdu tulemaan synnytyskanavan läpi ja estää normaalin synnytyksen. Suurten pentujen tai suurilukuisen pentueen vuoksi ylivenynyt kohtu, jolloin kohtu ei pysty enää supistumaan normaalisti sekä synnytyskanavaan jumiutunut pentu.

Kaavio 35. Kääpiöbullterriereiden synnytykset (21kpl vastauksia)

Nartun synnytys oli

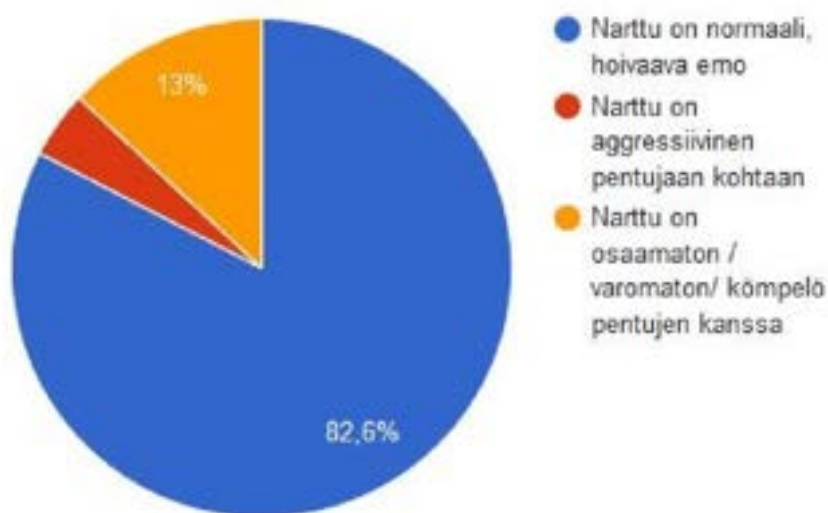
Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Narttu voi olla välinpitämätön pennuistaan tai puolustaa niitä aggressiivisesti ja joskus jopa olla aggressiivinen pennuilleen. Taustalla on usein perimä ja myös jossain määrin opitut seikat (millainen kokemus nartulla on itsellään ollut omasta emostaan). Joillakin nartuilla välinpitämättömyyden selittää erittäin voimakas kiintymys ihmiseen (seuraa omistajaansa mieluummin kuin on pentujensa kanssa). Huonoilla emo-ominaisuuksilla varustettua narttua ei kannata toistamiseen käyttää jalostukseen, sillä ominaisuus siirtyy sen pennuissa eteenpäin. Koiran kuuluu hoitaa pentunsa asianmukaisesti, leikkiä niiden kanssa ja kasvattaa niistä sosiaalisesti oikealla tavalla käyttäytyviä rohkeita koiria. ELL Nina Mahlanen, 2011.

Valitettavan usein ihminen joutuu puuttumaan pentujen hoitamiseen. Emokoiria ei välttämättä voi/uskalla jättää yksin pentujensa kanssa ja kasvattaja voi käytännössä joutua asumaan pentulaatikossa pentujen ensimmäisten elinviikkojen ajan. Tämä on mahdollisesti yksi selittävä tekijä, minkä vuoksi kääpiöbullterrierit ovat niin voimakkaasti ihmiseen kiintyneitä ja niiden sosiaaliset taidot koira-asioissa eivät ole parhaat mahdolliset, osa niistä on käytännössä täysin ihmisen kasvattamia.

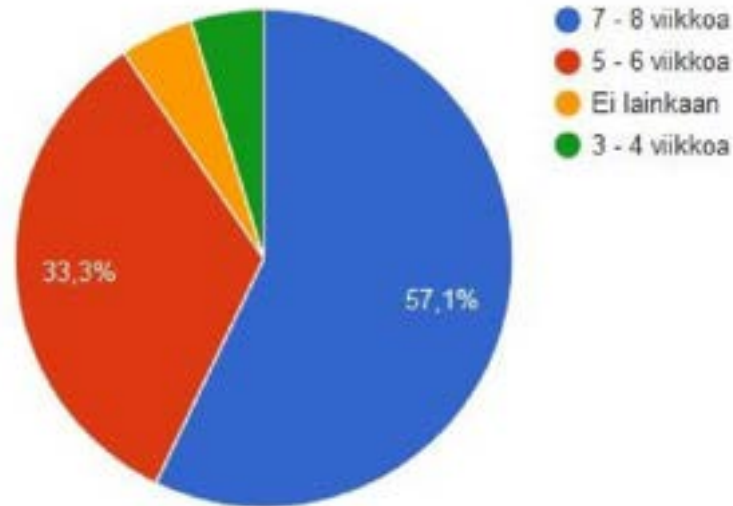
Kaavio 36. Kääpiöbullterriereiden emo-ominaisuudet (21kpl vastauksia)

Millainen emo narttu on pennuilleen ollut

Kaavio 37. Kääpiöbullterriereiden pentujen hoivaaminen (21kpl vastauksia)

Narttu hoivasi pentujaan

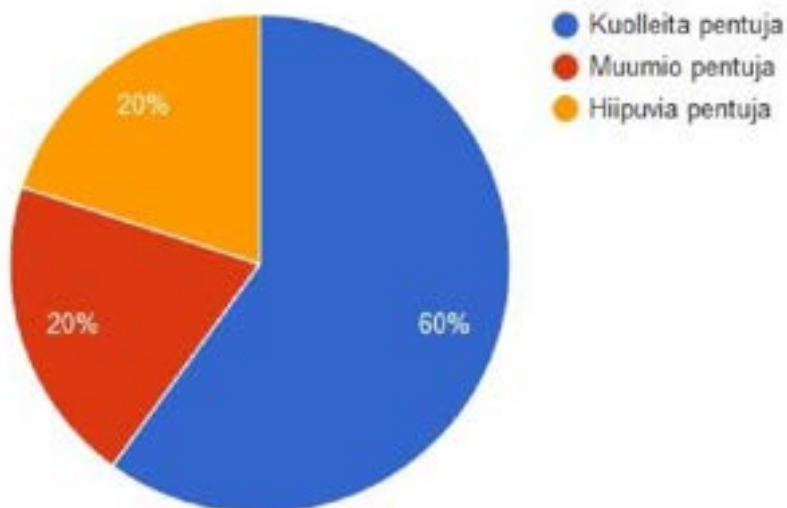

Pentukuolleisuus sekä synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Pentukuolleisuus vaihtelee eri lähteiden välillä 9 – 26 %. Koiran kaltaisella eläimellä, jolla pentuja syntyy kerralla useita, yhden tai kahden pennun menehtyminen on aika tavallista. Yleensä kuolema tapahtuu ensimmäisen viikon aikana syntymästä. Syitä pentukuolemiin on monia eikä yksittäisen pennun kohdalla ole aina mahdollista sanoa, mikä syy on ollut. ELL Nina Mahlanen, 2011.

Kaavio 38. Pentukuolleisuuden syyt kääpiöbullterriereillä (6kpl vastauksia)

Nartun pentueissa on syntynyt

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

ULKOMUOTO

Kääpiöbullterriereillä esiintyy ulkomuotoon liittyviä anatomisia piirteitä, jotka voivat altistaa rodun yksilöt sairauksille tai hyvinvointiongelmille. Ongelmakohtia voivat olla iho-ongelmat, pigmenttipuutokset, purentavirheet, kapeat alaleuat, liioiteltu päänprofiili sekä liian pienet silmät tai liian syvällä sijaitsevat silmät. Oikeilla jalostusvalinnoilla voidaan näiden ongelmien esiintymisen riskiä pienentää.

TERVEYS

Kääpiöbullterriereillä kannustetaan kiinnittämään huomiota iho-ongelmiin, jotka johtuvat yleensä immuunijärjestelmään liittyvistä ongelmista. Merkkejä ovat muun muassa ärtynyt iho (voimakkaat värjäytymät raajoissa ja varpaissa) sekä karvattomuus tai puutteellisen, ohut karvapeite (nivustaipeissa, korvien ulkopinnalla ja/tai reisien sisäpinnoilla).

Lisäksi tulee kiinnittää huomiota pigmentin puutoksiin (mm. kirsu ja huulet), koska pigmenttipuutosten tiedetään olevan yhteydessä kuurouteen.

Purennoissa on huomattavan paljon ongelmia kulmahampaiden asettumisen kanssa, alaleuat ovat kapeita ja kulmahampaat voivat olla myös liian pystyasentoisia. Myös alapurentaa ilmenee, mutta tätä ei pidetä läheskään niin suurena ongelmana kuin vääräasentoisia kulmahampaista tai suhteessa liian kapeaa alaleukaa. Leukojen leveyteen tulee kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa.

Rodulle tunnusomaisen päänprofiilin liioittelua tulee välttää.

Rodulla tulee olla rotumääritelmän mukaan pienet syvällä sijaitsevat silmät, mutta jonkin verran esiintyy liioitellun pieniä tai huomattavan syvällä pään sisällä sijaitsevia silmiä.

Kennelliiton rotukohtaiset ohjeet (RKO) kiinnittävät huomiota rotutyyppiin liittyviin tarkkaillaviin riskikohteisiin, tarkoituksena lisätä tietoisuutta rotutyyppiin liittyvän liioittelun aiheuttamista ongelmista. RKO on siten pääasiassa rotumääritelmää täydentävä ohje. Kennelliiton listalta löytyvät seuraavat piirteet, joita kääpiöbullterriereillä voi esiintyä ja niiden esiintymistä tulee tarkkailla:

1. *Suu: Kapea alaleuka ja kitalakeen painuvat alakulmahampaat.*
2. *Iho: Ärtynyt iho, niukka kiilloton karva.*
3. *Silmät: Liian pieni silmäaukko.*

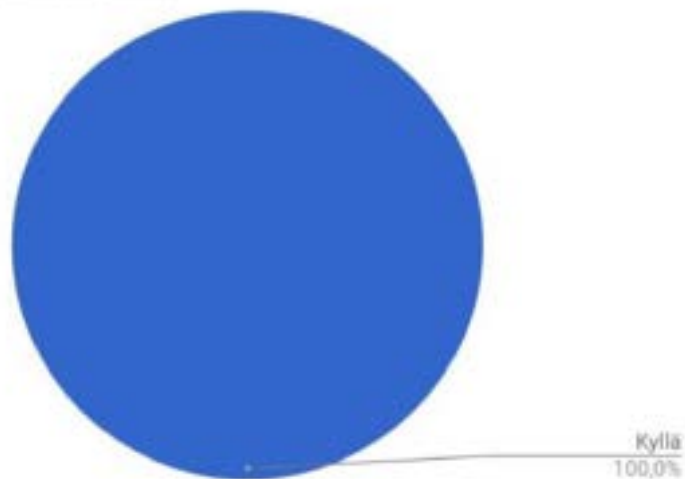
Ainutlaatuinen pään muoto selittää taipumuksen liian kapeisiin alaleukoihin. Tavoitteena oikeanlainen pää ja voimakas alaleuka.

LISÄÄNTYMINEN

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perustella lähes kaikilla kääpiöbullterriereillä on normaalit sukuelimet. Muutamilla yksilöillä tiedetään olevan kaksiosainen emätin. Tällöin emättimessä on joko pituussuunnassa pehmytkudos rihma tai poikittainen kurouma, joka jakaa emättimen kahteen osaan. Joidenkin yksilöiden liian kapea lantio altistaa synnytysvaikeuksille, sillä pennut eivät mahdu syntymään. Kyselyn perusteella kääpiöbullterriereillä pentujen syntymäkokoo vaikuttaisi olevan isohko emän kokoon suhteutettuna ja aiheuttaa synnytysongelmia.

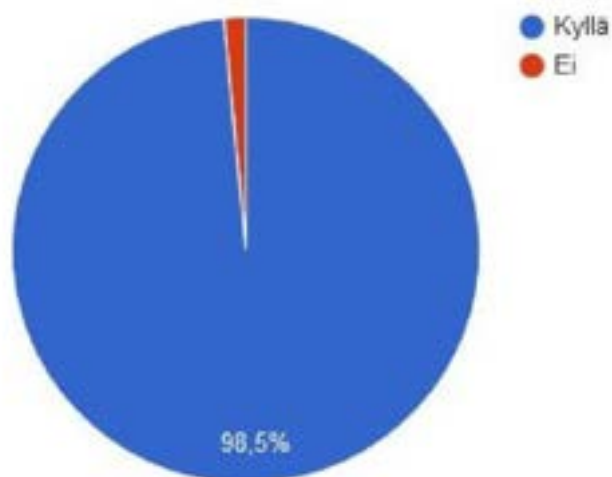
Kaavio 39. Kääpiöbullterrierinarttujen sukuelimet (70kpl vastauksia)

Nartulla on normaalit sukuelimet

Kaavio 40. Kääpiöbullterrieriurosten sukuelimet (66kpl vastauksia)

Onko/oliko uroksella normaalit kivekset

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

TERVEYS

Tällä hetkellä Suomessa kääpiöbullterriereiden ylivoimaisesti yleisimmät terveysongelmat liittyvät erilaisiin, joskus hankaliinkin iho-ongelmiin, atopiaan ja allergioihin ja purentavikoihin.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) vastausten perusteella 53 % kääpiöbullterriereistä esiintyy näitä vaivoja. Yleisimpiä iho-ongelmia ovat erinäiset hiivatulehdukset. Furunkuloosia ja sikaripunkkia esiintyi myös kohtalaisesti. Atooppista, allergista tai toistuvista iho-ongelmista kärsivää yksilöä ei saa käyttää jalostukseen.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella hieman yli 40%:lla kääpiöbullterriereistä oli jokin purentavirhe, yleisimmin virheellisesti asettuneet kulmahampaat tai alapurenta. Purentoihin tulee kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa suhteutettuna rodussa esiintyviin sairauksiin ja suppeaan jalostusmateriaaliin

Vakavista sairauksista merkittävimpiä ovat sydänsairaudet, joista yleisimmät ovat aortanahtauma (SAS) ja läppävika mitraalidysplasia (MVD). Sydänultratuista kääpiöbullterriereistä 22 % osoitti merkkejä sydänsairauksista. Rotuamme ultrataan vielä melko vähän. Ultraäänitutkimuksia tulisi tehdä entistä enemmän, jotta saataisiin tarkempi käsitys rotumme sydäntilanteesta.

Toinen vakavien sairauksien ongelmakohda on munuaissairaudet, joista rodullamme esiintyy perinnöllinen nefriitti (HN) ja polykystinen munuaissairaus (PKD). Terveyskyselyssä kääpiöbullterriereillä ei munuaissairauksia ilmoitettu esiintyneen, eikä yhdistyksen tietoon ole annettu yhtään sairasta yksilöä. Tuloksissa tulee ottaa huomioon, että munuaisia on ultrattu todella vähän. Suomessa kuitenkin oletetaan munuaisten tilanteen olevan hyvä. Rodussamme esiintyvät munuaissairaudet ovat dominantisti periytyviä, joten jos sairastuneita alkaa ilmetä, on syytä kartoittaa tilannetta tehokkaammin.

Suomessa perinnöllistä kuuroutta esiintyy roduillamme BAER-testien perusteella kääpiöbullterriereistä alle 4 %:lla. Täysin kuurojen koirien esiintyminen on noin prosentti luokkaa. Kasvattajat tutkituttavat pentueitaan BAER-testein kiitettävästi ja tämä on suositeltavaa.

Polvilumpioiden sijoiltaan menoa pidetään rodussamme ongelmana yleisesti, mutta tilastojen valossa roduillamme Suomessa on terveet polvet yli 90 % tutkituista. Polvia tutkitaan melko paljon.

Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn (2017) perusteella nousi esiin selkäsairaudet. Spondyloosia, selkäranganrappeumaa tai nikama epämuotoisuuksia esiintyi kääpiöbullterriereistä 2 %:lla. KoiraNetin viralliset spondyloositilastot (todella suppea otanta) näyttävät, että kaikki tutkitut ovat terveitä, mutta terveyskyselyssä kuitenkin esiintyi yksilöitä, joilla on todettu spondyloosi. Rotumme selkiä tutkitaan todella vähän ja ulkomuodollisesti on havaittavissa heikkoja

selkiä. Jatkossa voisi olla perusteltua kartoittaa rotumme selkätilannetta.

LISÄÄNTYMINEN

On olemassa rotuja, joissa yksilöiden kudossoveltuvuusjärjestelmät ovat genetiikaltaan hyvin yhtenevät ja suppeat kaikkialla maailmassa. Tämä kielii voimakkaan sukusiitoksen käytöstä rotua luotaessa ja myös sen myöhemmissä vaiheissa. Koiran kudossoveltuvuusjärjestelmän monimuotoisuus voidaan nykyisin tutkia ja olisikin suotavaa, että ainakin tietyissä suppeiksi tunnetuissa roduissa jalostuskumppaneiden monimuotoisuus tutkittaisiin ja keskenään yhdistettäisiin mahdollisimman erilaiset yksilöt, jos niitä rodusta vielä löytyy. ELL Nina Mahlanen, 2011.

Kääpiöbullterriereillä lisääntymisprosessin kaikissa vaiheissa ilmenee eriasteisia ongelmia. Ongelmat alkavat jo astutusvaiheesta ja jatkuvat aina pentujen hoitamiseen asti. Kääpiöbullterriereillä havaintojen mukaan pentujen hoitaminen sujuu hieman bullterriereitä paremmin. Merkittävä osa pentueista syntyy sektiolla. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselyn vastausten perusteella kolmannes rodun nartuista joudutaan syystä tai toisesta sektioimaan. Lisääntymiseen liittyvät tapahtumat ovat paljolti ihmisen avustamia.

Ongelmien mahdollisia syitä

TERVEYS

Rodullamme on kapea geenipooli ja sen tiedetään altistavan useille perinnöllisille sairauksille. Sisäsiittoisuus ja siihen lisätty geneettinen alttius ovat merkittävin syy rotumme sairauksille. Tiedetään myös, että huonolla pigmentillä on tutkitusti selvä yhteys perinnölliseen kuurouteen rodullamme.

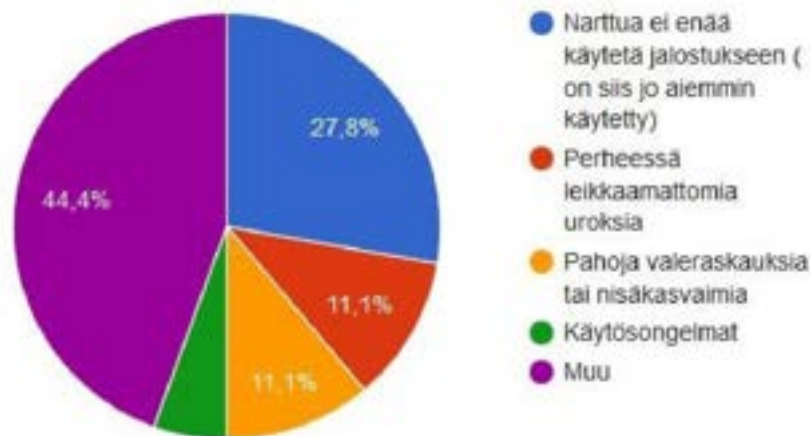
Alapurenta rotuun tulee kaiken todennäköisyyden mukaan alkua ajoilta saakka, jolloin vanhaa englantilaista bulldoggia on käytetty rodun kehityksessä, ja näin ollen siitä onkin hyvin vaikea päästä populaatiossa vallan eroon. Myös päänkaaren liioittelu lisää alapurentaa, joten sitä tulee välttää. Suhteessa kapeat alaleuat ja ahtaasti asettuneet kulmahampaat ovat todennäköisesti tulleet rotuun, kun yläleukaa ja kallon rakennetta on pyritty voimistamaan jalostuksella eikä alaleuka ole ehtinyt mukaan kehitykseen tai siihen ei ole kiinnitetty tarvittavaa huomiota prosessin aikana.

LISÄÄNTYMINEN

Geenipohjan kapeus on todennäköinen syy rodussa esiintyviin lisääntymisongelmiin. Terveys-, luonne- ja lisääntymiskyselystä (2017) saatujen tietojen perusteella (taulukot alla) nousi esiin pohdittavan arvoinen seikka, koirien sterilointiin tai kastointiin johtaneet syyt. Eritoten nartuilla pahat valeraskaudet tai nisäkasvaimet ja muu- vaihtoehto kohdassa mainitut kohtutulehdukset herättävät huomiota.

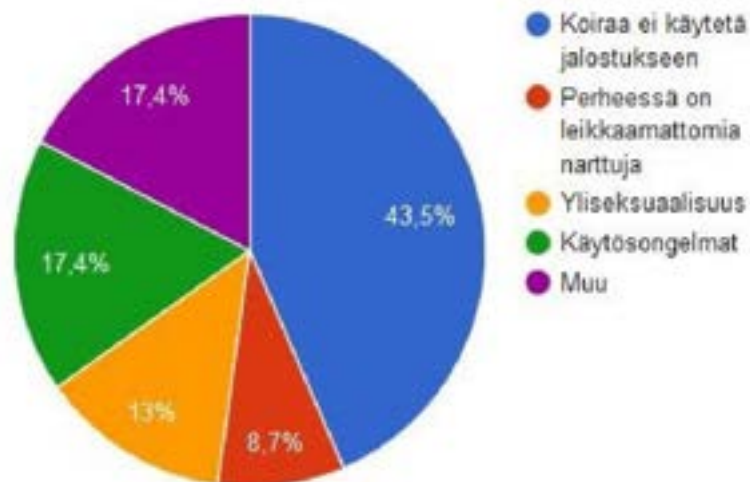
Kaavio 41. Kääpiöbullterrierinarttujen sterilointien syyt (17kpl vastauksia)

Jos narttu on steriloitu, valitse joku seuraavista

Kaavio 42. Kääpiöbullterrieriurosten kastroiden syyt (16kpl vastauksia)

Jos uros on kastroidu, valitse jokin seuraavista

4.4. Ulkomuoto

Bullterriereiden rotutyypit ovat jaettavissa kolmeen eri kategoriaan, jotta ymmärrettäisiin mistä ne koostuvat on hieman mietittävä rodun taustaa.

Bullterrieri on alun perin rakennettu pääasiassa vanhasta englantilaisesta bulldogista, nykypäivänä jo sukupuuttoon kuolleesta vanhasta valkoisesta terrieristä, dalmatialaisesta sekä mahdollisesti muutamasta muusta rodusta. Nykypäivänäkin rodussa on vielä vahvasti nähtävissä bulldogin, vanhan valkoisen terrierin ja dalmatialaisen

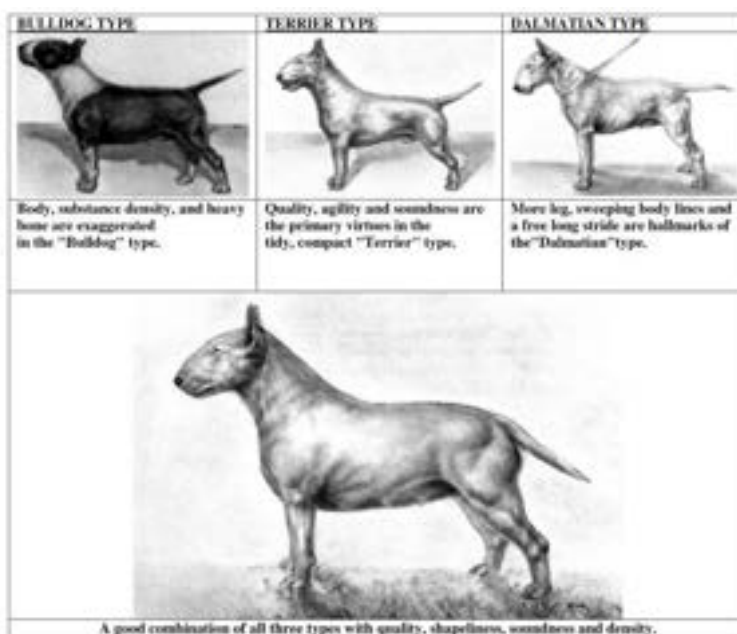
leima. Bulldogin perimä on tuonut rotuun sille tyypillisen kokonaisvaltaisen vahvuuden, raajaluuston voimakkuuden, rungon tynnyrimäisyyden, syvän rintakehän, voimakkaat leuat sekä lyhyen tiiviin turkin.

Läpi rodun historian on kuitenkin ollut nähtävissä myös tiettyjä bulldogeille tyypillisiä piirteitä, jotka ovat bullterriereissä vältettäviä ominaisuuksia, kuten alapurennat, pyöreät silmät sekä pigmentin puutokset etenkin kirsussa. Vahvasti bulldogin rotuun tuomia ominaisuuksia edustavasta koirasta puhutaan bull-tyyppisenä.

Vanhan valkoisen terrierin perimä läpi historian näkyy tänäkin päivänä monina laatuominaisuuksina rodussa. Vahvimmin esiintyvät nykypäivän koirissa pienet tummat silmät, ryhdikkäät korvat, rodun tyypillinen ilkikurinen ilme, selkeät ja siistit rungon ääri viivat, suorat raajat, kissamaiset tiiviit tassut, jämäkät lavat, joustavat polvet, matala kinner sekä piiskamainen häntä, unohtamatta valkoisen koiran väririkotonta taljaa. Vanhan valkoisen terrierin perimä kuitenkin tuottaa rotuun epätoivottuina ominaisuuksina ajoittain rungon kokonaisvaltaista keveyttä sekä kevyttä raajaluustoa. Vahvasti vanhan valkoisen terrierin rotuun tuomia ominaisuuksia edustavasta koirasta puhutaan terrierityyppisenä.

Dalmatialaisen perimä rodussa näkyy kevytrunkoisena ja pidempi jalkaisena tyyppinä, terverakenteisina raajoina sekä osassa koirista näille esivanhemmilleen tyypillisen liikkeen esille tulona. Myös dalmatialaisen perimä tuottaa nykypäivänä ominaisuutena jonkun verran epärodunomaista ilmettä sekä omana lisänä silloin tällöin valkoisen koiran turkissa värillisiä pilkkuja. Vahvasti dalmatialaisen rotuun tuomia ominaisuuksia edustavasta koirasta puhutaan dalmatialaistyyppisenä.

Kuva 6. Rotutyypit

Jokaista näistä kolmesta tyypistä esiintyy puhtaana nykypäivän kääpiöbullterriereissä, ja kaikki ne ovat sallittuja. Kuitenkin ihanteellisimmin ja rotumääritelmän mukaisesti kääpiöbullterrieri rakentuu tasapainoisena yhdistelmänä kaikista kolmesta tyypistä ja siinä on nähtävissä kaikkien tyyppien parhaat puolet. Näiden kolmen tyyppin tasapainoisessa yhdistelmässä ilmentyy bulltyyppin substanssi ja vahvuus, terrierityypin laatuominaisuudet ja ketteryys sekä dalmatialaistyyppille ominainen liike. Rodun tunnusomaisin piirre on sen munanmuotoinen ja täyteläinen pää. Pään tulee olla edestä katsottuna munanmallinen ja sivulta katsottuna otsapengertä ei ole, pään profiiliin tulee kaartua kevyesti alaspäin koko matkalta. Pään tulisi olla kauttaaltaan sileää, eli ilman lommoja tai kuoppia.

Kuva 7. Nykyaikaisen kääpiöbullterrierin pään sivuprofiili, päänmalli ja -täyttö

James Hinks'n aikakaudella rodulla ei ollut vielä sen nykypäivän tunnusomaista päänmallia. Ei mennyt kovin pitkään, kun Hinks'n bullterrieriin alettiin risteyttää monien lähteiden mukaan collieta ja borzoita tai muita vinttikoirarotuja, joiden vaikutus näkyi pään pitenemisellä sekä otsapenkereen madaltumisena. Tämän myötä rodun sisäisistä koirista alettiin valikoida jalostukseen yksilöitä, joilla oli hyvin matala otsapenger.

Vuonna 1917 esiteltiin ensimmäinen "moderni bullterrieri", nimeltään Lord Gladiator, joka on ensimmäinen rodun edustaja, jolla ei ole ollut lainkaan havaittavissa otsapengertä.

Kuva 8. Ensimmäinen "moderni bullterrieri" Lord Gladiator

4.4.1 Rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS:

Terrieri FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit Alaryhmä 3
bulltyyppiset terrierit

LYHYT HISTORIAOSUUS:

Rotutyyppin vakiinnutti ensimmäisenä kasvattaja nimeltä James Hinks, joka 1850-luvulla valikoi jalostukseen koiria, joilla oli munanmuotoinen pää. Nykyisessä muodossaan rotu esitettiin ensimmäisen kerran näyttelyssä vuonna 1862 Birminghamissa. The Bull Terrier Club perustettiin 1887.

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että rotumääritelmässä ei tarkoituksellisesti anneta mitään paino- tai kokorajoituksia, kunhan koira antaa vaikutelman suurimmasta mahdollisesta voimasta sukupuoleen ja tyyppiin suhteutettuna. Bullterrierin tulee aina olla olemukseltaan tasapainoinen. Rodun pienempää muunnosta esiintyi jo 1800-luvun alkupuolella, mutta sen suosio väheni ennen ensimmäistä maailmansotaa, ja vuonna 1918 se poistettiin The Kennel Clubin roturekisteristä. Vuonna 1938 rotu elvytettiin eversti Richard Glynin johdolla, ja joukko rodun harrastajia perusti The Miniature Bull Terrier Clubin. Kääpiöbullterrierin rotumääritelmä on sama kuin bullterrierin, erona vain korkeus.

YLEISVAIKUTELMA:

Voimakasrakenteinen, lihaksikas, tasapainoinen ja aktiivinen. Ilme tarkkaavainen, määrätietoinen ja älykäs. Erikoispiirteenä kuonon kärkeä kohti kaartuva (downfaced), munanmuotoinen pää. Koosta riippumatta sukupuolileima hyvin selvä.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Rohkea ja temperamenttinen, hyväntuulinen. Luonteeltaan vakaa, koulutettavissa. Itsepäinen mutta erittäin ihmisystävällinen.

PÄÄ:

Pitkä, voimakas ja syvä kuonon kärkeen asti, mutta ei karkea. Edestä katsoen munanmuotoinen ja täyteläinen, pään pinta sileä ilman painaumuksia ja kuoppia. Sivusta katsoen profiili kauniisti alaspäin kaartuva niskakyhmystä kirsuun.

Kallo: Päälaki korvien välissä lähes tasainen.

Kirsu: Musta ja kärjestään alaspäin kääntynyt. Sieraimet hyvin kehittyneet.

Huulet: Tiiviit

Leuat / hampaat / purenta: Alaleuka syvä ja voimakas. Hampaat terveet, puhtaat, vahvat, suuret ja säännölliset. Säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat tiiviisti yläleuan etuhampaiden takapintaa ja ovat kohtisuorassa leukoihin nähden.

Silmät: Kapeat, vinoasentoiset ja kolmionmuotoiset. Mustat tai mahdollisimmat tummanruskeat niin, että ne näyttävät lähes mustilta. Katse on läpitunkeva. Etäisyys kirsusta silmiin on huomattavasti suurempi kuin silmistä niskakyhmyyn. Siniset tai osittain siniset silmät ovat vakava virhe.

Korvat: Pienet, ohuet ja sijaitsevat lähellä toisiaan. Korvat ovat jäykästi ja pystysuoraan pystyssä.

KAULA:

Erittäin lihaksikas, pitkä, kaareva. Lavoista päätä kohti kapeneva. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO:

Pyöristynyt ja syvä; kylkiluut selvästi kaarevat. Rintakehä on syvä ja vatsaviiva nousee hieman. Selkä: Lyhyt, vahva, selkälinja sään takana vaakasuora, kaareutuu loivasti lanteen kohdalla. Lanne: Leveä, lihaksikas Rintakehä: Edestä katsoen leveä. Alalinja: Muodostaa rintalastasta vatsaan kauniin, nousevan kaaren.

HÄNTÄ:

Lyhyehkö ja alas kiinnittynyt, asennoltaan vaakasuora. Tyvestä paksu, kärkeä kohti kapeneva.

RAAJAT ETURAAJAT:

Koira seisoo vakaasti täysin yhdensuuntaisilla eturaajoillaan. Aikuisen koiran eturaajojen pituus on suurin piirtein sama kuin rintakehän syvyys. Lavat: Voimakkaat ja lihaksikkaat olematta raskaat. Lapaluut leveät, litteät, tiiviisti rintakehän myötäiset, selvästi viistot, lähes suorassa kulmassa olkavarteen nähden. Kyynärpäät: Rungonmyötäiset ja vahvat. Kyynärvarret: Erittäin vankkaluiset, luustoltaan pyöreät. Ranteet: Pystysuorat. Etukäpälät: Pyöreät ja tiiviit, varpaat hyvin kaareutuneet.

TAKARAAJAT:

Takaa katsottuna yhdensuuntaiset
Reidet: Lihaksikkaat
Polvet: Hyvin kulmautuneet
Sääret: Hyvin kehittyneet
Kintereet: Hyvin kulmautuneet
Välijalat: Lyhyet ja vahvat
Takakäpälät: Pyöreät ja tiiviit, varpaat hyvin kaareutuneet.

LIIKKEET:

Sulavat ja vaivattomat; liikkueessaan koira pysyy tiiviinä. Liikunta on vaivatonta ja maata voittavaa, huolettoman itsevarmaa. Ravissa liikkeet yhdensuuntaiset sekä edestä että takaa, vauhdin kasvaessa raajat lähenevät toisiaan. Eturaajan liike ulottuu pitkälle eteen, ja takaraajojen liike on vaivatonta. Nivelet liikkuvat joustavasti ja takaraajojen työntö on erittäin voimakas.

NAHKA: Tiivis

KARVAPEITE

Karva: Lyhyt, sileä, kiiltävä, pinnanmyötäinen, tasaisesti peittävä ja karkealta tuntuva. Pehmeä pohjavilla mahdollinen talvisaikaan.

Väri: Valkoinen: Puhtaan valkea, pigmenttiläiskät ihossa ja laikut päässä eivät ole virheitä.

Värillinen: Värilliset alueet vallitsevat valkoisiin nähden. Mustajuovikas, punainen, kellertävä (fawn) ja kolmivärinen (tricolour) hyväksytään. Muuten samanveroisista koirista juovikasta (brindle) pidetään parempana kuin muunväristä. Pienipilkkuisuus (ticking) valkoisessa karvassa ei ole toivottua. Sininen ja maksanväri ovat hylkääviä virheitä.

KOKO:

Korkeus ei saa olla yli 35,5 cm. Koiran tulee antaa vaikutelma voimasta. Painorajoitusta ei ole, mutta koiran tulee näyttää aina tasapainoiselta.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
 - Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen HUOM.
- Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Rodun ylivoimaisesti yleisin harrastus on näyttelyt. Osallistumiskertoja näyttelyissä oli vuosina 2010–2019 2333kpl. Hylätyt laatuarvostelut johtuvat pääosin purentavirheistä ja lisäksi rotumääritelmän ylittävästä säkäkorkeudesta.

Taulukko 17. Kääpiöbullterriereiden näyttelytilasto.

NÄYTTELYTILASTOT, KÄÄPIÖBULLTERRIERI			
Laji	Vuosi	Osallistumiskerrat	Tulokset / Koulutustunnukset
Näyttelyt	2010	209	116 x ERI, 63 x EH, 13 x H, 1 x T, 1 x EVA, 15 x HYL
	2011	218	149 x ERI, 39 x EH, 8 x H, 1 X t, 1 x EVA, 20 x HYL
	2012	184	116 x ERI, 37 x EH, 20 x H, 1 x T, 10 X HYL
	2013	346	232 x ERI, 84 x EH, 11 x H, 2 x T, 17 x HYL
	2014	262	176 x ERI, 66 x EH, 13 x H, 2 x T, 3 x EVA, 2 x HYL
	2015	220	152 x ERI, 53 x EH, 10 x H, 3 x T, 1 x EVA, 1 x HYL
	2016	206	134 x ERI, 45 x EH, 16 x H, 3 x T, 8 x HYL
	2017	196	146 x ERI, 36 x EH, 3 x H, 2 x T, 1 x EVA, 8 x HYL
	2018	185	133 x ERI, 41 x EH, 3 x H, 2 x T, 1 x EVA, 5 x HYL
	2019	307	207 x ERI, 74 x EH, 12 x H, 2 x EVA, 12 x HYL

Taulukosta 16 näkyy kääpiöbullterriereiden näyttelykäyntimäärien kehitys kilpailuluokittain vuosien 2007–2016 ajalta. Rodun kohdalla on syytä huomioda, että pienilukuisiksi roduksi sillä on aktiivinen, joskin suhteellisen pieni näyttelyitä harrastava harrastajakunta, jotka käyvät prosentuaalisesti tilastoituihin käyntimääriin nähden suuren osan rekisteröidyistä näyttelykäynneistä muutaman koiran kanssa. Kärjistetysti arvioiden rodussa alle 20 koiraa vastaa yli 90 % näyttelykäynneistä vuodessa. Kymmenen vuoden tarkasteluajanjakson aikana kääpiöbullterriereistä voidaan todeta, että näyttelyttämismäärien nousu on selvästi kytköksissä rodun suosion lisääntymiseen ja rekisteröintimäärien kasvuun. Epävirallisia erikoisnäyttelyitä rodulla on Suomessa ollut kaksi kertaa vuodessa. Vuonna 2015 ensimmäisen kerran kevätkaudella järjestetyssä erikoisnäyttelyssä on ollut vuosittain yhteensä 60–80 koiraa, määrään on laskettu yhteen sekä bullterrierit että kääpiöbullterrierit. Joka vuosi kesäkuun toisena viikonloppuna järjestettävä epävirallinen erikoisnäyttely on kerryttänyt osallistujia viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 70–170 koiraa roduista yhteensä.

Taulukko 18. Kääpiöbullterriereiden näyttelykäyntimäärät virallisissa kennelliiton näyttelyissä 2007–2016.

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Junioriluokka	51	85	100	112	74	94	79	70	35	50
Nuortenluokka	63	37	35	88	19	47	31	44	22	24
Avoinluokka	52	47	50	78	61	29	42	36	39	12
Valioluokka	40	51	74	64	29	48	54	34	34	14
Veteraaniluokka	0	0	3	4	1	0	3	4	0	3
Yhteensä	206	220	262	346	184	218	209	188	130	103

Rodulle ei ole järjestetty jalostustarkastuksia.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Rodun alkuhistoriaa ja käyttötarkoitusta, johon se on alun perin luotu, verrattaessa fenotyyppiin on helppo ymmärtää, minkä vuoksi lopputulos on nykypäivän rakenteeltaan jämäkkä ja vankkumaton kääpiöbullterrieri. Rakenne on ihanteellinen räjähtävän voiman ilmaisuun ja liikkeelle lähtöihin, sillä hyvin kulmautunut matala kintereinen takaosa mahdollistaa voimakkaan ponnistuksen ja lyhyt lanne, jonka kautta voima siirtyy muuhun kehoon sekä lihaksikas runko helpottavat kehon kokonaishallintaa vauhdikkaissa tilanteissa. Kääpiöbullterrieriä ei ole alun perin tehty juoksemaan tai laukkaamaan pitkiä matkoja, vaan liikkuvuudessa on kiinnitetty enemmän huomiota ketteryyteen, tasapainon säilyttämiseen ja voimaan. Vahvat leuat, pienet pystyt korvat ja pienet kolmionmalliset syvällä päässä sijaitsevat silmät ovat myös peruja rodun alkua ajoilta.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Vaikka rodulla toivotaankin olevan pystyt ja lyhyehköt olkavarret ja lähes suorassa kulmassa viistoon lapaan liittyvät, ovat ne yleisesti kehittyneet liioitelluiksi ja koiria, joilla on lavan pituuden ja kulman suhteen symmetriaa tavoittelevat olkavarret on haastava löytää. Tämä tulee esiin eturaajojen vahvasti ylös suuntautuvana liikkeenä, jolloin myös etuaskelen pituus kärsii. Etupainoisena koirana etupään kevyt kulmautuminen voi myös vaikuttaa rakenteen kantokykyyn sekä olka- ja kyynärnivelten terveyteen. Ongelmana ovat myös jonkin verran kapeahkot ja liioitellun tasaiset lantiot. Kapean lantion myötä takaraajat eivät ole täysin suoraan kohti maata kiinnittyneet ja koiran liikkuesssa tämä tulee esiin ahtaana takaliikkeenä ja liioitellun tasainen lantio näkyy muun muassa korkeana hännänkantona. Ylälinjan tasapainottomuutta on jonkin verran rodussa, joka johtuu edellä mainituista etu- ja takaosan kulmautumisongelmista sekä kulmautuvuuksien keskinäisestä yhteensopimattomuudesta yksilöllä. Rodussa esiintyy myös jonkin verran pitkäkhkää lannetta, enemmän kuitenkin hyvin lyhyttä ja pyöreää, joka näkyy voimattomana takapotkuna sekä kokonaisvoiman ilmentymisen puutteena koiran liikkumisessa ja sen väsymisenä, jolloin se ei jaksa kantaa itseään ryhdikkäänä ja liikkeen voima sekä selkälínjan tasaisuus liikkeessä kärsii. Kääpiöbullterrierin tulisi olla rakenteensa ääriiivoilta neliömäisiä, joka kärsii lanteen lyhentyessä tai pidentyessä, sillä nämä vaikuttavat suoraan rungon kokonaispituuteen. Purennoissa on huomattavan paljon ongelmia kulmahampaiden asettumisen kanssa, alaleuat ovat kapeita ja kulmahampaat voivat olla myös liian pystyasentoisia. Myös alapurentaa ilmenee, mutta tätä ei pidetä läheskään niin suurena ongelmana kuin vääräasentoisia kulmahampaita tai suhteessa liian kapeaa alaleukaa. Rodulla tulee olla pienet, syvällä päässä sijaitsevat silmät, mutta jonkin verran liioitellun pieniä tai huomattavan syvällä pään sisällä sijaitsevia silmiä esiintyy. Koiran hyvinvointiin ja ulkoasuun vaikuttavia iho-ongelmia on myös rodulla jonkin verran, ja ne esiintyvät muun muassa tassujen, kylkien ja pään alueen ihon punoituksena, karvan värjäntymisenä punertavaksi sekä epämääräisinä paukamina. Ajoittain on myös nähtävissä huomattavan ohutturkkisia yksilöitä. Kääpiöbullterrierit on listattu Suomen Kennelliiton ohjeistuksessa "yleiset periaatteet, jotka koskevat kaikkia rotuja ja joihin ulkomuototuomareiden tulee kiinnittää huomiota ulkomuotoarvostelussa" purentojen, iho-ongelmien, puutteellisen tai ohuen karvapeitteen, puutteellisen pigmentin ja silmien osalta erikoishuomiota vaativiin rotuihin.

Ongelmien mahdollisia syitä

Puutteelliset kulmautumiset, ylälinjan sekä lantio- ja lannealueen ongelmat selittyvät todennäköisesti paljon sillä, että rodussa pidetään päänmallia korkealla jalostustavoitteissa ja aikakausittain on keskitytty sen muokkaamiseen ja ehkä hieman unohdettu loppu koira. Toisaalta taas ongelmat voivat juontaa juurensa määriteltujen ominaisuuksien liialliseen tulkintaan ja sitä kautta jalostuksessa korostumiseen tai esimerkiksi kulmautuneisuuden tai liikkeiden

tärkeyden unohtamiseen. Osittain epätasaisesti kulmautuneet koirat voivat olla myös tulosta jalostuksesta, jossa on täysin toisen ääripään koiralla koetettu korjata toisen ääripään koiran vikoja ja näin saatu aikaan yksilöitä, joilla ei kulmautuneisuus vastaa asteiltaan toisiaan etu- ja takapäässä ja tällöin ylälinja ja liike kärsivät. Alapurenta rotuun tulee kaiken todennäköisyyden mukaan alkuajoilta saakka, jolloin bulldogia on käytetty rodun kehityksessä. Tästä syystä alapurennoista on vaikea päästä kokonaan eroon. Suhteessa kapeat alaleuat ovat todennäköisesti ilmaantuneet rotuun, kun yläleukaa ja kallon rakennetta on voimistettu jalostuksella huomattavasti ja alaleuka ei ole ehtinyt mukaan kehitykseen tai siihen ei ole kiinnitetty tarvittavaa huomiota prosessin aikana. Päänmallin lisäksi ilikurinen ilme, pienet syvällä olevat kolmiomaiset silmät, ovat yksi tunnusomaisimmista piirteistä. Joillakin yksilöillä on ilmennyt ongelmana liiallisen pienikokoiset ja/tai kohtuuttoman syvällä sijaitsevat silmät. Tämän ongelman kehittymisen todennäköinen syy on rodunomaisen ilmeen ihannointi ja tätä kautta jalostusvalinnoissa piirrettä korostavat yksilöt. Mahdollisesti iho-ongelmat ja turkin värjäymät johtuvat bull-tyyppisissä terrieriroduissa laajasti esiintyvistä hiivaisuudesta, allergioista ja atooppisesta ihosta. Rodun kapea geenipooli ei ainakaan vähennä immunologisten ongelmien lisääntymistä.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Jalostuksen tavoiteohjelma on kääpiöbullterrierin ensimmäinen oma JTO. Kääpiöbullterrierit liittyvät perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmaan (PEVISA) 1.1.2021. Aiempi jalostuksen tavoiteohjelma oli bullterrierin kanssa yhteinen.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukossa 19 on esitetty vuosina 2010-2019 20 eniten käytettyä kääpiöbullterrieri urosta. Pääsääntöisesti kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat virallisesti terveystutkitut jalostuskäytön aikana, poikkeuksena on ulkomaisten urosten tulosten puuttuminen Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä. Käytetyimmistä uroksista on 8 muotovaliota, mutta vain kahdella on koetulos luonnetestistä.

Taulukko 19. Jalostukseen vuosina 2010-2019 20 eniten käytettyä kääpiöbullterrieri urosta.

	Kääpiöbullterrieri uros	Syntymä-vuosi	Pentueet	Pennut	2. polven jälkeläiset	Koetulos	Näyttely-tulos	Terveystulokset
1	LAFENICE VICTOR VICTORIUS FROM DUVESSA	2014	4	21	9	-	C.I.B.	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2017) kynärpäät: 0/0, lonkat: A/A selkä: VA0, SP0, LTV0
2	CAPITAN MORGAN OD BENGÄ	2012	3	19	24	-	EH	silmät: ok (2014) sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2015)
3	DUVESSA TOSCIANINI AT MYSIBUL	2014	4	18	0	-	-	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2019)
4	BISBULL'S VERY HOT DOG	2008	3	17	20	LTE 117	C.I.B.	silmät: ok (2009) sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2014) kynärpäät: 0/0, lonkat: A/A
5	YAMPY YARD FAMOUS RED BULL	2013	3	17	9	-	-	sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2015)
6	WORRIGAL KING OF CAMELOT	2006	2	12	25	-	C.I.B.	-
7	BADLESMERE BAYSHUCK	2009	2	11	37	-	SERT	sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2010)
8	BULLBUGBEAR'S PIRRIP	2012	2	11	5	LTE 180	C.I.B.	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: ultra, oireeton II-sivuääni (fysiologinen, 2020)
9	BIKATÓ-PARTI SISU	2010	3	10	1	-	vara-sert	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2011)
10	ARCTIC GLOW FRENCH KISS	2015	3	10	0	-	EH	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2019)
11	VAIT KOSTEL ZESTGEIST KEIRING GOOD LUCK	2011	2	10	7	-	-	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2014)
12	KOFYN KAPTAIN KAOS	2012	2	9	13	-	C.I.B.	sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2016) polvet: 0/0
13	BISBULL'S MISSION IMPOSSIBLE	2011	1	8	0	-	FI MVA	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2015) kynärpäät: 0/0, lonkat: A/A
14	FAMOUS STAR KIT KAT	2013	1	8	6	-	DE MVA	-
15	TIMEWILLTELL FRANKY'S DEMIDREAM	2016	1	8	0	-	IT JMVA	-
16	BULLBUGBEAR'S HUURRE	2017	1	7	0	-	ERI	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2018)
17	ELECTRIC BOY VON DEUTSCHE STIL	2016	1	7	0	-	-	-
18	ENVINCEBULL SAFE AND SOUND	2014	1	7	0	-	-	sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2017)
19	POTENTE DE LA BULERIA	2010	2	7	9	-	EE MVA	-
20	PRISMAN KREIVI MONTE CRISTO	2012	1	7	4	-	CACIB	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2016)

Taulukko 20. Jalostukseen vuosina 2010-2019 20 eniten käytettyä kääpiöbullterrieri narttua.

	Kääpiöbullterrieri narttu	Syntymä-vuosi	Pentueet	Pennut	2. polven jälkeläiset	Koetulos	Näyttely-tulos	Terveystulokset
1	CASS-STAF PEACH DE BULLDOM	2013	4	19	9		ERI	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2016) selkä: VAO, SPO, LTV0
2	EGER-VÁRI MINI EXTRA	2009	3	15	19		C.I.B.	silmät: ok sydän:kuuntelu, ei sivuääniä (2014)
3	VITABULL JUNE	2011	3	14	7	LTE -17	ERI	silmät: ok sydän:kuuntelu, sivuääni kyllä (2015)
4	BULLBUGBEAR'S PLEASANT RIDERHOOD	2012	2	13	9		C.I.B.	silmät: ok polvet 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2016)
5	SNAKECHARMER'S BUGABOO	2011	2	13	0		FI MVA	polvet : 0/0 sydän: ultra, ei sivuääniä (2015)
6	PRISMAN SPAD	2015	3	12	4		EH	silmät : ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2018)
7	DUVESSA DOUBLE TAKE	2010	2	12	0		SERT	polvet 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2012)
8	PRISMAN SCORPION	2015	2	12	5	LTE 95	C.I.B.	silmät: ok polvet 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2018)
9	STRONG STAEL IDILL FOR SANNA	2006	2	11	0		FI MVA	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2009)
10	SWEET LIFE OF BULLY LAKE	2014	2	11	14		FI MVA	silmät:ok polvet 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2018)
11	BOUNCY BUBBLE-M WILD FAMY	2007	2	10	27		FI MVA	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2017)
12	EGGNOGG'S ULTRA VIOLET	2012	2	10	25		SERT	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2016)
13	PRISMAN ROSA CELCIANA	2016	2	9	0		FI MVA	silmät: ok sydän: ultra, ei sivuääniä (2019)
14	SNAKECHARMER'S ARCTIC MONKEY	2010	2	9	18		FI MVA	silmät: ok polvet 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2014)
15	BULLBUGBEAR'S MAYBELLINE	2011	2	9	7	PAKK BH LTE 250	C.I.B.	silmät: ok polvet: 0/0 sydän:kuuntelu, ei sivuääniä (2016)
16	PRISMAN MATRIARKKA LA GHAAHAL	2012	1	8	24		FI MVA	silmät: ok polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2015)
17	JANBY'S BE MY WICCA	2010	2	8	0	LTE 86	SERT	silmät: ok polvet: 0/med 2 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2015)
18	PAIN KILLER TO JANBYS EWIMARK RAKOWNIA	2008	2	8	11		FI MVA	silmät: ok sydän: kuuntelu, ei sivuääniä (2014)
19	REBEL SPIRIT CLEVER FOR EVER	2008	2	8	8		FI MVA	silmät: Linssiluksaatio: epäilyttävä (2017) polvet: 0/0 sydän: kuuntelu, ei sivuääniä 2012 kynnärpää: 0/0 lonkat A/A
20	CREEKFIELD'S AMAZING LITTLE BOMB	2011	2	8	8		SERT	-

Taulukossa 20 on esitetty vuosina 2010-2019 20 eniten käytettyä kääpiöbullterrieri narttua. Pääsääntöisesti kaikki jalostukseen käytetyt koirat ovat virallisesti terveystutkitut jalostuskäytön aikana. Käytetyimmistä nartuista on 13 muotovaliota, mutta vain neljällä on koetulos luonnetestistä. Yksi narttu on suorittanut BH-kokeen.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Tavoitteena olemassa olevan geenipoolin säilyttäminen sekä mahdollisimman monipuolisesti tuontikoirien tuomiseen kannustaminen. Tavoitteeksi täytyy asettaa myös geneettisen monimuotoisuuden lisääminen, ja siihen olemassa olevien keinojen kartoitus. Nykyisen koirakannan terveiden ja rodunomaisten yksilöiden monipuolinen ja suunnitelmallinen jalostuskäyttö jatkossa.

Käyttäytyminen ja luonne

Koska kyseessä on fyysisesti vahva seurakoira, kasvattajien tulee kiinnittää aiempaa vahvemmin huomiota jalostukseen käytettävien koirien luonteisiin. Jalostukseen ei saa käyttää arkoja eikä ihmistä kohtaan vihaisia yksilöitä. Kasvattajien tulisi aktiivisemmin testauttaa jalostukseen käytettäviä yksilöitä luonteiden osalta sekä kannustaa kasvattiensa omistajia viemään koiransa testattavaksi. Tällä hetkellä tarjolla olevia testejä ovat MH-luonnekuvaus ja Luonnetesti. Jotta saadaan todellinen kuva rodun luonteiden tilanteesta, tulisi koiria testata huomattavasti nykyistä enemmän. Tavoite on säilyttää kääpiöbullterrierit rodunomaisine erikoispiirteineen seurakoiriksi soveltuvina terriereinä.

Käyttöominaisuudet

Rodun alkuperäisiä käyttöominaisuuksia ei ole tarpeellista eikä tarkoituksen mukaista ylläpitää eikä vahvistaa. Rodun nykyinen käyttötarkoitus on seurakoira.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoite on parantaa rodun terveyttä ja vähentää lisääntymisongelmia. Terveystarkastusten teettäminen ja rodun elinvoimaisuuden elvyttäminen ovat välttämättömiä asioita rodun säilymisen kannalta. Jalostustarkastusten käynnistäminen olisi hyödyllistä. Terveysasioissa kasvattajien avoimuuden lisääntyminen olisi rodulle hyödyksi, rodussa esiintyviä vikoja ja sairauksia pystyttäisiin tällöin kartoittamaan paremmin. Tarkoituksena kehittää lisää tiedonhankintamenetelmiä (jatkuva tiedonkeruu kotisivujen kautta yms.) ja informoida rodun harrastajia tehokkaammin rodun tilanteesta.

Tavoitteena käyttää jalostukseen mahdollisimman terveitä yksilöitä. Rotumme ollessa erityistarkkailulistalla tulee huomiota kiinnittää ihoterveysteen, liian ohueen turkkiin, heikkoon pigmenttiin, liian pienien ja/tai liian syvälle päähän asettuneisiin silmiin sekä kitalakeen uppoavien kulmahampaiden tilanteeseen. Tavoitteeksi asetetaan aiempaa laajempi sydänterveysteen tutkiminen, ensisijaisesti ultraäänitutkimuksella. Munuaisten osalta tavoitteeksi asetetaan selvittää, olisiko SDMA-testi tulevaisuudessa tarkempi munuaisten vajaatoiminnan havaitsemiseen. Tavoitteeksi asetetaan myös yhteistyön lisääminen Hannes Lohen-tutkimusryhmän kanssa. Tavoitteena lisääntymisominaisuuksien vahvistaminen rodussa, jotta elinvoimaisuus eli astumishalukkuus, tiinehtyvyys, luonnolliset synnytykset, ominaisuudet ja pentuekoot paranisivat. Lisäksi pyritään selvittämään kaksiosaisen emättimen yleisyyttä rodussa. Edellä mainittujen lisäksi PLL & LAD & LP DNA-testauksien jatkaminen sekä tiedon keräys sairastuneista kantajista sekä pehmytkitalaki ongelman yleisyyden selvittäminen.

Ulkomuoto

Tavoitteena nostaa rodun keskitasoa ja vahvistaa tyyppiä Suomessa, vakiinnuttaa populaatioon vahvempi luusto, oikeat mittasuhteet sekä rungon substanssi, liioittelua välttämällä. Huomiota tulee kiinnittää myös oikein kiinnittyneisiin lapoihin sekä lavan ja olan keskinäisiin mittasuhteisiin. Rodulle tyyppillisen leveän lantion säilyttämiseen sekä lanteen pituuden ja suoruuden vaalimiseen tulee kiinnittää huomiota. Tavoitteena on riittävän pitkät ja sileästi kaareutuneet päänpofiilit, riittävä pään täyttö sekä nykyistä leveämpi alaleuka. Lisäksi tulee tavoitella rotumääritelmän mukaista kokoa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla mahdollisimman terve, rakenteeltaan tasapainoinen ja rotumääritelmän mukainen, luonteeltaan rodunomainen, hyvä pigmenttinen sekä vähintään 18 kuukauden ikäinen. Jalostukseen käytettävän koiran kohdalla on myös huomioitava, että rodulle tunnusomainen päänpofiili ei ole liioiteltu, silmät eivät ole liian pienikokoiset ja/tai liian syvälle päähän asettuneet sekä tarkasteltava alaleuan leveyttä suhteessa yläleukaan. Kapeiden alaleukojen ollessa yleinen ongelma suositellaan, että kasvattajat kiinnittävät leukojen leveyteen huomiota jalostusvalintoja tehdessä. Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla lisääntymiskäyttämistään luonnollisia. Astumishaluttomia uroksia ei tule käyttää jalostukseen. Sisäsiitosaste ei saa ylittää neljänviiden sukupolven perusteella laskettuna kennelliiton yleistä suositusta 6,25 %.

Kasvattajien tulisi suosia mahdollisimman paljon eri uroksia ja narttuja ja välttää samojen yhdistelmien uusimista ilman erittäin painavaa syytä.

Myös pentueiden sukusiitosaste tulisi pitää mahdollisimman alhaisena perinnöllisen monimuotoisuuden turvaamiseksi. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen.

SYDÄN

Ensisijaisesti vastustettavat sydänsairaudet ovat pulmonaalistenoosi, aorttastenoosi ja mitraalidysplasia.

Pentujen vanhemmista tulee olla ennen astutusta tehty sydänultra sisältäen sydänkuuntelun. Sydänultrin alaikäraja on 18 kk. SKL:n sydänultrin lausunto "A, TERVE - tutkimustulos on voimassa 24 kk. SKL:n sydänultrin tulos "B", AVOIN - tutkimustuloksen saanut koira tulee tutkia 12 kk kuluttua uudestaan eikä sen jälkeläisiä rekisteröidä ennen toista TERVE/AVOIN-tutkimustulosta. AVOIN tutkimustuloksen kaksi kertaa saanut voidaan yhdistää vain TERVE-tuloksen saaneen koiran kanssa. SKL:n sydänultra tulos "C" ja/tai MUU SYDÄNSAIRAUS -tutkimustuloksen saaneen koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Kennelliiton sydäntöryhmä suosittelee kääpiöbullterriereille lievän aortanahtauman (C-tulos) kontrollia viimeistään vuoden sisällä. Avoimet tulokset (B-tulos) tulee kontrolloida. Jos koira halutaan käyttää jalostukseen ja sen tulos on toistuvasti avoin, tulee se yhdistää sellaisen koiran kanssa, jolla ei ole todettu aortanahtaamaa (A-tulos). Kontrollitutkimukset tulisi aina tehdä saman eläinlääkärin toimesta, samaa mittausten menetelmää käyttäen (subkostaalinen mittaus). Jos kontrollin suorittaa muu kuin edellisen mittauksen tehnyt eläinlääkäri, ja tutkimustulos on eriävä, omistaja voi halutessaan anoa kennelliitolta paneelitutkimusta.

Myksomatoottinen läppärappeuma

B-tulos MMVD:n osalta tarkoittaa, että ilman seuranta ei voida arvioida onko kyseessä normaali löydös vai läppäsairauden esiaste. Tämän takia B-tuloksen saanut koira tulee seurata MMVD:n varalta säännöllisesti (suositus 12kk välein). Jos B-tuloksen saanut koira ei kolmen vuoden kuluessa osoita sairauden etenemisen merkkejä (tulos pysyy B:nä) tai saa ensimmäisen kerran B-tuloksen vasta yli 10-vuotiaana, se voidaan yhdistää A-tuloksen saaneen koiran kanssa. SKL sydäntöryhmä

Jalostukseen käytettävät koirat tulee ~~ensisijaisesti~~ tutkia sydämen osalta virallisella ultraäänitutkimuksella. Koiran tulee olla vähintään 18 kk ikäinen tutkimushetkellä. Sydämen ultraäänitutkimuksessa avoin (B) -tuloksen saanut koira yhdistetään aina terve (A) - tuloksen saaneeseen koiraan. Sairas -tuloksen saanutta koira ei saa käyttää jalostuksessa.

MUNUAISET

Kaikki jalostukseen käytettävät koirat testataan munuaisten osalta UPC virtsanäytteellä. Tuloksen tulee olla proteiini- kreatiniini suhteeltaan alle 0,3. Koiran tulee olla tutkimushetkellä vähintään 1-vuotias. Tutkimustulos on voimassa 12 kuukautta tutkimuspäivästä. Munuaissairasta koira ei saa käyttää jalostukseen.

KUULO

Jalostukseen käytettävät koirat tulee olla virallisesti BAER-testattuja. Puolikuuro koira tulee yhdistää täysin kuulevaa, hyvä

pigmenttiseen värilliseen koiraan. Puolikuuron koiran kohdalla tulee pohtia, onko koiran jalostukseen käyttäminen todellakin tarkoituksen mukaista ja rotua edistävää. Kuuroja koiria ei saa käyttää jalostukseen lainkaan.

POLVET

Jalostuskoirat tulee tutkia polvien osalta virallisesti. Koiran tulee olla tutkimushetkellä vähintään 1-vuotias. Alle kolmen vuoden ikäiselle koiralle annettu lausunto on voimassa kaksi vuotta. Mikäli koira on tutkimushetkellä täyttänyt kolme vuotta, ei tutkimusta tarvitse uusia.

SILMÄT

PRIMAARI LINSSILUKSAATIO ELI PLL

Jalostukseen käytettävälle kääpiöbullterriereille tulee teettää PLL DNA- testi, yksilön statuksen selvittämiseksi. Jalostusyhdistelmissä toisen käytettävän kääpiöbullterrierin tulee aina olla PLL DNA- terve.

Suositellaan silmäpeilausta jalostukseen käytettävälle koirille.

IHO-ONGELMAT, ALLERGIAT JA ATOPIA

Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, joilla on selkeitä tai toistuvia iho-ongelmia, allergioita ja/tai atopiaa. Jalostukseen ei saa myöskään käyttää koiraa, jolla on todettu yleistynyt sikaripunkki (demodikoosi), toistuvia hankalia iho- 134 tulehduksia (esim. furunkuloosi) tai toistuvia hiiva- ja bakteeritulehduksia.

LETAALI AKRODERMATIITTI = LAD geenin kantaja on yhdistettävä terveen kanssa, kahden kantajan jälkeläisiä ei rekisteröidä.

LARYNX PARALYSIS (LP)

Larynx Paralysis, kurkunpään halvaus. Jos koira on LP-geenin suhteen korkean riskin kantaja (LP/LP) tai kantaja (N/LP), se on paritettava LP:n suhteen terveen (N/N) koiran kanssa. Pentueet, joiden molemmat vanhemmat ovat LP-kantajia, ei rekisteröidä.

EPILEPSIA, ADDISONIN TAUTI, CUSHINGIN TAUTI JA KILPIRAUHASSAIRAUDET
Sairaita koiria ei saa käyttää jalostukseen.

RAIVOSYNDROOMA

Ei saa käyttää jalostukseen.

HÄNNÄNJAHTAUS JA PAKKO-OIREINEN KÄYTÖS

Häntää pakonomaisesti jahtaavaa ("spinnaaja") koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Millään tavalla pakko-oireisesti käyttäytyvää koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

LUONNE

Jalostukseen ei saa käyttää arkaa tai aggressiivista koiraa.

LISÄÄNTYMISKÄYTTÄYTYMINEN

Astumishalutonta urosta, astumiseen luonnottomasti suhtautuvaa narttua tai pentuihin aggressiivisesti tai täysin välinpitämättömästi suhtautuvaa emoa ei tule käyttää toistamiseen jalostukseen. Polttoheikkouden vuoksi keisarinleikattua narttua ei tule käyttää

toistamiseen jalostukseen.

VÄRIT

Maksa ja sininen väri ovat kiellettyjä. Tämän värisiä koiria ei saa käyttää jalostukseen.

MUUT SAIRAUDET JA VIAT

Jalostuskäytössä huomioitavia tai mahdollisia rajoitteita aiheuttavia tekijöitä edellä mainittujen lisäksi ovat:

- o Purentavirheet
- o Luustosairaudet ja viat
- o Lonkka- ja kyynärniveliä kehityshäiriöt
- o Selkäsairaudet, spondyloosi
- o Häntämutka
- o Napatyrä
- o Kuivasilmäisyys
- o Silmäluomien ongelmat
- o Verikorva
- o Pigmenttipuutokset

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suomen Kennelliiton yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 v) jaksolla rekisteröidyistä pennuista. Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille. Neljän viimeisen vuoden rekisteröintien perusteella maksimijälkeläismääräsuositus on 12 jälkeläistä.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rodulle olisi hyödyllistä aloittaa jalostustarkastukset. Yhdistyksen tulisi säännöllisesti tarkistaa mitkä kulloisistakin terveyden ja luonteen tutkimiseen käytettävissä olevista tavoista ovat tarkoituksenmukaisimpia tukea. Yhdistyksen tulisi säännöllisesti järjestää kasvattajille suunnattuja informaatio- ja koulutustapahtumia. Geneettisen monimuotoisuuden heikko tilanne huomioiden on väistämätöntä aloittaa mahdollisten roturisteytysprojektien ja vaihtoehtojen kartoitus. Yhdistyksen tulisi panostaa myös jatkuvaan ajantasaiseen tiedonkeruuseen rodun tilanteesta sekä harrastajien ja kasvattajien informointiin.

Ulkomuototuomareiden kouluttaminen on merkityksellistä, koska kasvattajat pyrkivät kasvattamaan sen tyyppisiä koiria mitä tuomarit palkitsevat. Asiantuntijatuomareilta saatava palaute ohjaisi rodun jalostusta rotutyypillisten ominaisuuksien suhteen oikeaan suuntaan. Ulkomuodon liioittelu johtaa ongelmien yleistymiseen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun tulevaisuutta ajatellen osa asioista voidaan nähdä sekä mahdollisuutena että uhkana tai sekä vahvuutena että heikkoutena.

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Taulukko 21. Rodun SWOT-kaavio.

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
- Rodun ihmisystävällisyys - Seurakoiraksi soveltuvuus - Rodun erikoispiirteet niin luonteessa kuin ulkomuodossakin - Luonteen itsevarmuus - Terve, liioittelematon rakenne - Rodussa terveystarkastetaan melko paljon myös muita kuin jalostuskäyttöön suunniteltuja koiria	- Kapea geenipooli - Jalostukseen käytettävien koirien pieni lukumäärä - Luonnetestattujen yksilöiden vähäisyys - Terveystietojen heikko saatavuus ulkomailta - Sairaudet ja terveysongelmat - Leukojen mittasuhteet/purentaviat - Luonteeltaan epätyypillisten yksilöiden jalostuskäyttö - Yhteistyön puute kasvattajien ja harrastajien välillä - Lisääntymisongelmat - Urosten steriiliys
MAHDOLLISUUDET	UHAT
- MyDogDNA – kansainvälinen geneettisen monimuotoisuuden kartoitus - Geenitestit – tulevaisuudessa enenevissä määrin - Upean ja erikoislaatuisen luonteen säilyttäminen rodussa - Parantaa rodun terveystilannetta - Perusteltu linjasiitos – mahdollisuus edistää terveitä ja hyviä ominaisuuksia rodussa - Tiedonkulun ja yhteistyön parantaminen rodun harrastajien keskuudessa - Tuomarikoulutus - Suositaan jalostuksessa luontaisen lisääntymiskäyttäytymisen omaavia yksilöitä - Suositaan jalostuksessa hyvin synnyttäviä ja pennut hoitavia emäkoiria - Roturisteytykset - Kansainvälinen yhteistyö	- Geneettisen monimuotoisuuden kapeneminen entisestään - Luonteeltaan epätyypillisten yksilöiden jalostuskäyttö - Rodun liiallinen yleistyminen - Linjasiitos – geneettisen monimuotoisuuden pieneneminen ja huonojen mahdollisesti piilevien ominaisuuksien kertaantuminen - Yksilön pennuttaminen pentujen vuoksi - Näyttävän ulkonäön tavoittelu terveen rakenteen kustannuksella - Urosten steriiliys - Sairauksien ja terveysongelmien lisääntyminen entisestään - Lisääntymisongelmat lisääntyvät, ellei niihin kiinnitetä huomiota - Roturajoitukset

Varautuminen ongelmiin

Taulukko 22. Varautuminen ongelmiin.

RISKI	SYY	ENNALTAEHKÄISY	VARAUTUMINEN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Geneettisen monimuotoisuuden kapeneminen entisestään	Jalostukseen käytettyjen koirien pieni lukumäärä Tuontikoirat keskenään läheistä sukua/samoista suvuista Matadorjalostus Ulkomuotoon keskittyvä jalostus	Informoidaan kasvattajia	Kiinnitetään huomiota jalostusvalintoihin pitkällä tähtäimellä Roturisteytysten kartoitus	Sairaudet lisääntyvät entisestään, elinvoimaisuus laskee Rodun kasvatusta muuttuu mahdottomaksi
Rodun liiallinen yleistymisen	Kääpiöbullterrieri nousee jatkuvasti useammin esille julkisessa keskustelussa -> tunnettuus kasvaa	Rodun harrastajien sekä rodusta kiinnostuneiden oikeanlainen informointi	Kasvattajilla tulisi olla ennakosuunnitelma kodinvaihtajille Kasvattajien tulisi olla valveutuneita pentujen kotien valinnassa	Kodinvaihtajat lisääntyvät, väärin perustein pennuttaminen kasvaa, rotu saa huonoa mainetta Rotua hyödyttämätön tuonti lisääntyy Väärä rotuvalinta johtaa onnettomaan koiraan ja onnettomaan perheeseen

Rakenteellisten virheiden ja liioittelun lisääntyminen	Epäonnistuneet jalostusvalinnat Informaation puute	Kasvattajien tiedon lisääminen	Tuomareiden koulutus Informoidaan kasvattajia tarkkailulistalla olemisesta	Rotu ei enää vastaa rotumääritelmää
Luonteiden heikkeneminen	Ei kiinnitetä riittävästi huomiota jalostuskoirien rodunomaisiin luonteesiin Informaation puute	Kiinnitetään enemmän huomiota jalostuskoirien luonteesiin Koirien luonteiden testaaminen	Koirien luonteiden nykyistä laajempi testaaminen ja tiedonkeruu	Rotu ei ole enää yhteiskuntakelpoinen eikä seurakoiriksi soveltuva Rodun edustajat eivät ole enää rotumääritelmän mukaisia
Sairauksien sekä lisääntymis- ja terveysongelmien määrä kasvaa	Ei kiinnitetä riittävästi huomiota terveyteen ja lisääntymiseen Heikko tiedonkulku ongelmista	Pyritään keräämään ja jakamaan tietoa rodun harrastajille	Pyritään välttämään sairaiden koirien käyttöä ja kannustetaan terveystutkimaan muitakin kuin jalostuskäyttöön suunniteltuja yksilöitä	Rodun terveystilanne muuttuu sietämättömäksi Rodun kiinnostavuus ja eettisyys seurakoirana pienenee
Roturajoitukset	Rodun pariin hakeutuu ihmisiä väärin perustein Seurauksena edesvastuutonta ja huolimatonta koiranpitoa	Vaalitaan hyvää luonnetta Kannustetaan omistajia viemään koiria luonnetestiin tai MH-luonnekuvaukseen	Valistetaan kasvattajia oikeanlaisen omistajan tärkeydestä	Rodun pidon rajoittamista

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Taulukko 23. JTO:n toteutussuunnitelma vuosina 2021–2025.

VUOSI	TEHTÄVÄ TAI PROJEKTI
2021	Erikoisnäyttelyt Luonnetesti Kasvattajille suunnattu tapahtuma (kasvattajapäivät, paneelikeskustelu tms.) Tiedon jatkuva keruu internet sivujen kautta Joukkoterveystarkastukset (vähintään kerran vuodessa sydänultra, polvitutkimus, silmätutkimus, UPC, PLL, LAD, LP) Minibulletin -jäsenlehti Näyttelyarvosteluiden tilaston ylläpito EVA/HYL-arvosanoista MH- luonnekuvauksen ihanneprofiilin valmistelu ja tekeminen rodulle PEVISA- päivitys
2022	Erikoisnäyttelyt Kasvattajille suunnattu tapahtuma (kasvattajapäivät, paneelikeskustelu tms.) Tiedon jatkuva keruu internetsivujen kautta Joukkoterveystarkastukset (vähintään kerran vuodessa sydänultra, polvitutkimus, silmätutkimus, UPC, PLL, LAD, LP) Minibulletin -jäsenlehti Näyttelyarvosteluiden tilaston ylläpito EVA/HYL-arvosanoista
2023	Erikoisnäyttelyt Luonnetesti Kasvattajille suunnattu tapahtuma (kasvattajapäivät, paneelikeskustelu tms.) Tiedon jatkuva keruu internetsivujen kautta Joukkoterveystarkastukset (vähintään kerran vuodessa sydänultra, polvitutkimus, silmätutkimus, UPC, PLL, LAD, LP) Minibulletin -jäsenlehti Aloitetaan kartoitus roturisteytysmahdollisuuksista

	Näyttelyarvosteluiden tilaston ylläpito EVA/HYL-arvosanoista
2024	Erikoisnäyttelyt Kasvattajille suunnattu tapahtuma (kasvattajapäivät, paneelikeskustelu tms.) Tiedon jatkuva keruu internetsivujen kautta Joukkoterveystarkastukset (vähintään kerran vuodessa sydänultra, polvitutkimus, silmätutkimus, UPC, PLL, LAD, LP) Minibulletin -jäsenlehti Näyttelyarvosteluiden tilaston ylläpito EVA/HYL-arvosanoista Terveys-, luonne- ja lisääntymiskysely
2025	Erikoisnäyttelyt Luonnetesti Kasvattajille suunnattu tapahtuma (kasvattajapäivät, paneelikeskustelu tms.) Tiedon jatkuva keruu internetsivujen kautta Joukkoterveystarkastukset (vähintään kerran vuodessa sydänultra, polvitutkimus, silmätutkimus, UPC, PLL, LAD, LP) Minibulletin -jäsenlehti Näyttelyarvosteluiden tilaston ylläpito EVA/HYL-arvosanoista Jalostuksen tavoiteohjelman päivitys

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Kulloisenkin jalostustoimikunnan tehtävä on seurata jalostuksen tavoiteohjelman aikataulun mukaista toteutumista konkreettisten toimenpiteiden osalta ja osallistua vahvasti toimintasuunnitelman toteuttamiseen. JTO:n toimenpiteiden toteutus ei ole yksin jalostustoimikunnan harteilla. JTO:n toteutuksesta vastaa rotua harrastava yhdistys, tarvittaessa perustetaan uusia toimikuntia tai tehtäviä, jotta toteutussuunnitelmaa jalostuksen tavoitteisiin pääsemiseksi kyetään noudattamaan. Jalostustoimikunnan tehtävänä on yhdessä kulloisenkin hallituksen kanssa seurata tavoitteiden saavuttamista. Kulloisenkin jalostustoimikunnan ja hallituksen tulee yhteistyössä jatkaa tiedonkeruuta rodun tilanteista ja informoida havainnoista rodun kasvattajia sekä harrastajia.

Taulukko 24. JTO:n päivittäminen.

JTO:n PÄIVITYKSET			
Versio	Päivämäärä	Päivityksen toteuttajat	Päivitykset
1.0	2018	Mandi Blomqvist Hanna Heinonen Eveliina Suonsivu	JTO:n ensimmäinen versio 2019–2023
2.0	2020	Nina Paakkari Jatta Pailinna-Rosenlöf	JTO 2021-2025 • päivitetty vain kääpiöbullterrierirodulle • päivitetty rodun PEVISA- ohjelman linjaiseksi
3.0	2022	Nina Paakkari Jatta Pailinna-Rosenlöf	JTO 2021-2025 • päivitetty rodun PEVISA- ohjelman linjaiseksi

7. LÄHTEET

Alexander, C. 2006. Bull terriers -complete prt owner's manual. Kustantaja: Barron's Educational Serier.

AHT: Primary Lens Luxation http://www.aht.org.uk/cms-display/genetics_pll.html O'LearyCA, Mackay BM, Taplin RH, Atwell RB. 2005.

Auscultation and echocardiographic findings in Bull Terriers with and without polycystic kidney disease. Saatavilla: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15957386>

Dansk Kennel Klub-DKK. Årlige registreringstal. Kääpiöbullterrierin rekisteröintimäärät Tanskassa. <http://www.dkk.dk/side.asp?ID=3065>

ELL Kati Syvänen (2015). Koirien synnynnäiset sydänsairaudet, kirjallisuuskatsaus, lisensiaatin tutkielma. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154732/Kati%20Syv%C3%A4nen.pdf?sequence=1>

ELT Maria Wiberg (2016). Keuhkovaltimon ahtauma eli pulmonaalistenoosi (PS). <https://www.kennelliitto.fi/keuhkovaltimon-ahtauma-eli-pulmonaalistenoosi-ps>

ELT Maria Wiberg (2016). Aortan ahtauma eli subaorttastenoosi (SAS). <https://www.kennelliitto.fi/aortan-ahtauma-eli-subaorttastenoosi-sas>

Dr. George M. Strain (2015). Tutkimus kuuroudesta kotieläimillä. Louisiana State University Compar-tive Biomedical Sciences School of Veterinary Medicine [http://www.lsu.edu/deafness/2015%20Front%20Vet%20Sci%20genet%20deafnes](http://www.lsu.edu/deafness/2015%20Front%20Vet%20Sci%20genet%20deafness%20domestic.pdf)

Kaimio, T. 2007. Koirien käyttäytyminen. 1.painos. WSOY. Porvoo.

Karppinen, Sanna (2015) Koiran nivelvaivat ja niiden hoitaminen. Tallinna: AS Pakett.

Kristy Utt, DVM. Polycystic kidney disease in Bull Terriers. <http://www.btca.com/assets/pkd.pdf>

Lappalainen, Anu (2016) Polvilumpion sijoiltaan meno (patellaluksaatio) <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion>

Menna, M. 2011. Koiran lisääntyminen. Lainattu 15.6.2017. Saatavilla https://asiakas.kotisivukone.com/files/kayttobassetit.kotisivukone.com/tiedostot/koiran_lisaantyminen.pdf

Miniature bull terrier club. A brief history of the miniature bull terrier. <http://www.miniaturebullterrierclub.org/history.html>

Miniature Bull Terrier Club (MBTC) UK, terveystestausositukset. <http://www.miniaturebullterrierclub.org/health.html>

Mäki, K. & Hielm-Björkman, A. 2009. Tunnistatko koirasi kivun? Suomen kennelliitto. Lainattu 3.6.2017 Saatavilla: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisista-sairauksista/tunnistatko-koirasi-kivun>

Mäki, K. 2013. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen kennelliitto. Lainattu 5.4.2017. Saatavilla: <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Mäki, K. 2013. Sukusiitos. Suomen kennelliitto. Lainattu 5.4.2017. Saatavilla: <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>

MyDogDNA: Primaarinen linssiluksaatio (PLL) https://www.mydogdna.com/crm/disorders/034_ADAMTS17/fi/034_ADAMTS17.pdf

Norsk Kennel Klub-NKK. Dogweb. Kääpiöbullterrierin rekisteröintimäärät Norjassa. <https://www.dogweb.no/dogweb/dw/openPage/hoved.html>

O'Leary CA, Mackay BM, Malik R, Edmondston JE, Robinson WF, Huxtable CR. 1999. Polycystic kidney disease in bull terriers: an autosomal dominant inherited disorder. Saatavilla <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10812399>

Orion Pharma. Orion eläinlääkkeet. Sikaripunkki. Saatavilla: <http://www.orionvet.fi/elaimet-ja-terveys/kissa-ja-koira/ulkoloiset/sikaripunkki/>

Suomen Kennelliitto,
Jalostustietojärjestelmä Kääpiöbullterrierien rekisteröintimäärät. <https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=359&Lang=fi>

Suomen kennelliitto, Jalostustietojärjestelmä. Kääpiöbullterriereiden tulostilastot, luonnetesti 2007-2016. Lähde:
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=359&Lang=fi>

Suomen kennelliitto, Jalostustietojärjestelmä. Kääpiöbullterriereiden tulostilastot, MH-luonnekuvaus 2007-2016.
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=359&Lang=fi>

Suomen kennelliitto, Jalostustietojärjestelmä. Kääpiöbullterriereiden näyttelytilastot 2007-2016.
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmNayttelytilastot.aspx?R=359&Lang=fi>

Suomen kennelliitto. 2014. Luonnetestin arvosteluohje. Saatavilla:
https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/luonnetestin_arvosteluohje_01012015.pdf

Suomen kennelliitto. MH-luonnekuvauksen osiot. Saatavilla:
https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/mh_luonnekuvauksen_osiot.pdf

Suomen kennelliitto. Yleiset periaatteet, jotka koskevat kaikkia rotuja ja joihin ulkomuototuomareiden tulee kiinnittää huomiota ulkomuotoarvostelussa.
http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/yleiset_periaatteet_ulkomuotoarvostelussa_paivitetty.pdf

Svenska Kennelklubben. Registreringsstatistik. Kääpiöbullterrierin rekisteröintimäärät Ruotsissa. <https://www.skk.se/sv/om-skk/det-har-ar-skk/press/>

Tiira, K., Hakosalo, O., Kareinen, L., Thomas, A., Hielm-Björkman, A., Escriou, C., Arnold, P. & Lohi, H. 2012. Environmental Effect on Compulsive Tail Chasing in Dogs. Eläinlääketieteellisten biotieteiden osasto. Helsingin yliopisto. Lainattu 17.9.2018. Saatavilla
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0041684>

The Kennel Club. Comparative tables of registrations for the years 2007 -2016 inclusive. Kääpiöbullterrierin rekisteröintimäärät Englannissa.
<http://www.thekennelclub.org.uk/media/129005/10yrstatsterrier.pdf>

The Institute of Canine Biology Best and worst genetic diversity.
<http://www.instituteofcaninebiology.org/mdd--lowest-genetic-diversity.html>

The Institute of Canine Biology. What are we going to do about terriers? <http://www.instituteofcaninebiology.org/blog/what-are-we-going-to-do-about-terriers>

The Institute of Canine Biology. Lewis et al 2015.
<http://www.instituteofcaninebiology.org/terriers-select-breeds.html>

8. KUVALÄHTEET

Kansikuva, kääpiöbullterrieri Bullbugbear's Kuukuna, kuvaaja Nina Paakkari

Kuva 1, Deldon Delovely, DR. Dieter Fleig Miniature Bull Terrier Heute teoksesta.

Kuva 2, Sukulaisrodut, saatavilla:
https://www.theguardian.com/news/datablog/ng-interactive/2020/oct/25/interactive-see-how-your-favourite-dog-breeds-are-related-to-each-other?fbclid=IwAR2vlekrmlp_PAdjpXxzfCrFcP6RwM4mb-x-dcusZan2NUnl95uFe3re2sw#doggraphic

Kuva 3, Bisbull's Very Hot Dog, kuvaaja Nina Paakkari

Kuva 4, Tabus Xxx Blenda, Ulla Melts

Kuva 5, Aluegoaa Del Cornijal, lainattu 28.12.2020, saatavilla:
<http://naf16.narod.ru/rod34.html>

Kuva 6, Rotutyypit, lainattu 01.09.2017, saatavilla: https://bca14299-1b8a-4dcd-87f2-379aefc59772.filesusr.com/ugd/2c272d_8ca453d80dd74885850ceda3b2e657ee.pdf

Kuva 7, vasemmanpuoleinen Bullbugbear's Cup Of Joe ja oikeanpuoleinen Bullbugbear's Thistlecrack, kuvaaja Nina Paakkari

Kuva 8, Ensimmäinen "moderni bullterrieri" Lord Gladiator, lainattu 12.9.2017. Saatavilla: <https://fi.pinterest.com/pin/368028600770670847/>